

Programmaverslag

2009

PROGRAMMAVERSLAG

2009

GEMEENTE OUDE IJSSELSTREEK

Inhoudsopgave

Inleiding.....	7
----------------	---

Hoofdstuk 1 - Beleidshoofdpunten

BHP 1 Centrumplan Gendringen	10
BHP 2 Centrumplan Terborg	12
BHP 3 Centrumplan Uift	14
BHP 4 Centrumplan Varsseveld	16
BHP 5 Plan het Gietelincx	19
BHP 6 Plan Hutten Zuid	21
BHP 7 Brede School	23
BHP 8 Cultuurcluster	25
BHP 9 Leefbaarheid kernen	27
BHP 10 Plattelandsontwikkeling, recreatie en toerisme	29
BHP 11 Wet maatschappelijke ondersteuning, ouderen en jongeren	34

Hoofdstuk 2 - Programma's

Programma 1 – Ruimtelijke ontwikkeling	38
Programma 2 – Wonen en werken	41
Programma 3 – Verkeer en vervoer.....	46
Programma 4 – Volksgezondheid en milieu.....	48
Programma 5 – Openbare orde en veiligheid	51
Programma 6 – Maatschappelijke zorg	55
Programma 7 – Cultuur, recreatie en sport.....	58
Programma 8 – Onderwijs en minderheden	62
Programma 9 – Sociale voorzieningen	65
Programma 10 – Algemeen bestuur	67
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.....	70

Hoofdstuk 3 - Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen	72
Paragraaf Verbonden partijen.....	77
Paragraaf Financiering	86
Paragraaf Bedrijfsvoering	90
Paragraaf Weerstandsvermogen.....	94
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	102
Paragraaf Grondbeleid	109

Inleiding

De jaarstukken 2009 bestaan uit twee onderdelen, namelijk de programmarekening 2009 en het programmaverslag 2009. Dit is conform de wettelijke voorschriften zoals beschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV).

De programmarekening bestaat uit de balans en het overzicht gerealiseerde baten en lasten en gaat meer in op de financiële verantwoording over het boekjaar 2009. Het programmaverslag daarentegen is meer een beleidsinhoudelijke verantwoording. Hierbij treft u het **programmaverslag 2009** aan.

Leeswijzer

In **hoofdstuk 1** wordt verantwoording afgelegd over de diverse beleidshoofdpunten die onderdeel uitmaken van de vastgestelde ontwikkelingsvisie van onze gemeente "Op weg naar 2020" (OWN 2020).

In **hoofdstuk 2** wordt verantwoording afgelegd over de programma's en de algemene dekkingsmiddelen. In 2009 kenden we in de gemeente Oude IJsselstreek nog 10 programma's. In elk programma wordt ingegaan op de hoofd- en subdoelstellingen zoals deze zijn opgenomen in de programmabegroting 2009 ("wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?"). Daarnaast zijn de begrote en de werkelijk gerealiseerde baten en lasten per programma opgenomen ("wat heeft het gekost?").

Tot slot worden in **hoofdstuk 3** de paragrafen toegelicht. Dit zijn de verplicht voorgeschreven paragrafen en vormen op diverse beleidsterreinen een "dwarsdoorsnede" van de programmabegroting en programmaverslag.

HOOFDSTUK 1 – BELEIDSHOOFDPUNTEN

BHP 1 CENTRUMPLAN GENDRINGEN

Portefeuillehouder: J.W. Haverdil

Ambtelijk verantwoordelijk: D.J. Lokhorst

ALGEMEEN

Inhoud	Het scheppen van een duurzaam aantrekkelijk centrumgebied met een duidelijke eigen identiteit in Gendringen						
Beleidsruimte en kaders	<p>De beleidsruimte betreft met name ruimtelijke ordening, woningbouw, infrastructuur, openbare ruimte en verkeer en ligt met name in de randvoorwaardenscheppende sfeer.</p> <p>Kaders betreffen de wettelijke kaders -derden kunnen bijvoorbeeld niet verplicht worden om een bouwmogelijkheid ook daadwerkelijk te realiseren- en het streekplan, dat het ruimtelijk beleid in hoofdlijnen bepaalt, de regionale woningbouwopgave inkadert en als toetsingskader voor de goedkeuring van bestemmingsplannen geldt</p>						
Bestaand beleid	<table border="1"><thead><tr><th>Beleidsstuk</th><th>Jaar</th><th>Inhoud</th></tr></thead><tbody><tr><td>Ontwikkelingen centrum Gendringen</td><td>2005</td><td>Ontwikkelingsvisie</td></tr></tbody></table> <p>Doel is uiteindelijk het winkelgebied in het eerste deel van de Grotestraat te concentreren</p>	Beleidsstuk	Jaar	Inhoud	Ontwikkelingen centrum Gendringen	2005	Ontwikkelingsvisie
Beleidsstuk	Jaar	Inhoud					
Ontwikkelingen centrum Gendringen	2005	Ontwikkelingsvisie					
Ontwikkelingen	Gesprekken met eigenaar Posthuis, Gesprekken met ontwikkelaars en grondeigenaren zijn gaande over herontwikkeling van locaties.						

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

Hoofddoelstelling:

Scheppen van een duurzaam aantrekkelijk centrumgebied met eigen identiteit in Gendringen

- 1. Ondersteunen overlegorgaan middenstand**
Aan de hand van de gehouden brainstormsessie is een Bloemlezing gemaakt. Deze is bekend gemaakt aan de sleutelpersonen. Vervolgens is besloten het centrumplan door het taakveld RO en het projectbureau OWN 2020 gezamenlijk op te pakken, waarbij Bob Konings de projectleiding krijgt. Er is een plan van aanpak opgesteld. Met de uitvoering hiervan is in maart 2010 gestart. Er zal eerst intern onderzoek worden gedaan, voordat naar buiten wordt getreden.
- 2. Bestemmingsplan actualiseren**
Het bestemmingsplan wordt geactualiseerd als de Deeluitwerking van het Centrumplan gereed is. Dit staat gepland voor de tweede helft van 2010.
- 3. Opstellen plan van aanpak Posthuis**
Geen nieuwe ontwikkelingen te melden.

WAT HEEFT HET GEKOST?

BHP 1	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	0	5.720	1.479	4.241
Baten	0	5.720	1.479	-4.241
Saldo lasten en baten	0	0	0	0
Resultaatbestemming	0	0	0	0
Totaal BHP	0	0	0	0

BHP 2 CENTRUMPLAN TERBORG

Portefeuillehouder: G.A. van Balveren

Ambtelijk verantwoordelijk: T. ten Brinke

ALGEMEEN

Inhoud	Het scheppen van een duurzaam aantrekkelijk centrumgebied met een duidelijke eigen identiteit in Terborg															
Beleidsruimte en kaders	De beleidsruimte betreft met name ruimtelijke ordening, woningbouw, infrastructuur, openbare ruimte en verkeer en ligt met name in de randvoorwaarden-scheppende sfeer. Kaders betreffen de wettelijke kaders -derden kunnen bijvoorbeeld niet verplicht worden om een bouwmogelijkheid ook daadwerkelijk te realiseren- en het streekplan, dat het ruimtelijk beleid in hoofdlijnen bepaalt, de regionale woningbouw-opgave inkadert en als toetsingskader voor de goedkeuring van bestemmingsplannen geldt															
Bestaand beleid	<table border="1"><thead><tr><th>Beleidsstuk</th><th>Jaar</th><th>Inhoud</th></tr></thead><tbody><tr><td>Structuurbeeld centrum Terborg</td><td>2000</td><td>Hoofdlijnen stedenbouwkundige structuur, verkeersafwikkeling en architectuur</td></tr><tr><td>Verkeersstudie Centrumgebied Terborg</td><td>2001</td><td>Herinrichtingmaatregelen uitgewerkt op basis van het Verkeersveiligheidsplan 1999</td></tr><tr><td>Structuurvisie centrum Terborg (concept)</td><td>2004</td><td>Verbreding en verdieping Structuurbeeld in beleid ter verbetering ruimtelijke, verkeerskundige en functionele structuur</td></tr><tr><td>Beeldkwaliteitplan Centrum Terborg</td><td>2007</td><td>Nadere uitwerking beeldkwaliteit Hoofdstraat, St. Jorisplein, Gravenpad en Walstraat als aanvulling op Structuurvisie</td></tr></tbody></table>	Beleidsstuk	Jaar	Inhoud	Structuurbeeld centrum Terborg	2000	Hoofdlijnen stedenbouwkundige structuur, verkeersafwikkeling en architectuur	Verkeersstudie Centrumgebied Terborg	2001	Herinrichtingmaatregelen uitgewerkt op basis van het Verkeersveiligheidsplan 1999	Structuurvisie centrum Terborg (concept)	2004	Verbreding en verdieping Structuurbeeld in beleid ter verbetering ruimtelijke, verkeerskundige en functionele structuur	Beeldkwaliteitplan Centrum Terborg	2007	Nadere uitwerking beeldkwaliteit Hoofdstraat, St. Jorisplein, Gravenpad en Walstraat als aanvulling op Structuurvisie
Beleidsstuk	Jaar	Inhoud														
Structuurbeeld centrum Terborg	2000	Hoofdlijnen stedenbouwkundige structuur, verkeersafwikkeling en architectuur														
Verkeersstudie Centrumgebied Terborg	2001	Herinrichtingmaatregelen uitgewerkt op basis van het Verkeersveiligheidsplan 1999														
Structuurvisie centrum Terborg (concept)	2004	Verbreding en verdieping Structuurbeeld in beleid ter verbetering ruimtelijke, verkeerskundige en functionele structuur														
Beeldkwaliteitplan Centrum Terborg	2007	Nadere uitwerking beeldkwaliteit Hoofdstraat, St. Jorisplein, Gravenpad en Walstraat als aanvulling op Structuurvisie														
Ontwikkelingen	In 2009 is gestart met planvorming voor reconstructie van de Walstraat															

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

Hoofddoelstelling:

Scheppen van een duurzaam aantrekkelijk centrumgebied met een eigen identiteit in Terborg.

1. Subdoelstelling:

Duidelijke en aantrekkelijke afbakening centrumgebied door aanvullende (woon) bebouwing Walstraat en Gravenpad om historisch centrum duidelijk kenbaar te maken.

1.1 Walstraat, incl. COOP-terrein, van aanvullende bebouwing voorzien;(2008 – 2009)

De nieuwbouw op de hoek Walstraat/Marktstraat, De Nije Borch, is in september 2008 opgeleverd. Het vergunde plan voor de bouw van 9 appartementen tegenover De Kameleon is na een periode waarin alternatieve ontwikkelingsmogelijkheden voor deze locatie zijn verkend, opnieuw op de markt gebracht. Voor het alternatieve bouwplan voor de Coop is de bouwvergunningsaanvraag op 26 oktober ontvangen.

1.2 Woningbouw Gravenpad voltooiën, te beginnen bij het Pleintje Kaak;(2008 – 2010)

De bouwvergunning voor de bouw van 9 appartementen aan de Hoofdstraat, 12 woningen aan de Haagjeslaan en 18 appartementen aan het Gravenpad is op 8 oktober 2009 verleend, Gedeputeerde Peters heeft op 11 december de eerste bouwhandeling verricht.

1.3 De infrastructuur van het Gravenpad in definitieve staat realiseren (2010)

Het Gravenpad is in het nieuwe tracé uitgevoerd in puinverharding en van een tijdelijke asfaltlaag voorzien. De definitieve uitvoering in gebakken klinkers komt aan snee na de voltooiing van de nieuwbouw van het Plein Kaak aan de zijde van het Gravenpad.

2. Subdoelstelling:

Herontwikkeling verwaarloosde bebouwing en terreinen om achteruitgang te doorbreken en woon- en winkelklimaat en leefbaarheid te versterken.

2.1 Ruimtelijke mogelijkheden en randvoorwaarden bieden aan de hand van een nieuw bestemmingsplan;

Het ontwerp-bestemmingsplan is in afrondend stadium van voorbereiding, waarbij de inzet erop gericht is daarin ook de nieuwe opzet van Coop en de voor eind november aangekondigde nieuwe invulling van de locatie Trinity mee te nemen.

2.2 Gravenhuis en Hoofdstraat 81 en 83 in herontwikkeling plan-deel 1B Trinity inbrengen

Deze inbreng is onderdeel van het overleg over deze herontwikkeling en in beginsel door partijen positief ontvangen.

2.3 Ondersteuning/subsidiëring Stichting Stadsherstel Centrum Terborg

Aan de Stichting Stadsherstel is bij raadsbesluit van 29 mei 2008 een subsidie toegekend van maximaal € 25000,- op jaarbasis, met borgstelling. Het als eerste aangekochte en onderhanden genomen pand Hoofdstraat 7 is voor de jaarwisseling opgeleverd. In de raadsvergadering van september 2009 zijn de subsidievoorwaarden aangevuld met de mogelijkheid tot maatwerktoepassing door B en W. Op basis daarvan is het pand Hoofdstraat 3 en 5 door de Stichting in huur genomen, onder handen genomen en doorverhuurd aan kledingzaak Double You die op 13 december 2009 haar deuren opende.

2.4 St. Jorisplein en openbaar gebied hoek Silvoldseweg/Laan van Wisch herinrichten in samenhang met LARGAS;

De herinrichting van het St. Jorisplein en van het groen en het openbaar gebied aan de Laan van Wisch is afgerond.

3. Subdoelstelling:

Terugdringen doorgaand verkeer om verkeersdruk en –overlast terug te dringen, verkeersveiligheid te vergroten en verblijfsklimaat te versterken.

3.1 Fysieke maatregelen verkeersstudie/ verkeersveiligheidsplan uitvoeren

De betreffende maatregelen zijn in ontwerp uitgewerkt en op 26 oktober 2009 gepresenteerd. Aansluitend is planvorming gestart voor een volledige herinrichting van de Walstraat.

WAT HEEFT HET GEKOST?

BHP 2	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	0	18.000	248.994	-230.994
Baten	0	18.000	248.994	230.994
Saldo lasten en baten	0	0	0	0
Resultaatbestemming	0	0	0	0
Totaal BHP	0	0	0	0

ALGEMEEN

Inhoud	Versterking aanwezige centrumvoorzieningen Ulft. Toegespitst op de functies detailhandel en wonen. Hiervoor worden sociaal culturele activiteiten verplaatst		
Beleidsruimte en kaders	De beleidsruimte betreft met name ruimtelijke ordening, woningbouw, infrastructuur, openbare ruimte en verkeer en ligt met name in de randvoorwaardenscheppende sfeer. Tevens wordt de fasering van het plan van uitvoering van herinrichting centrum Ulft door de raad bepaald		
Bestaand beleid	Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
	Masterplan Centrum Ulft	2004	Kaderstellende notitie met: 1. ruimtelijk economisch onderzoek 2. advies cultuurbeleid 3. uitgangspunten centrum Ulft
	Ontwerp structuurplan Centrumplan Ulft, Kader voor uitwerking	2004	1. Concentratie winkelvoorzieningen 2. Kerkstraat autovrij en tweezijdige bewinkeling 3. Verplaatsing Smeltkroes/bibliotheek 4. Versterking verblijfsklimaat J.F. Kennedyplein 5. Nieuwbouw de Blenk 6. Toevoeging woningbouw aan centrum 7. Verbeteren bereikbaarheid centrum 8. Realiseren voldoende parkeerplaatsen
	Structuurplan Centrumplan Ulft	2007	Overall visie herinrichting winkelcentrum Ulft
Ontwikkelingen	De nieuwbouw op de locatie Smeltkroes is in december 2009 gestart. Hiervoor is succesvol een artikel 19 lid 2 Wro procedure doorlopen		

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

Hoofddoelstelling:

Versterken centrumfunctie in Ulft om de leefbaarheid te behouden.

1. Subdoelstelling:

Belevingswaarde en aantrekkelijkheid winkel- en verblijfsgebied vergroten

1.1 Verplaatsing Bibliotheek en Smeltkroes c.a en hergebruik locatie door bouw winkels en woningen (start sloop najaar 2009,)

Met de realisatie van de DRU-fabriek is de verplaatsing van de Smeltkroes en de bibliotheek gerealiseerd. De voormalige Smeltkroes en bibliotheek zijn gesloopt en begin december 2009 is de bouw daadwerkelijk gestart.

1.2 Nieuwbouw de Blenk (vergunning fase Middelgraaf gereed oktober 2009)

Het nieuwe bestemmingsplan voor het gehele centrum van Ulft heeft vertraging opgelopen omdat er ten gevolge van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening een exploitatieplan moest worden opgesteld. De gesprekken met eigenaren op de Blenk over aankoop en verplaatsing zijn in volle gang maar verlopen moeizaam. Vanuit de ondernemersvereniging De Hanze is aangedrongen op een volgtijdelijke aanpak van de bouwwerkzaamheden. De aankopen en gesprekken rond het

Kennedyplein Zuid lopen daar en tegen voorspoedig. De mogelijkheden worden onderzocht of niet eerst met de fase Kennedyplein Zuid gestart zou kunnen worden en daarna pas met de fasen op de Blenk.

1.3 Herinrichting (omgeving) J.F. Kennedyplein.

Met de vaststelling van het verkeerscirculatieplan is duidelijk geworden op welke manier de verkeersafwikkeling in en om het centrum van Ulft invulling gaat krijgen. Dit heeft consequenties voor het Kennedyplein Zuid. Tevens is hieraan de ontsluitingsweg over het ATAG terrein gekoppeld. Deze ontwikkeling wordt meegenomen in bovengenoemde studie.

1.4 Herinrichting van de openbare ruimte.

Het beeldkwaliteitsplan is door de gemeenteraad vastgesteld. Tevens is toegezegd dat er als bijlage bij het bestemmingsplan een groenparagraaf zal worden gevoegd waarin wordt aangegeven op welke wijze invulling wordt gegeven aan de groenen inrichting van het centrum. De groenparagraaf is in concept gereed en zal in 2010 voor inspraak worden opgesteld, samenhangend met de mogelijke procedurele keuzes rond het Kennedyplein Zuid.

2a. Subdoelstelling:

Veiligheidsgevoel verbeteren (Sociale veiligheid, (ook buiten winkeltijden activiteit))

2.a Geconcentreerd wonen in centrum bevorderen d.m.v. scheppen randvoorwaarden (bestemmingsplan start december 2008, gereed juni/juli 2009)

Zie 1.2.

2b. Subdoelstelling:

Veiligheidsgevoel verbeteren (Fysieke veiligheid, (verkeer))

2b.1 Realiseren extra parkeervoorzieningen

In het nieuwe centrumplan zal een nadrukkelijke uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen plaatsvinden. In het nieuwe bestemmingsplan zal ook de parkeerbalans worden weergegeven.

2b.2 Inrichten verkeersluw centrum

Met de vaststelling van het verkeerscirculatieplan in januari 2009 is een goede afwikkeling en circulatie van het verkeer in en om het centrum mogelijk. Uitvoering van het plan heeft bijna volledig bij de start van de bouw van de Smeltkroes plaatsgevonden. Onder andere is de Kerkstraat ter hoogte van de Smeltkroes voor alle verkeer afgesloten.

WAT HEEFT HET GEKOST?

BHP 3	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	0	3.217.325	1.209.837	2.007.488
Baten	0	3.217.325	1.209.837	-2.007.488
Saldo lasten en baten	0	0	0	0
Resultaatbestemming	0	0	0	0
Totaal BHP	0	0	0	0

ALGEMEEN

Inhoud	Opwaardering van het centrum van Varsseveld door middel van een optimale concentratie van detailhandel, horeca, diensten en wonen		
Beleidsruimte en kaders	De wettelijke kaders zijn verankerd in de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Binnen de wettelijke kaders is er een grote mate van beleidsvrijheid voor de gemeente, bijvoorbeeld met betrekking tot de stedenbouwkundige visie, woningbouw, verkeer en inrichting openbare ruimte		
Bestaand beleid	Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
	Structuurschets Varsseveld	2002	Visie op wonen en werken in de kern Varsseveld tot 2015
	Parkeren gemeente Wisch	2003	
	Welstandsnota gemeente Wisch	2004	
	Lokaal Kwalitatief Woonprogramma	2005	In beeld brengen gemeentelijke woningbehoefte
	Nota parkeerfonds	2007	Instellen parkeerfonds ten behoeve van realisatie openbare parkeervoorzieningen
Ontwikkelingen	Op essentiële locaties doen zich mogelijkheden voor verplaatsing, verwerving en nieuwbouw voor		

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

Hoofddoelstelling:

Opwaardering centrum Varsseveld door optimale concentratie detailhandel, horeca, diensten en wonen, zodat een compact en levendig centrum ontstaat.

1. Subdoelstelling:

Kwalitatieve verbetering Kerkplein in combinatie met herontwikkeling locaties direct hieraan grenzend

1.1 Creëren Kerkplein, vullen gaten in bebouwingswanden rond kerk en invulling met passende centrumfuncties

Stand van zaken: er is een stedelijke invullingsplan gemaakt voor het gehele openbare gebied in het winkelconcentratiegebied. Er is een ontwerpstudie gemaakt voor de Spoorstraat. Het bouwplan "De Ploeg / Deutekom" is gerealiseerd en de appartementen zijn gereed voor oplevering. Voorts is inmiddels bouwvergunning 1^e en 2^e fase verleend voor de Nieuwe Borch. Pand Weenink is in september/ oktober 2009 gesloopt.

2. Subdoelstelling:

Kwaliteitsslag bestaande panden en verblijfsgebieden

2.1 Nieuw- en verbouw panden, herinrichting verblijfsgebieden

Stand van zaken: zie subdoelstelling 1. Tevens wordt gemeld dat een ISV-2 subsidie van € 580.000,- is toegekend door de provincie. Met de eigenaren van enkele panden is overleg gaande over de voortgang van de nieuwbouwplannen voor hun locaties. Eind december 2009 heeft de gemeente het pand Kuipershof II (Spoorstraat 18) aangekocht. Dit pand zal gesloopt worden. De nieuwbouwplannen zijn nog in ontwikkeling. Voor het pand van de voormalige ABN-

AMRO (Spoorstraat 14 a/b) ligt een initiatief van de projectontwikkelaar. Het huidige pand wordt opgeknapt. Het bestemmingsplan hiervoor is in voorbereiding.

3. Subdoelstelling:

Kwaliteitsslag bestaande panden en verblijfsgebieden

3.1 Vestiging centrumfuncties alleen nog in winkelconcentratiegebied

Stand van zaken: aan nieuwe initiatieven, gelegen buiten het winkelconcentratiegebied, wordt in beginsel geen planologische medewerking verleend. Wel is in principe medewerking toegezegd aan vervangende nieuwbouw van de winkelbebouwing aan de Doetinchemseweg 8 – 16 in samenhang met de bouw van appartementen, uitbreiding van parkeervoorzieningen, aanpassing van de ontsluiting van het bestaande parkeerterrein en uitbreiding van de winkelbebouwing aan de kop van de Doetinchemseweg.

3.2 Kwaliteitsslag Kerkplein en omgeving

Stand van zaken: 20 januari 2010 heeft er een inloopavond plaatsgevonden over het Kerkplein. Bewoners konden deze avond hun mening geven over de verschillende ontwikkelingen rondom het Kerkplein.

4. Subdoelstelling:

Bevorderen wonen

4.1 Toevoegen woningen/appartementen

Stand van zaken: Er wordt een appartementencomplex (22 appartementen) met winkelruimte op de begane grond gerealiseerd. De bouw van dit project "van Deutekom" is thans in volle gang. Daarnaast is bouwvergunning verleend voor het appartementencomplex De Zwanenpoort. Hiervoor is in februari 2010 het startsein gegeven voor de bouw. Tevens is in principe medewerking toegezegd aan de nieuwbouw van appartementen in samenhang van de onder 3 aangegeven vervangende nieuwbouw van de winkelbebouwing aan de Doetinchemseweg.

5. Subdoelstelling:

Verbeteren situatie m.b.t. verkeer en parkeren

5.1 Uitwerken nota parkeerfonds. Mogelijk invoeren blauwe zone, verbeteren parkeerverwijssysteem, weren vrachtverkeer uit centrum.

Stand van zaken:

In 2009 is een uitgebreid parkeeronderzoek in het centrum van Varsseveld gehouden. Uit dit onderzoek blijkt dat er in principe voldoende capaciteit is (zomer 2009), maar dat wel een relatief groot deel van de parkeerplaatsen in het centrum bezet worden gehouden door langparkeerders. Daarom is eind 2009 besloten om in het centrum van Varsseveld een tijdelijke blauwe zone in te voeren gedurende de bouwwerkzaamheden. De zone wordt begin maart 2010 van kracht en eind 2010 geëvalueerd. Verder is de vraag of er in de toekomst (dus na de bouw van de verschillende deelprojecten in het centrum van Varsseveld) een parkeerprobleem zal ontstaan. Deze parkeerbilans wordt in het voorjaar van 2010 opgesteld.

Samen met de provincie is gekeken naar de mogelijkheden om het landbouwverkeer uit Varsseveld te weren. Er is besloten om de provinciale wegen rondom Varsseveld open te stellen voor landbouwverkeer, zodat men niet meer door het centrum hoeft te rijden. Hiervoor moet nog wel een oversteekmogelijkheid bij de N18 worden gecreëerd. De maatregel wordt in 2010 ingevoerd.

WAT HEEFT HET GEKOST?

BHP 4	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	0	6.350	1.018.000	-1.011.650
Baten	0	6.350	426.000	419.650
Saldo lasten en baten	0	0	-592.000	-592.000
Resultaatbestemming	0	0	592.000	592.000
Totaal BHP	0	0	0	0

BHP 5 PLAN HET GIETELINCK

Portefeuillehouder: J.W. Haverdil

Ambtelijk verantwoordelijk: W. Peters

ALGEMEEN

Inhoud	Het transformeren van een verouderd industriegebied (voormalig DRU-terrein te Ulft) naar een multifunctioneel gebied met wonen, werken en culturele functies		
Beleidsruimte en kaders	Gemeente heeft in kader van Wet op de Ruimtelijke Ordening verplichting om te zorgen voor een goede ruimtelijke kwaliteit (bestemmingsplannen vaststellen). Op grond van rijks- en provinciaal beleid gaat inbreiding boven uitbreiding		
Bestaand beleid	Uitgangspunt is om een integrale kwaliteitsslag te maken voor het plangebied en directe omgeving. Hiertoe zijn in samenwerking met provincie, waterschap, recreatieschap, marktpartijen en externe adviseurs een structuurschets en schetsboeken opgesteld. Gemeenteraad en bevolking hebben een klankbord-functie vervuld		
	Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
	Structuurschets De Hutten	2000	Structuurschets en beeldkwaliteitplan Ulft en Oude IJssel
	Schetsboeken deel 1, 2 en 3 Hutten-Noord	2002	Nadere kwaliteitsuitwerking aan hand van tekst en referentiebeelden voor deelgebieden
	Energie en watervisie	2002	Bevorderen efficiënt gebruik water en energie
	Bestemmingsplan Het Gietelinck	2007	
	Beeldkwaliteitplan fase 1, noord	2008	Visie voor ruimtelijke kwaliteit
Ontwikkelingen	Geen externe ontwikkelingen die de uitvoering van dit beleidshoofdpunt of de realisatie van de beoogde maatschappelijke effecten beïnvloeden. Alle overeenkomsten tussen partijen zijn in 2005 ondertekend. De uitvoering loopt		

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?**Hoofddoelstelling:***Revitalisering van het stedelijk gebied.***1. Uitvoering geven aan gesloten overeenkomsten**

De sanering is, op een tweetal locaties na, waar nog moet worden gesloopt, afgerond.

De vervuilde grond is afgevoerd en nagenoeg het gehele terrein is op hoogte gebracht..

In fase 1 (noord) zijn alle 29 gebouwde woningen verkocht. De verkoop van de 14 vrijstaande woningen stagneert en een planwijziging van dit gebiedje wordt voorbereid, waarbij wat meer vrijheid voor de bouwers wordt gecreëerd..

Het woonrijpmaken in dit gebied is afgerond waaronder ook de noordelijke groene scheg.

In fase 2 (zuid) is voor 39 woningen bouwvergunning aangevraagd en verleend. Voor deze woningen is een stimuleringssubsidie toegekend. 17 van deze 39 woningen zijn in verkoop en er zijn er 7 verkocht. De bouw van 17 is gestart.

Verder zijn 20 startersappartementen in verkoop, waarvan 16 inmiddels verkocht. Ook hiervoor is een stimuleringssubsidie toegekend. De bouw ervan wordt voorbereid.

De bouw en verkoop van 7 woningen nabij de Drufabriek is in voorbereiding.

Het bouwrijpmaken van dit gebied is gereed.

In de Cité Industriële (midden) is de restauratie en bouw van de Drufabriek afgerond. Het Beltmancomplex wordt gerestaureerd en daar vindt de inbouw van het kantoor van Wonion en 15 woningen plaats. De 16 woon- werklofts van BOEi in de Badkuipenfabriek zijn in de verkoop en met de casco-restauratie wordt in 2010 begonnen. Het Loonbureau staat in de steigers en wordt gerestaureerd.

Het woonrijpmaken van de omgeving van de Drufabriek is nagenoeg gereed.. De aanleg van een Baileybrug is in voorbereiding.

2. *Regie voeren en kwaliteit bewaken*

Onder regie van de gemeente wordt het handboek openbare ruimte verder vormgegeven. De 1e en 2e fase zijn gereed. De Cité Industriële wordt in fases uitgewerkt, afhankelijk van de realisering van de deelplannen.

Voor fase 2 en de Cité worden beeldkwaliteitsplannen gemaakt.

Voor fase 1, de vrijstaande woningen, wordt een wijziging van het bestemmingsplan en een nieuw beeldkwaliteitplan voorbereid.

Voor het gebiedje van de archeologische vondst wordt samen met RACM bekeken op welke wijze deze in het definitieve uitwerkingsplan tot uitdrukking kan worden gebracht.

3. *Publiekrechtelijke procedures voeren op basis onderliggend integraal stedenbouwkundig plan*

Het bestemmingsplan is onherroepelijk. Eventueel noodzakelijke, aanvullende procedures worden voortvarend opgepakt.

Voor fase 1, de vrijstaande woningen worden een bestemmingsplanwijziging en een nieuw beeldkwaliteitplan voorbereid. Als gevolg van voortschrijdend inzicht worden de kadewand en de EVZ langs de Cité Industriële aangepast. Hierover zal overleg worden gevoerd met het Waterschap.

WAT HEEFT HET GEKOST?

BHP 5	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	0	1.405.315	2.806.074	-1.400.759
Baten	0	43.975	1.444.734	1.400.759
Saldo lasten en baten	0	-1.361.340	-1.361.340	0
Resultaatbestemming	0	1.361.340	1.361.340	0
Totaal BHP	0	0	0	0

BHP 6 PLAN DE HUTTEN-ZUID

Portefeuillehouder: J.W. Haverdil

Ambtelijk verantwoordelijk: W. Peters

ALGEMEEN

Inhoud	Het transformeren van een verouderd industriegebied te Ulft naar een woon-gebied met ruimte voor een ecologische verbindingzone en een fietspad langs de Oude IJssel		
Beleidsruimte en kaders	Gemeente heeft in kader van Wet op de Ruimtelijke Ordening de verplichting om te zorgen voor een goede ruimtelijke kwaliteit (bestemmingsplannen vaststellen). Op grond van rijks- en provinciaal beleid gaat inbreiding boven uitbreiding		
Bestaand beleid	Uitgangspunt is om een integrale kwaliteitsslag te maken voor plangebied en directe omgeving. Hiertoe zijn in samenwerking met provincie, waterschap, recreatieschap, marktpartijen en externe adviseurs een structuurschets en schetsboeken opgesteld. Gemeenteraad en bevolking hebben een klankbord-functie vervuld		
	Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
	Structuurschets De Hutten	2000	Structuurschets en beeldkwaliteitplan Ulft en Oude IJssel
	Schetsboek Hutten-Zuid	2001	Nadere kwaliteitsuitwerking aan hand van tekst en referentiebeelden voor deelgebieden
	Energie en watervisie	2001	Bevorderen efficiënt gebruik water en energie
	Uitwerking ecologische verbindingzone	2003	Dwarsprofielen ecologische verbindingzone Oude IJssel ter hoogte van De Hutten-zuid
	Beeldkwaliteitplan	2007	
Ontwikkelingen	Alle overeenkomsten tussen partijen zijn in 2005 afgesloten. Op dit moment loopt de uitvoering hiervan.		

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?**Hoofddoelstelling:***Revitalisering van het stedelijk gebied.*

- 1. Publiekrechtelijke procedures voeren op basis onderliggend integraal plan en overeenkomsten*
Het bestemmingsplan voor Hutten-zuid is in voorbereiding en zal na afronding in fases in procedure worden gebracht. Het plan voor fase 4, 28 appartementen van Wonion op de kop van zuid is onherroepelijk.
- 2. Uitvoering overeenkomsten*
De bodemsanering en het bouwrijpmaken van fase 2 (middengebied) en 4 (kop van zuid) zijn in uitvoering en nagenoeg gereed.
Mede door de recessie is er wat vertraging in de ontwikkeling van de woningen.
Lingeveste heeft voor fase 2 de bouwplannen in voorbereiding. Wonion heeft in fase 4 vergunning voor de bouw van 28 appartementen. De voorbereiding van de bouwactiviteiten is in volle gang.

3. *Vervullen regierol.*

Onder regie van de gemeente wordt gewerkt aan het handboek openbare ruimte. Hierin wordt de kwaliteit van de buitenruimte vastgelegd. De kwaliteitsnorm van de eerste fase geldt hier als uitgangspunt.

Met de ontwikkelaar, Lingeveste, wordt overleg gevoerd over de gevolgen die het verkeerscirculatieplan voor het Centrum Ulft, met name de ontsluitingsweg via fase 3 naar de Bongersstraat, heeft voor het plan Hutten-zuid. De mogelijkheid bestaat dat een deel van het plan terug komt van Lingeveste en door de gemeente wordt ontwikkeld.

WAT HEEFT HET GEKOST?

BHP 6	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	0	500.615	1.991.107	-1.490.492
Baten	0	46.835	1.537.327	1.490.492
Saldo lasten en baten	0	-453.780	-453.780	0
Resultaatbestemming	0	453.780	453.780	0
Totaal BHP	0	0	0	0

ALGEMEEN

Inhoud	Scheppen van inhoudelijke en materiële randvoorwaarden voor basisonderwijs en instellingen, waardoor een sluitende aanpak wordt verkregen voor kinderen in de leeftijd van 0-12 jaar. Er zijn meerdere manieren om invulling te geven aan een brede school. De brede school zit in eerste instantie niet in de vierkante meters van het gebouw, maar in samenwerking		
Beleidsruimte en kaders	Er is voor brede schoolontwikkelingen geen landelijke wetgeving. Het gaat om gestructureerde samenwerking binnen instellingen in de wijk, in de regio in het belang van de ontwikkelingskansen van kinderen. Daarnaast wordt afstemming gezocht bij de leefbaarheid in kleine kernen		
Bestaand beleid	Inhoudelijke invulling wordt afgestemd op beleidsnotities sluitende aanpak 0-12-jarigen, gemeentelijk onderwijsachterstandenplan, convenant schoolbegeleiding en kwaliteitsregels kinderopvang en peuterspeelzalen. De brede school Terborg dient als pilotproject voor toekomstige ontwikkelingen		
	Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
	Beschikbaarstelling voorbereidingskrediet brede school Terborg	2004	
	Convenant Jeugdzorg met Provincie	2006	Betere borging aansluiting jeugdbeleid (lokale taak) en jeugdzorg (provinciale taak). Voor onderwijs gaat het over opzetten netwerken rond onderwijs zorgstructuren
	Realisatie brede school Terborg	2006	Investeringsopzet en grondposities en ontwikkelingsovereenkomst met Wisch Wonen
	Intentieverklaring Brede School Netwerk	2009	Overeenkomst deelnemende partijen BSN om Terborg tot een goed eind te brengen.
Ontwikkelingen	De ontwikkeling "Oude IJsselstreek, op weg naar 2020" kan ook gevolgen hebben voor de capaciteitsbepaling en locatiekeuze van de verschillende scholen		

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

Hoofddoelstelling:

In elke grote kern (Ulft, Terborg, Varsseveld en Silvolde) een brede school in een bepaald stadium van wording, zowel inhoudelijk als fysiek.

1. Subdoelstelling:

Verbeteren van sluitende aanpakken tussen scholen en jeugdinstanties om de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten.

1.1 Terborg: Start bouw multifunctionele accommodatie de Rietborgh in 2009, realisatie medio 2010.

In januari 2009 aanbesteed en in maart met de bouwactiviteiten gestart. In december is door de provincie een kulturhussubsidie toegezegd (nog geen beschikking ontvangen). Voor de inhoudelijke samenwerking en programmering ter voorbereiding op het kulturhusconcept, heeft de gemeente vanuit haar coördinerende rol gebruikerswerkgroepen "brede school netwerk" opgestart.

1.2 *Silvolde: het tot stand brengen van voorschoolse voorzieningen in wijkservicecentrum Lichtenberg, mede in relatie tot een nieuwe gymzaal en sociaal culturele functie.*
 In maart 2009 heeft de raad ingestemd met de realisatie- en huurovereenkomst. In maart is gestart met het bouwrijp maken van het terrein voor de multifunctionele accommodatie, waaronder de sloop van de Clara gymzaal. Bouwwerkzaamheden gestart oktober 2009.

1.3 *Varsseveld: Haalbaarheidsonderzoek samengaan Koningin Wilhelminaschool en Maranathaschool, zo mogelijk in combinatie met voorschoolse voorzieningen, gericht op locatie Van Pallandt e.o verder uitwerken en eind 2009 afronden. Start realisatie 2010.*
 Op basis van haalbaarheidsonderzoek in 2008, met schoolbestuur keuze gemaakt voor insteek "smalle brede school" (onderwijs/buitenschoolse opvang). Met schoolbestuur onderhandelingen opgestart over infrastructuur (verkeer/parkeren) en stedenbouwkundige randvoorwaarden ter voorbereiding op ontwerp en noodzakelijke bestemmingsplanprocedure. Alsmede de voorwaarden waaronder bouwheerschap door schoolbestuur kan worden uitgevoerd.

1.3 *Uft: Realisatie van een multifunctionele accommodatie mede in relatie tot het mogelijk samengaan van de basisscholen Dobbelsteen en St. Anthonius*
Haalbaarheidsonderzoek met intentie te komen tot een samenwerkingsovereenkomst/ realisatieovereenkomst eind 2009.
Realisatie 2011/2012.
 Raad heeft december 2008 ingestemd met masterplan Vogelbuurt/Biezenakker. Maart 2009 door projectbureau OWN 2020 een 1^e concept-document opgesteld met betrekking tot verdere visieontwikkeling over de multifunctionele accommodatie in combinatie met de directe (spot) omgeving. Door Companen is in 4^e kwartaal een aanvullend leefbaarheidsonderzoek uitgevoerd waaronder de behoefte rond de invulling van de MFA. Uitkomsten hiervan worden meegenomen in de concept-startnotitie procesaanpak en bepaling wie projectverantwoordelijke wordt.

2. Subdoelstelling:

Door middel van goede huisvesting bijdragen aan kwalitatief goed onderwijs en een veilige schoolomgeving.

2.1 *Uitvoering onderhoud op basis van periodiek bijgestelde meerjarenonderhoudsplanningen*
 Meerjaren onderhoudsplanning is overeenkomstig planning uitgevoerd.

2.2 *Opzetten van een integraal huisvestingsplan (IHP). Bedoeld als beleidsdocument waarin in 1^e instantie de capaciteitsvraag wordt vastgelegd, mede in relatie tot effecten ontwikkeling "Oude IJsselstreek op weg naar 2020".*
 Integraal huisvestingsplan is in samenspraak met schoolbesturen voorbereid en in de raad van januari 2010 vastgesteld.

WAT HEEFT HET GEKOST?

BHP 7	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	0	0	0	0
Resultaatbestemming	0	0	0	0
Totaal exploitatie	0	0	0	0
Investeringen				
Lasten	0	5.519.746	5.507.365	12.381
Baten	0	900.000	450	-899.550
Saldo lasten en baten	0	4.619.746	5.506.916	-887.170
Totaal BHP	0	4.619.746	5.506.916	-887.170

BHP 8 CULTUURCLUSTER

Portefeuillehouder: J.W. Haverdil

Ambtelijk verantwoordelijk: E. Lionarons

ALGEMEEN**Inhoud**

Het huidige Portiersgebouw op Het Gietelincq gaat functioneren als een cluster, waarin ondergebracht worden: De Smeltkroes, de bibliotheek, podiumactiviteiten Pakhuus, Galerie bij de boeken, Turks Cultureel Centrum, Oudheidkundige vereniging, ROC Arnhem/Nijmegen, VVV en horeca. Het Nederlands IJzermuseum i.o. wordt elders op het complex gevestigd

Beleidsruimte en kaders

Geen wettelijke kaders, dus autonoom beleid

Bestaand beleid

Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
Masterplan Centrumplan Uft	2004	Herinrichting centrum Uft, inclusief verplaatsing bibliotheek, Galerie bij de boeken, Smeltkroes en het Turks Cultureel Centrum
Aanbiedingsnota realisatie cultuurcluster	2006	Vastgesteld in de raad van 21 december 2006
Haalbaarheidsonderzoek IJzermuseum/realisatieplan	2009	Wordt voorbereid ter behandeling in februari 2010.

Ontwikkelingen

In mei 2007 heeft Provinciale Staten een besluit genomen over de aanvullende subsidie ten behoeve van het cultuurcluster (RUP en Kulturhuser). In totaal heeft de provincie 3,3 miljoen euro aan subsidie beschikbaar gesteld.

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?**Hoofddoelstelling:**

Het samenvoegen en uitbouwen van culturele voorzieningen en activiteiten in één cluster om synergie en efficiencywinst te bereiken (1 + 1 = 3)

1. *Inrichting beheerorganisatie*

Sedert 2008 is een stichtingsbestuur geformeerd en door het college van B&W geïnstalleerd. In april 2008 is de directeur van de stichting CFD benoemd. In 2009 is de directeur begonnen met het invullen van de formatie en die is afgerond.

In verband met vennootschapsbelasting en BTW teruggaaf is een juridische scheiding gemaakt tussen de stichting en de horeca/zalenverhuur. Een en ander is als voorwaarde gesteld door de belastingdienst om daarmee voor het hoogst mogelijke percentage teruggaaf in aanmerking te komen. Om dit te realiseren heeft de stichting een besloten vennootschap opgericht die de horeca en zalenverhuur activiteit gaat exploiteren. In 2009 is met de belastingdienst tot een convenant gekomen.

2. *Restauratie portierscomplex*

De restauratie is voltooid.

3. *Realisatie inbouwpakket*

Het inbouwpakket is gerealiseerd.

4. *Oplevering en opening cultuurfabriek DRU*

De cultuurfabriek is op 17 juli 2009 opgeleverd. De feestelijke opening is was 28 oktober 2009. Ter ere van de opening is het boek "Van Droom tot Bedrijf" uitgegeven.

5. *In bedrijf*

Na de opening is de Drufabriek vol in bedrijf gegaan. Kort na de opening is de eerste directeur opgestapt. Een aantal maanden heeft het bestuur in de directeursfunctie voorzien met een interim directeur. Het bestuur van de stichting heeft in nauw overleg met ons college een nieuwe directeur benoemd.

6. *Uitwerking plan IJzermuseum*

De stichting Museum Ontwikkeling heeft aan de gemeente en BOEi (beiden zijn opdrachtgever) een concept realisatieplan gepresenteerd. De definitieve rapportage wordt in 2010 aan de raad voorgelegd (februari 2010).

7. *Terugkoop Portierscomplex*

In 2009 zijn gesprekken tussen de directie van BOEi en de gemeente gestart over een drietal panden op het DRU complex. Het Portierscomplex maakt onderdeel uit van de besprekingen. Belangrijkst reden om de panden terug te willen kopen is gelegen in het feit dat in al deze gebouwen maatschappelijke functies gerealiseerd gaan worden.

Haalbaarheid van terugkoop zal in 2010 duidelijk worden.

WAT HEEFT HET GEKOST?

BHP 8	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	362.869	512.869	648.912	-136.043
Baten	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	-362.869	-512.869	-648.912	-136.043
Resultaatbestemming	0	250.000	250.000	0
Totaal BHP	-362.869	-262.869	-398.912	-136.043

BHP 9 LEEFBAARHEID KERNEN

Portefeuillehouder: W.E.N. Rijnsaardt

Ambtelijk verantwoordelijk: H. Helsloot

ALGEMEEN

Inhoud	Leefbaarheid is de mate waarin de sociale en fysieke leefomgeving aan de normen en waarden van de bewoners en/of gebruikers van het landelijke gebied/kern/wijk voldoen		
Beleidsruimte en kaders	In het kader van leefbaarheid geldt geen landelijke wetgeving. Wel speelt het beleid van provincie een rol en natuurlijk gemeentelijk beleid over met leefbaarheid samenhangende zaken. Beleidskaders vanuit de provincie zijn onder andere opgenomen in "Vitaal Gelderland" (subsidieregeling voor leefbaarheid platteland) en "LeefkwaliteitsBeeld" (een methode om de gewenste en actuele leefkwaliteit in een bepaald gebied vast te stellen, ontwikkeld door provincie en andere overheden)		
Bestaand beleid	Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
	Niet zonder ons, nota leefbaarheid gemeente Wisch	2003	Samenhangend leefbaarheidbeleid, waarbij verbindingen gelegd worden tussen verschillende beleidsterreinen
	Notitie integrale Veiligheid	2005	Zie programma 5 - Openbare orde en Veiligheid
	Speelplaatsenbeleid	2005	Zie programma 1 - Ruimtelijke Ontwikkeling
	Oude IJsselstreek op weg naar 2020	2006	Zie 3.1 Visie en ontwikkelingen
	Verder zijn er diverse Leefbaarheidsplannen: Megchelen (2001), Netterden (2001), Breedenbroek (2001), Varsselder (2001), Etten (2001), Varsseveld (2003) en Heelweg (2003). Daarnaast hebben de kernen Westendorp, Silvolde en Terborg een dorpsplan/stadsplan opgesteld en aangeboden bij de gemeente. Ook is beleid opgenomen bij het Centrumplan Terborg (zie betreffende beleids-hoofdpunt) en Ulft (zie betreffende beleids-hoofdpunt)		
Ontwikkelingen	Het wordt voor gemeenten steeds moeilijker om het voorzieningenniveau te handhaven. Daarbij komt dat de maatschappij individualistischer wordt, wat gevolgen kan hebben voor woon- en leefklimaat. Tevens zal de gemeente op basis van de nota 'Oude IJsselstreek op weg naar 2020' groeien qua aantal inwoners. Daarbij zal het aspect leefbaarheid een grote rol spelen		

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?**Hoofddoelstelling:**

Het creëren en/of in stand houden van een leef-, woon-, en werkomgeving die past bij een vitale plattelandsgemeente.

1. *Opstellen leefbaarheidplannen*

Inmiddels hebben Silvolde, Terborg en Westendorp een dorpsplan ingediend. Met de betrokkenen vindt momenteel overleg plaats over de inhoud van de plannen en op welke wijze de gemeente daarin een bijdrage kan leveren.

2. *Renovatie buurtschapshuis Heelweg*

Inmiddels is hierover een startnotitie akkoord bevonden. Op korte termijn zullen met de belanghebbenden gesprekken worden gevoerd over de problematiek rondom het buurtschapshuis en zal de best mogelijke oplossing hiervoor gezocht worden.

3. *Dorpshuis Westendorp*

In het Dorpsplan van Westendorp wordt veel aandacht besteedt aan de wens om een dorpshuis te realiseren in Westendorp. Eind 2009 zijn de gesprekken opgestart om dit proces in gang te zetten.

4. *Dorpshuis Varsselder-Veldhunten*

In 2009 hebben de plannen om een gemeenschappelijk Dorpshuis te realiseren in Varsselder-Veldhunten verder vorm gekregen. Het ontwerp wordt momenteel op besteksniveau uitgewerkt en de benodigde procedures worden opgestart.

1. Subdoelstelling:

Het creëren en/of in stand houden van een leef-, woon-, en werkomgeving die past bij een vitale plattelandsgemeente.

1.1 *Beleidsnota leefbaarheid*

De beleidsnota is in voorbereiding. Met een aantal externen heeft inmiddels overleg plaatsgevonden. Op dit moment is nog niet bekend wanneer de nota aan het college en raad zal worden voorgelegd.

2. Subdoelstelling:

Kwaliteitsverbetering leef- en woonomgeving.

2.1 *Wijkverbeteringplannen in samenwerking met woningbouwcorporatie en bevolking opstellen en uitvoeren Uft-noord en Varsselder-Veldhunten*

Dit loopt. Varsselder-Veldhunten is een eind op weg en er vindt maandelijks overleg plaats over de voortgang. Ook ten aanzien van Uft-Noord worden momenteel acties ondernomen, waaronder ten aanzien van de MFA en een deel van de woningbouw.

ALGEMEEN

Inhoud

- Binnen het thema “plattelandsontwikkeling” wordt gewerkt aan een duurzame instandhouding en ontwikkeling van de waarden en kwaliteiten van het buitengebied. Nadrukkelijk wordt gezocht naar functiecombinaties en (nieuwe) economische dragers van het buitengebied. Plattelandsontwikkeling ziet het buitengebied niet als een openluchtmuseum, maar als een dynamische ruimte waarin respect heerst voor cultuurhistorische waarden en landschaps- en natuurwaarden.
- Recreatie en toerisme is een economische drager van het buitengebied en geeft invulling aan de behoefte aan rust en ontspanning. Dit zowel voor inwoners als bezoekers aan de gemeente.

Beleidsruimte en kaders

- De beleidsruimte voor het thema “plattelandsontwikkeling” is ruim. Het belangrijkste kader betreft het Reconstructieplan Achterhoek & Liemers, het streekplan en gebiedsprogramma Natuur en Landschap van de Provincie alsmede het Landschaps Ontwikkelingsplan van de OMD-gemeenten en daarin geïntegreerd het Gebiedsprogramma OIJ;
- De beleidsruimte voor het thema “Recreatie en toerisme” is eveneens ruim. Kaders zijn opgenomen in het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers, het Gelders streekplan 2005, de Regionaal Economische Structuurvisie (RES-II), het Regionaal en Lokaal Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan (TROP)

Bestaand beleid

Dit wordt op hoofdlijnen en abstract weergegeven in het reconstructieplan en het bestemmingsplan buitengebied. Naast een directe juridische doorwerking van de reconstructiezonering (extensiveringgebied, verwevinggebied en landbouwontwikkelingsgebied) betreft het beleidsdoelen op hoofdlijnen. In het Gebiedsprogramma Oude IJsselstreek en het LOP is een vertaalslag gemaakt van hetgeen aan maatregelen uitgevoerd moet worden om de reconstructiedoelstellingen te realiseren. Hiermee wordt tevens ingespeeld op de kwaliteitsslag die op grond van OWN-2020 is ingezet om een vitale plattelandsgemeente te zijn.

Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
Gebiedsvisie Engbergen	2004	Ontwikkelingsvisie voor Engbergen
Reconstructieplan Achterhoek & Liemers	2005	Integraal ontwikkelingsplan buitengebied, specifieke aandacht (intensieve) landbouw
Schetsboek 't Venne	2005	Ontwikkelingsvisie voor 't Venne
Streekplan	2005	Recreatie en toerisme is nieuwe economische drager om platteland vitaal en leefbaar te houden
Regionaal Economische Structuurvisie (RES-II)	2006	Voor de Achterhoek wordt ingezet op verdere versterking van samenwerking en kennisontwikkeling, goede regioprofilering, digitalisering toeristisch-recreatief aanbod, kwaliteitsverbetering toeristisch-recreatieve infrastructuur, innovatie en productdifferentiatie en plattelandsontwikkelingen in recreatieve sfeer
Regionaal Toeristisch Activiteiten Plan (TAP)	2006	Overzicht beoogde (bovenlokale) recreatief-toeristische ontwikkelingen
Op weg naar 2020	2006	Uitgangspunt is aantrekkelijk woonklimaat voor inwoners en voor bezoekers. Recreatie en toerisme is belangrijke kwaliteitsdrager
Gebiedsprogramma	2007	Uitvoeringsprogramma voor de reconstructie-

Ontwikkelingen

Oude IJsselsstreek		doelen in het centrale en oostelijke deel van onze gemeente
Landschapsonwikkelingsplan (LOP)	2008	Beschrijving kwaliteit en knelpunten en maatregelen landelijk gebied
Toeristisch Recreatief Ontwikkelings Plan (TROP)	2009	Vertaalslag recreatief-toeristische ambities en mogelijkheden binnen onze gemeente
Regionaal Meerjaren Investerings Programma (MIP)	2008	Regionale afspraken over gezamenlijke investeringsbijdragen in toeristische voorzieningen op Achterhoekse schaal.
VAB-beleid	2008	Beleidskader voor sloop of hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)
Visie Oude IJssel en Bocholter AA	2008	Grensoverschrijdende visie m.b.t. revitalisering van de Oude IJsselzone en de Bocholter AA van Doesburg tot aan Vehlen.
Gemeentelijk Kampeerbeleid	2008	Meer beleidsruimte voor de ontwikkeling van kleinschalige- en reguliere kampeerbedrijven binnen onze gemeente nu de Wet Openlucht Recreatie (WOR) is vervallen.
<p>- Transformatie platteland van puur agrarische productieruimte naar buitengebied met steeds meer burgerwoningen en vooral ook in het verwevingsgebied steeds meer niet-agrarische functies. Dat er veel stoppers zijn wil niet zeggen dat het slecht gaat met de agrarische sector. Opschaling is noodzakelijk om toekomstperspectief te hebben. Keerzijde hiervan is, dat de landschappelijke, -cultuurhistorische en ecologische waarden van platteland hierdoor onder druk kunnen komen te staan. Door gerichte maatregelen te stimuleren en/of te nemen kan deze ontwikkeling (deels) gestuurd worden. De opgave is "grootschalig boeren in een kleinschalig landschap". Het VAB-beleid biedt een beleidskader voor sloop of hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing. Het LOG Azewijnsebroek is het grootste Landbouw Ontwikkelings Gebied van Gelderland. Dit gebied is aangewezen als hervestiginggebied voor intensieve veehouderijbedrijven (varkens kippen etc.) die al dan niet noodgedwongen worden verplaatst. Door het ontschotten van de mestoverschotgebieden kunnen dit bedrijven zijn uit heel Nederland. Dit vraagt om een integrale visie. Eind 2009 is door de gemeenteraden van Montferland en Oude-IJsselstreek een integrale inrichtingsvisie vastgesteld. De provincie Gelderland is in 2009 gestart met het actualiseren van het Reconstructieplan Achterhoek & Liemers.</p> <p>- Rijk en provincie zetten fors in op het realiseren van het groen-blauwe raamwerk. Nu het beter gaat met de landbouw neemt ook de grondvraag toe. Dit staat op gespannen voet met de grondvraag voor de ontwikkeling van nieuwe natuur. Niet zozeer geld, maar vooral het beschikken van grondposities op de belangrijke plekken is een voorwaarde voor het realiseren van de ecologische doelstellingen.</p> <p>- Het landelijk gebied voorziet in de recreatiebehoefte van bewoners en toeristen en levert een bijdrage aan het vergroten werkgelegenheid en inkomen. Dit ter aanvulling van agrarische bedrijven (verbreding) of stoppende boeren, maar ook de toeristische sector, de horeca en de detailhandel. De Achterhoek zit als toeristische regio in de lift. Doelstelling is een stijging van plek 11 naar 9 als Nederlandse vakantieregio.</p>		

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

Hoofddoelstelling:

Het realiseren van een vitaal, aantrekkelijk en leefbaar buitengebied voor de inwoners en bezoekers van onze gemeente

1. Subdoelstelling:

Versterken sociaal economische omstandigheden landbouw, recreatie en toerisme, en wonen, werken en leefbaarheid.

1.1 Participatie uitwerking visie Oude IJssel (Doesburg – Vehlen(Dld))

De visie van de St. Oude-IJsselzone is gereed. Eind 2009 heeft een presentatie aan de gemeenteraad plaatsgevonden. Voorbereidingen worden getroffen om onderdelen uit de visie te kunnen uitvoeren.

1.2 Opstellen inrichtingsvisie voor het LOG-Azewijn

LOG-inrichtingsvisie is gereed en eind 2009 door de gemeenteraden van Montferland en Oude-IJsselstreek vastgesteld. We zijn gestart met het opnemen van de LOG-inrichtingsvisie in een bestemmingsplan.

1.3 Bevorderen van kavelruil

Kavelruilcommissie heeft 3 voorlichtingsavonden afgerond en bereidt nu individuele gesprekken met belangstellenden voor.

2. Subdoelstelling:

Creëren goede omgevingskwaliteit op gebied water, milieu, natuur, landschap en cultuurhistorie.

2.1 Uitvoering projecten Gebiedsprogramma Oude IJsselstreek en Landschapontwikkelingsplan (LOP)

Momenteel gaat de uitvoering projectgewijs. Op 1 december 2009 is een landschapscoördinator in dienst getreden. Hierdoor krijgt de uitvoering van het LOP en het Gebiedsprogramma OIJ een belangrijke impuls. We werken aan een werkplan waarin een aantal concreet uitvoerbare projecten voor 2010 worden opgenomen. Er blijft daarnaast ruimte voor ontwikkelingen voor kansen die zich tussentijds aandienen.

2.2 Uitvoering van de plattelandontwikkelingsprojecten Engbergen en 't Venne

De ecologische inrichting van landgoed Engbergen (Van Bon) is gerealiseerd. De restauratie van de Korenmolen Voorst is in volle gang. Met de aanleg van een nieuwe ontsluitingsweg naar de toekomstige parkeerplaats t.p.v. de huidige groencompostering is eind 2009 gestart. In combinatie hiermee is een ecologische inrichting gerealiseerd. De eerste fase van het paardensportcentrum Diekshuus (nieuwe rijhal) is gereed en onlangs op een ludieke wijze in gebruik genomen. De voorbereidingen voor de uitvoering van In Engbergen wordt momenteel gewerkt aan de realisatie van landgoederen van Ruysengoet, het aanpassen van het restaurant en de speeltuin incl. de noordzijde van het bos aldaar, de toeristische infrastructuur incl. brug en kanostoep, de parkeerplaatsen en de kinderboerderij lopen. Een revitaliseringsplan voor het bos is in de maak. Om de natuurdoelstellingen te halen en voor herstelsubsidie in aanmerking te komen zijn verregaande maatregelen noodzakelijk. Dit vraagt om een herbezinning.

In 't Venne zijn de herstelmaatregelen voor heide afgerond. De begrazing met schapen is geregeld. Er is een subsidieaanvraag in de maak voor het plaatsen van de uitkijktoren i.c.m. het opknappen van de schaapskooi, het aanleggen van parkeerruimten en het afsluiten van de zandwegen. Voor dit laatste moet nog een verkeersbesluit worden genomen.

2.3 Uitwerking Engbergen-plus

In het kader van de Wasserkonferenz is het onderdeel Engbergen-plus-Zuid uitgewerkt. Voor het noordelijk deel richting Huis Wisch is in 2009 gestart met een integrale gebiedsuitwerking. Huntenpop is in 2009 voor het eerst op een succesvolle wijze in het DRU-park gehouden.

3. Subdoelstelling:

Verbeteren recreatieve voorzieningen om toename aantal bezoekers te bewerkstelligen en economie te versterken.

3.1 Invoeren uniforme toeristische objectbewegwijzering

Vijf gemeenten in de Achterhoek (waaronder de gemeente Oude-IJsselstreek) nemen deel in de eerste fase voor de aanleg van uniforme toeristische objectbewegwijzering (bruin-witte borden). Inventarisatie van objecten en belangstelling van ondernemers heeft plaatsgevonden. De gemeenten werken nu aan verwoording van de beleiduitgangspunten voor aanleg en handhaving. Daarna wordt met betrokken ondernemers een beboddingsplan gemaakt. Complicatie is, dat de provincie nog geen beleid heeft vastgesteld voor het plaatsen van bruine borden langs provinciale wegen. Op zijn vroegst worden de borden nu medio 2010 geplaatst. Trekker: Recreatieschap Achterhoek Liemers (RAL).

3.2 Inrichten informatiezuilen

Momenteel worden de technische ontwikkelingen in de digitale informatiezuilen nader bestudeerd. Regio Achterhoek is trekker en heeft dit bij het ABT/VVV-Achterhoek neergelegd.

3.3 Verbetering informatievoorziening toerisme-recreatie / VVV

Informatiepunt in de DRU-fabriek is recentelijk in gebruik genomen. Samenvlechting van de VVV OIJ en VVV Achterhoek vraagt meer voorbereiding en schuift op van 1-1-2010 naar 1-7-2010.

3.4 Achterhoekspektakeltoer

Editie 2009 op het DRU-terrein verlangde de nodige improvisatie maar was een groot succes. Voorbereidingen lopen om in 2010 (8/8) wederom bij de DRU een toer te organiseren.

3.5 Uitbreiding recreatieve routes

In het Regiocontract is de financiering van het grootste deel van de doorgaande fietsverbinding Doesburg-Bocholt opgenomen. Met de uitwerking van het tracé is deels via het project Engbergen en deels via de Wasserkonferenz gestart. Uitbreiding recreatieve routes is ingebracht in o.a. Gelders Fietsplatform, provinciaal project op gebied van utilitaire en recreatieve verbindingen. Gemeente kunnen hier wensen en uitvoeringsprogramma's kenbaar maken. OIJ heeft de volgende projecten ingediend: fietspad langs Bovenslinge, kerkepaden, fietspad Doesburg-Bocholt, routewensen lokale belangenverenigingen zoals bijv. Megchelen, Netterden. Verschillende gemeenten in Achterhoek zijn inmiddels in overleg met ruitersector om regionaal het paardentoerisme op te pakken. Trekker: RAL.

3.6 Aanleg TOP's Idinkbos en DRU

Inmiddels beide gerealiseerd. Voor het TOP DRU worden routes ontwikkeld.

3.7 Opknop en in werking houden van sluiscomplex "De Pol te Gaanderen"

Waterschap trekt dit. Voor de sluis zelf is alles geregeld. Ten aanzien van de invulling van de directe omgeving is op 9 en 10 juni 2009 een tweedaags werkatelier georganiseerd waarvoor alle sleutelfiguren zijn uitgenodigd. Dit heeft geresulteerd in een schetsboekje "Dromen over stromen". Nadere uitwerking vindt in 2010 plaats. Afgezien hiervan is het Waterschap gestart met de renovatie van het Sluiscomplex. Dit levert ons een onbelemmerde vaarverbinding op van Ulft naar Doesburg en verder. Voor de uitwerking van de visie van DRU tot Paasberg (zie 2.3) wordt hier uiteraard op ingespeeld.

WAT HEEFT HET GEKOST?

BHP 10	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0
Saldo lasten en baten	0	0	0	0
Resultaatbestemming	0	0	0	0
Totaal exploitatie	0	0	0	0
Investerings				
Lasten	0	3.047.011	141.557	2.905.454
Baten	0	1.917.500	0	-1.917.500
Saldo lasten en baten	0	1.129.511	141.557	987.954
Totaal BHP	0	1.129.511	141.557	987.954

BHP 11 WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Portefeuillehouder: W.E.N. Rijnsaardt / C.M. Sluiter-Kuilwijk

Ambtelijk verantwoordelijk: H. Helsloott

ALGEMEEN

Inhoud

De Wet maatschappelijke ondersteuning omvat de volgende prestatievelden:

- a. Leefbaarheid
- b. Jeugdbeleid
- c. Geven van informatie, advies en cliëntondersteuning
- d. Ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers
- e. Bevorderen van deelname aan maatschappelijk verkeer
- f. Verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking
- g. Maatschappelijke opvang, advies en steunpunten huiselijk geweld
- h. Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
- i. Ambulante verslavingszorg

Beleidsruimte en kaders

De kaders zijn opgenomen in de Wet maatschappelijke ondersteuning

Bestaand beleid

Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
Beleidsnotitie Wmo	2006	Uitgangspunten voor uitvoering nieuwe taken
Beleidsnota Wmo	2007	Uitgangspunten Wmo-beleid 2008-2011

Ontwikkelingen

De middelen die voor de Wmo ter beschikking komen, zijn ingaande 2008 gebaseerd op een objectief verdeelmodel, in 2007 werd de uitkering nog gebaseerd op de historische budgetten. In het objectieve verdeelmodel zijn indicatoren versleuteld zoals het aantal inwoners per gemeente, het aantal ouderen, het aantal huishoudens met een laag inkomen etc. Er is hierbij sprake van een overgangsregeling van drie jaar, waarna de gelden uiteindelijk op het niveau moeten uitkomen waarmee de gemeente de Wmo moet uitvoeren. Met de toegewezen middelen dient de Wmo budgettair neutraal te kunnen worden uitgevoerd. De gemeente Oude IJsselstreek is een zogenaamde nadeel gemeente dat wil zeggen dat uitkering op grond van het objectieve verdeel model lager is dan op basis van het historische budget. Het is echter zo dat de integratie-uitkeringen voor de Wmo tussen 2008 en 2010 sterker zullen verminderen dan vorig jaar geprognosticeerd.

Dit is niet alleen het geval in de gemeente Oude IJsselstreek maar tevens in de overige Achterhoekse gemeenten. Inmiddels is er een regionale werkgroep in het leven geroepen om een en ander te analyseren en waar nodig actie te ondernemen. De financiële gevolgen voor 2008 en verder zijn nog niet in te schatten, daarom is de Wmo in de risicoparagraaf opgenomen.

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

Hoofddoelstelling:

Het versterken van de sociale samenhang, het voorkómen van problemen en het bevorderen van deelname van alle inwoners aan de samenleving.

Door onder andere dorpsplannen door de dorpen zelf te laten ontwikkelen, willen we de betrokkenheid bij kern of dorp vergroten. Dit komt mede ten goede aan de sociale samenhang en het bevorderen van deelname aan de samenleving.

Daarnaast worden de nodige projecten uitgevoerd ter bevordering van de sociale samenhang en het bevorderen van de deelname aan de samenleving. Denk daarbij aan activiteiten voor en door vrijwilligers en het project ten aanzien van buurtbemiddeling.

1. Subdoelstelling:

Eén zorgloket met goed gekwalificeerd personeel, voor alle zorgvragen, die integraal benaderd worden.

Het zorgloket in deze vorm is vorig jaar tot stand gekomen. De medewerkers kunnen breed adviseren aan de klanten en kunnen de aanvragen integraal benaderen.

Inmiddels worden voor aanvragen WMO steeds minder adviezen aangevraagd bij het CIZ. Dit scheelt aanzienlijk in de kosten. In 2009 is nog maar 1/3 van dit budget aangesproken. Dit is het directe gevolg van de keuze om binnen het zorgloket de bevoegdheid tot indiceren bij bepaalde aanvragen te ontwikkelen.

2. Subdoelstelling:

Deze worden nader vastgesteld in de beleidsnota Wmo.

Hierbij gaat het met name om het inzetten van minimabeleid om iedereen te kunnen laten participeren aan de maatschappij en om de ketensamenwerking tussen organisaties.

In het kader van minimabeleid zijn meerdere initiatieven tot stand gekomen, zo heeft de gemeente afgelopen maanden huisbezoeken afgelegd om het niet-gebruik van minima-regelingen te minimaliseren. Dit heeft ertoe geleid dat het gebruik van minima-regelingen gestegen is. Met name het gebruik van het sociaal fonds en het gebruik van de langdurigheidstoelagen zorgen daarbij voor een overschrijding van het budget.

Tevens valt op dat er voor het tweede jaar op rij een stijging in het aantal aanvragen is ten aanzien van onder andere scootmobielen, rolstoelen, woningaanpassingen en trapliften. Hier lijkt sprake van een structurele stijging, in de eerste marap van 2010 wordt dit meegenomen.

Wat betreft de huishoudelijke hulp valt op dat dit voldoet aan de verwachtingen qua aanvragen en qua inzet van budgetten. De verhouding HH1 en HH2 zijn redelijk constant gebleven (70/30). De uitgaven zijn daarmee binnen het budget gebleven.

Een aantal dure woonvoorzieningen die voorzien waren voor 2009 zijn uiteindelijk niet in 2009 geplaatst. Het gaat dan met name om woonunits. Voor zover nu te voorzien, zullen deze in 2010 alsnog worden geplaatst.

Daarnaast stimuleert de gemeente de ketensamenwerking tussen partijen. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), waar partijen binnen het CJG samenwerken om een volledig aanbod aan te kunnen bieden.

HOOFDSTUK 2 Programma's jaarrekening 2009

PROGRAMMA 1 – RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Portefeuillehouder: J.W. Haverdijl

Ambtelijk verantwoordelijk: D.J. Lokhorst

ALGEMEEN

Programma inhoud	Onder dit programma vallen bestemmingsplannen, stads- en dorpsvernieuwing en vergunningverlening inzake ruimtelijke ordening, reclame, bouw en sloop.		
Beleidsruimte en kaders	De kaders worden vooral bepaald door de Wet ruimtelijke ordening, het provinciale Reconstructieplan, de provinciale Structuurvisie en regionale beleidsafspraken.		
Bestaand beleid	Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
	Bestemmingsplannen	Div.	Ruimtelijke ordening
	Centrumplannen - Varsseveld - Terborg - Gendringen - Uft	2002 2004 2005 2007	Masterplannen / structuurplannen
	Leefbaarheidplannen - Heelweg - Varsseveld - Kleine kernen voormalig Gendringen	2002 2003 2004	Oriëntaties op de ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke mogelijkheden en onmogelijkheden binnen de betreffende woonkernen Oriëntatie op de kleine woonkernen met een inventarisatie van knelpunten
	Oude IJsselstreek op weg naar 2020	2006	Ontwikkelingsvisie
	APV	2006	Aanvullende regels op gebied ruimtelijke ordening
	Bouwverordening	2006	Nadere uitvoeringsregels, aanvullend op wettelijke regels
	Welstandsnota	2006	Welstandsbeleid
	Wet Ruimtelijke ordening (Wro)	2008	Wettelijke regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening
Ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> - Per 1 januari 2010 moeten alle bestemmingsplannen voldoen aan de digitale verplichtingen uit de Wro. - De invoering van de omgevingsvergunning is mogelijk per 1 juli 2010 indien de ICT dit toelaat. Deze integrale vergunning heeft vooral een dienstverleningsdoel (zie programma 10 - Algemeen bestuur); - De gemeente is vanuit de Wro verplicht om een structuurvisie voor het totale grondgebied van de gemeente vast te stellen als basis voor nieuwe bestemmingsplannen. Een aanzet is in 2009 gemaakt. 		

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?**Hoofddoelstelling:***Realiseren van een vitale plattelandsgemeente***1. Subdoelstelling:***Tot stand brengen van een aantrekkelijke woon- en leefomgeving met gedifferentieerde woningbouw en verantwoorde werkgelegenheidsperspectieven*

1.1 OWN 2020 projecten uitvoeren

De afdeling RO vervult een belangrijke inhoudelijk rol tijdens de planvorming van de OWN 2020 projecten. Het gaat hierbij om de centrumplannen, de revitalisering van het stedelijk gebied en de nieuwe woongebied. In het vervolg van dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de voortgang van de verschillende projecten.

1.2 Ontwikkeling centrumplannen (zie beleidshoofdpunten 1, 2, 3 en 4)

Centrumplan Gendringen

- a. Op 27 oktober 2009 heeft er een brainstormsessie plaatsgevonden over de uitwerking van het Centrumplan Gendringen. Hierbij zijn de sleutelpersonen in het centrum aanwezig geweest (Azora, Wonion, Ondernemersvereniging, Wijkraad, Rabobank, bestuur van de kerken enz.).
- b. Vervolgens is een plan van aanpak gemaakt voor de verdere totstandkoming van het centrumplan. De eerste stap hierin is een inventarisatie van de plannen van de interne afdelingen van de gemeente. De gesprekken hierover zijn inmiddels bijna afgerond.

Centrumplan Terborg

Zie beleidshoofdpunt 2

Centrumplan Uift

- a. Eind vorig jaar heeft planburo Oosterink een notitie opgesteld om te komen tot een meer groene uitstraling van het centrum. Deze notitie is op 22 januari jl. besproken met ontwikkelaar en het stedenbouwkundig bureau. De meeste verbeterpunten uit deze notitie zijn verwerkt in het stedenbouwkundig ontwerp.
- b. Op 10 maart jl. heeft Planoform het concept bestemmingsplan aangeleverd. Dit plan is inmiddels ter beoordeling voorgelegd aan diverse afdelingen binnen de gemeente. Begin april zullen de reacties gebundeld worden en teruggekoppeld worden aan Planoform.

Centrumplan Varsseveld

Zie beleidshoofdpunt 4

1.3 Leefbaarheidplannen opstellen (zie beleidshoofdpunt 9)

2. Subdoelstelling:

Revitalisering van het stedelijk gebied

- 2.1 - *Het Gietelinc (zie beleidshoofdpunt 5)*
- *De Hutten-Zuid (zie beleidshoofdpunt 6)*

3. Subdoelstelling:

Ontwikkelingsmogelijkheden voor natuur, landschap, recreatie en toerisme

Onderstaande ontwikkelingen 3.1 t/m 3.4 zijn uitvoering beschreven in beleidshoofdpunt 10 Plattelands ontwikkeling, recreatie en toerisme alsmede programma 7- Cultuur, Recreatie en Sport en worden derhalve niet nogmaals vermeld.

- 3.1 *Versterken van sociaal economische omstandigheden landbouw, recreatie en toerisme, wonen, werken en leefbaarheid (zie beleidshoofdpunt 10)*
- 3.2 *Creëren van een goede omgevingskwaliteit op het gebied van water, milieu, natuur, landschap en cultuurhistorie (zie beleidshoofdpunt 10)*
- 3.3 *Het verbeteren van recreatieve voorzieningen om toename van het aantal bezoekers te bewerkstelligen en de economie te versterken (zie beleidshoofdpunt 10)*

4. Subdoelstelling:*Woningbouw volgens regulier woningbouwprogramma en programma OWN 2020*

Onderstaande ontwikkelingen 4.1 t/m 4.3 zijn uitvoering beschreven in programma 2 Wonen en werken.

4.1 Nieuwe woongebieden ontwikkelen

4.2 Transformeren verouderde industrieterreinen naar woongebieden

4.3 Bouwen voor specifieke doelgroepen

5. Subdoelstelling:*Verbetering kwalitatieve woon- en werkomgeving*

5.1 Centrumplannen ontwikkelen (zie beleidshoofdpunten)

6. Subdoelstelling:*Het actief bestrijden van de gevolgen van de economische recessie*

6.1 Het naar voren halen van (woning-)bouwprojecten

Tegen de achtergrond van de economische recessie zijn de volgende projecten naar voren gehaald c.q. versneld uitgevoerd:

6.1.1 Lichtenberg 2^e fase, 48 grondgebonden woningen

6.1.2 Lenteleven, uitleggebied

Eind vorig jaar is de VO verkaveling van Lenteleven- West voorgelegd aan de welstandscommissie. Op basis van het advies van de commissie is gekeken naar een betere stedenbouwkundige afronding van het plan aan de noordzijde. Daarnaast wordt nu bestudeerd hoe de woningen aan en in de nabijheid van de geluidswal beter vormgegeven kunnen worden.

Recentelijk is het terrein ingemeten. Op basis van deze gegevens kan nu bepaald worden in hoeverre de woningen, de wegen en de waterstructuur goed ingetekend zijn. Het doel is om op korte termijn te komen tot een afronding van het stedenbouwkundigplan.

6.1.3 Vogelbuurt / Biezenakker, herstructurering en 50 nieuwbouwwoningen

De Vogelbuurt zal meegenomen in het bestemmingsplan Ulft Noord West. De inventarisatie in het kader van dit bestemmingsplan is bijna afgerond. In april zal SAB het eerste concept van het bestemmingsplan aanleveren.

6.1.4 Versnelde uitvoering Kennedyplein Ulft

Aangezien de verwervingen aan de oostkant voorspoediger verlopen dan aan de westkant, is in de stuurgroep van centrumplan Ulft besloten om in principe eerst een bestemmingsplan op te stellen voor de oostkant van het plangebied. In dit bestemmingsplan is de ontwikkeling van het Kennedyplein- Zuid opgenomen. Er ligt inmiddels een concept- bestemmingsplan, dat nu door de gemeente beoordeeld zal worden.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Programma 1	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	2.952.762	2.883.762	3.176.506	-292.744
Baten	1.450.090	1.450.090	1.278.086	-172.004
Saldo lasten en baten	-1.502.672	-1.433.672	-1.898.420	-464.748
Resultaatbestemming	0	0	0	0
Totaal programma	-1.502.672	-1.433.672	-1.898.420	-464.748

PROGRAMMA 2 – WONEN EN WERKEN

Portefeuillehouder: J.W. Haverdijl

Ambtelijk verantwoordelijk: D.J. Lokhorst

ALGEMEEN

Programma inhoud	Onder dit programma vallen volkshuisvesting en woningbouw, economische aangelegenheden en ambulante handel, gronden, bouwgrondexploitatie, groenvoorzieningen, speelplaatsen, bossen en natuurterreinen		
Beleidsruimte en kaders	De gemeentelijke beleidsvrijheid wordt beperkt door de volgende kaders: Woningwet, Streekplan, provinciale en regionale beleidsafspraken, prestatieafspraken met woningbouwcorporaties en de Grondexploitatiewet		
Bestaand beleid	Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
	Nota Inkoopbeleid	2005	Onder meer aanbestedingen
	Nota Grondbeleid	2005	Beleidsnota
	OWN 2020	2006	Ontwikkelingsvisie
	Regionale zoekzones woningbouw	2006	Uitbreidingslocaties
	Kwalitatief woon-programma	2006	Uitvoeringsprogramma 2006-2010 in afstemming met regio
	Leefbaarheidplannen	div	Zie ook beleidshoofdpunt Leefbaarheid kernen en programma 1 - Ruimtelijke ontwikkeling
	Nota warenmarkten	2007	Beleidsnota
	Speelruimten beleidsplan	2007	Beleidsnota
	Nota reclamebeleid	2007	Beleidsnota
Ontwikkelingen	Meer omvangrijke projecten zullen in toenemende mate worden omgeven door samenwerkingsovereenkomsten tussen partijen. Hierbij wordt mogelijk gebruik gemaakt van PPS-constructies (publiek-private samenwerking). De nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening en Grondexploitatie geven een betere mogelijkheid om tot kostenverhaal te komen bij exploitaties waarbij meerdere eigenaren zijn betrokken		

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?**Hoofddoelstelling:**

Tot stand brengen van een vitale plattelandsgemeenten met een zo optimaal mogelijk woon-, werk-, en leefklimaat en waarin voldoende en passende huisvesting voor eigen inwoners is gerealiseerd en een gedifferentieerd aanbod aan woningzoekenden van elders kan worden voorgelegd.

1. Subdoelstelling:

Nieuwbouw en planvorming afstemmen op kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte van eigen inwoners en potentiële nieuwe inwoners van de gemeente

1.1 Nieuwe woongebieden ontwikkelen**Breedenbroek**

- <u>Het Rabelink-2:</u>	2011-2015	Gem.grondexploitatie
Nog geen planvormingsactiviteiten.		
- <u>Den Dam:</u>	2010-2012	Idem
Gronduitgifte is in voorbereiding.		

Etten:

- locatie Vink: 2009 Externe exploitatie
Bouwplan ingediend, nog geen activiteiten.
- Schimmels III (20 won): 2010 Externe exploitatie
Plan is in uitvoering.
- Oldenhove: 2009 Externe exploitatie
Er is een alternatief plan in ontwikkeling
- Klompelijk (3 won.): 2009 Externe exploitatie
Procedure afgerond. Vergunningen zijn verleend.

Gendringen:

- Lenteleven/Waalstraat (119 won): 2010-2015 Gem. exploitatie
Bestemmingsplan in voorbereiding.
- Vml gemeentewerf: 2010 Gem. exploitatie
Ontwerpplan is gemaakt.
- IJsselweg (8 won.): 2010 Externe exploitatie
Procedure is gereed, bouwvergunning
Verleend, plan in uitvoering.

Megchelen:

- Kiwitz (18 won): 2010-2012 Externe exploitatie
Bestemmingsplan en bouwplannen zijn in procedure.
- Past. Geerdink-Johanninkweg: 2010 Externe exploitatie
Planologisch rond, is in uitvoering.

Netterden:

- Slawijkseweg (25 won): 2010-2015 Gem. exploitatie
Bestemmingsplan gereed, bouwgrond in de verkoop
- Emmerikseweg 4: (4 won.) 2010 Externe exploitatie
De bouwvergunningen verleend, 2 woningen in de verkoop.

Silvolde:

- Biely Sport: 2010 Externe exploitatie
Geen activiteit bekend.
- De Olde Bond: 2010 Externe exploitatie
Geen activiteit bekend.
- Jachtlaan/t Heem (12 won): 2009 Externe exploitatie
Gereed.
- Suselbeek (49 won.): 2011 Externe exploitatie
Plan is in ontwikkeling.
- Velzengarde (24 won): 2010-2012 Externe exploitatie
16 van de 24 woningen zijn in aanbouw.
Woningen in verkoop

Sinderen:

- Kromkamp (27 won) 2010-2015 Gem. exploitatie
Plan in voorbereiding.

Terborg:

- Doetinchemseweg/Markt: 2009 Externe exploitatie
Financieel onhaalbaar, alternatief plan is in ontwikkeling
- Rietborgh/Bosboomstraat: 2009-2011 Externe exploitatie
Planontwikkeling afwachten
Ontwikkeling brede school .
- Appartementen Gravenpad: 2010 Externe exploitatie
(onderdeel van Plein Kaak)

-	Achterzijde Plein Kaak vergund. <u>Hof van Terborg:</u> Ontwikkeling in studie.	2011	Externe exploitatie
-	<u>Plein Kaak:</u> Bouwplan in uitvoering.	2009-2010	Externe exploitatie
-	<u>Stationslokatie:</u> Geen activiteiten.	2010	Externe exploitatie
-	<u>Vezo:</u> Vergunning verleend.	2009	Externe exploitatie
-	<u>COOP hoofd-/Walstraat</u> Supermarkt/57 won. Bouwaanvraag in behandeling.	2010	idem
-	<u>plan Derksen Walstraat</u>	2009/2010	idem
-	8 appartementen. Vergunning verleend, nog geen bouwactiviteit.		

Uift:

-	<u>Centrumplan (100 won):</u> Planontwikkeling loopt.	2009-2012	Externe exploitatie
-	<u>Het Anker :</u> Haalbaarheid en exploitatie van woningen worden onderzocht.	2010	n.n.b.
-	<u>Biezenakker/Bomenbuurt (250 won):</u> Planontwikkeling loopt. Deelplan Bomenbuurt: vergunning onder de rechter.	2010	Gem. exploitatie
-	<u>Brandweerkazerne:</u> Ontwerp bestemmingsplan is gereed.	2009	Gem. exploitatie

Varselder:

-	<u>Voetbalveld (25 won):</u> Voorontwerp bestemmingsplan gereed	2010	Gem. Exploitatie
-	<u>De Møl</u> Principeaanvraag in behandeling.		
-	<u>V.d. Pavert</u> Planontwikkeling in voorbereiding.		

Varsseveld:

-	<u>Essenkampterrein (vm school) (20 won):</u> Kavels in uitgifte.	2010-2012	Gem. exploitatie
-	<u>Edah (15 won) Swanenpoort:</u> In uitvoering.	2010	Externe exploitatie
-	<u>Kuijpershof :</u> Nieuw plan in ontwikkeling.	2010-2012	Externe exploitatie
-	<u>Mauritshove:</u> Vergund, in verkoop.	2009	Externe expl/Gem.

Westendorp:

-	<u>Kerkhof:</u> Bestemmingsplan is goedgekeurd, plan in uitvoering.	2009	Externe exploitatie
---	--	------	---------------------

1.2 Transformeren verouderde industrieterreinen naar woongebieden

-	<u>Akkermansweide, Terborg:</u> De mogelijkheden en de haalbaarheid worden onderzocht. Fasering bepaald.	2008-2012	
-	<u>IJsselweide (noordelijk deel), Uift:</u> Door de ontwikkelaar is een ontwerpplan ingediend.	2009-2015	
-	<u>De Pol, Uift:</u> In het nieuwe bestemmingsplan zijn mogelijkheden opgenomen om het omzetten	2010-2015	

van industrieterrein naar woningbouw.
Nog geen activiteiten.

1.3 Bouwen voor specifieke doelgroepen

- De Lichtenberg, Silvolde 2010-2011
In uitvoering 1^e fase (MFA en woningen) in 2009.
- De Schuylenburg, Silvolde: 2010
Gereed.
- Eskopje, Varsseveld: 2010-2012
Plan in uitvoering.

2. Subdoelstelling:

Verbetering kwalitatieve woon- en werkomgeving

2.1 Centrumplannen ontwikkelen (zie beleidshoofdpunten)

2.2 Verouderde woonwijken herinrichten

- Schrijversbuurt Gendringen
Het grootste deel is gerealiseerd. De laatste woningen worden afgebouwd.
- Vogelbuurt, Uift
Het plan is, in combinatie met het plan Biezenakker, in voorbereiding. Woningaankopen zijn gestart.
- De Lichtenberg, Silvolde
Met Wonion vindt overleg plaats over de te bouwen woningen.
- Essenkamp, Varsseveld
Hier zijn, behalve de nieuwbouwwoningen op het schoolterrein, nog geen activiteiten.

3. Subdoelstelling:

Verbeteren leefbaarheidmilieu in alle woonkernen gemeente

3.1 Uitvoeren Speelruimte Beleidsplan

Plan is in uitvoering. Er is wat vertraging maar de uitvoering zal binnen de geplande uitvoering plaatsvinden.

3.2 Opstellen Groenbeleidsplan

De kaderstelling is gereed.

4. Subdoelstelling:

Versterken sociaal economische omstandigheden

4.1 Zie beleidshoofdpunt Plattelandsontwikkeling, recreatie en toerisme

5. Subdoelstelling:

Economische ontwikkeling

5.1 Optimaliseren bedrijventerreinen en vestigingsmogelijkheden uitbreiden

Hofskamp en Rieze VI zijn momenteel in uitgifte. Eerste bouwactiviteiten zijn gestart.

5.2 Middenstand optimaliseren en ambulante handel vitaliseren

- Centrumplannen met winkelconcentratie in grotere woonkernen adequaat vormgeven en ontwikkelen. Zie beleidshoofdpunt centrumplannen.
- Markt Gendringen opheffen. Markten Silvolde, Terborg, en Varsseveld hebben een marktmeester gekregen.

6. Subdoelstelling:

Meer focus gemeente op kerntaken

6.1 Vermindering gemeentelijke bezittingen

Afstoten woningbezit, garageboxen en bossen

Momenteel vindt inventarisatie plaats. Afhankelijk van deze inventarisatie komt er een voorstel tot eventuele verkoop. Inmiddels is software aangeschaft en in gebruik en worden alle gemeentelijke eigendommen ingebracht.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Programma 2	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	10.991.512	20.785.264	29.319.004	-8.533.740
Baten	7.285.276	14.668.908	20.772.658	6.103.750
Saldo lasten en baten	-3.706.236	-6.116.356	-8.546.346	-2.429.990
Resultaatbestemming	0	2.004.120	2.347.468	343.348
Totaal programma	-3.706.236	-4.112.236	-6.198.878	-2.086.642

PROGRAMMA 3 – VERKEER EN VERVOER Portefeuillehouder: **G.A. van Balveren**Ambtelijk verantwoordelijk: **K. Wartena****ALGEMEEN**

Programma inhoud	Onder dit programma vallen de wegen, straten en pleinen, openbare verlichting, verkeer en verkeersveiligheid en openbaar vervoer		
Beleidsruimte en kaders	De kaders zijn vastgelegd in: Planwet Verkeer en Vervoer, Nationale verkeers- en vervoerplan (Nota Mobiliteit) en het Provinciale Verkeer- en Vervoerplan (PVVP)		
Bestaand beleid	Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
	Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan	2006	Verkeersveiligheid, openbaar vervoer, schoolomgevingen en gedragsbeïnvloeding
	Beleid 60 km/uur wegen	2007	Instellen 60 km/uur-zones
	Notitie Rationeel Wegbeheer	2008	Beheer en onderhoud wegen
	Kaderstellende notitie parkeren	2008	Parkeerbeleid
	Notitie langzaam verkeer	2008	Betreft fietsers, voetgangers en landbouwverkeer
Ontwikkelingen	Mobiliteit blijft toenemen. Verder zijn er geen ontwikkelingen die van invloed zijn op de realisatie van de doelstellingen binnen dit programma te melden		

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?**Hoofddoelstelling:***Een duurzaam veilige gemeente op gebied van verkeer en vervoer***1. Subdoelstelling:***Verhogen verkeersveiligheid***1.1 Opstellen jaarlijks actieplan verkeersveiligheid**

Het actieplan is in 2009 niet opgesteld. Er is voor gekozen om eerst een nieuw GVVP op te stellen. Wel zijn diverse activiteiten op het gebied van verkeerseducatie ondersteund en gesubsidieerd (bromfietscursus, broemprojecten, praktijkdag jonge autorijders etc.).

1.2 Opvullen blinde vlekken in 60 km/uur zones

In het nieuwe GVVP wordt een nieuwe categorisering van wegen opgenomen, waaronder 60-zones.

1.3 Inrichten schoolzones nabij basisscholen

Er zijn geen schoolzones aangelegd in 2009. Wel is gestart met de voorbereidingen voor een schoolzone bij basisschool De Drie Linden in Silvolde.

1.4 Opstellen Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (GVVP)

Plan van aanpak is gemaakt en het offertevoorzorg is aan drie verkeerskundige bureaus gestuurd. Na beoordeling is gekozen voor bureau Goudappel Coffeng om samen met ons een GVVP op te stellen. Op 1 september 2009 is gestart met de planvorming, waarbij bewoners en belangenorganisaties zijn betrokken. In maart 2010 is het conceptplan gereed. De raad moet het plan voor de zomer vaststellen.

2. Subdoelstelling:
Voldoende parkeergelegenheid

2.1 *Uitvoeringsprogramma notitie parkeren*
Parkeren wordt opgenomen in het nieuwe GVVP.

3. Subdoelstelling:
Verkeersveilig en aansluitend netwerk van (brom) fietsvoorzieningen, zowel utilitair als recreatief

3.1 *Uitvoeren notitie Langzaam verkeer*
Langzaam verkeer zal onderdeel uitmaken van het nieuwe GVVP.

4. Subdoelstelling:
Kwalitatief goede wegen, straten en pleinen

4.1 *Opstellen notitie rationeel wegbeheer*
Deze notitie (beleidsplan wegen) is opgesteld en door de raad vastgesteld.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Programma 3	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	4.785.627	4.785.627	9.005.836	-4.220.209
Baten	84.590	84.590	130.246	45.656
Saldo lasten en baten	-4.701.037	-4.701.037	-8.875.590	-4.174.553
Resultaatbestemming	0	0	0	0
Totaal programma	-4.701.037	-4.701.037	-8.875.590	-4.174.553

PROGRAMMA 4 – VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Portefeuillehouder: C.M. Sluiter-Kuilwijk/
W.E.N. Rijnsaardt

Ambtelijk verantwoordelijk: K. Boessenkool

ALGEMEEN

Programma inhoud	Onder dit programma vallen het gemeentelijk volksgezondheidsbeleid, waar- onder de lijkbezorging, en het milieubeleid (onder meer afval- en rioolbeleid)		
Beleidsruimte en kaders	De van toepassing zijnde volksgezondheid- en milieuwetgeving en -circulaires, Algemene wet bestuursrecht, Gemeentewet, Rijks- en provinciaal volksgezond- en milieubeleid, Kaderrichtlijn water, Wet gemeenschappelijke regelingen, regio- afspraken (op het gebied van volksgezondheid en milieu (afvalverwerking, NME, geluidsanering))		
Bestaand beleid	Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
	Afvalstoffen- verordening	2005	In deze verordening is de afvalinzameling geregeld
	APV	2006	Aanvullende regels op het gebied van milieu
	Gemeentelijk rioleringsplan	2006	Plan waarin staat op welke wijze invulling gegeven wordt aan de rioleringsinspanning
	Nota lokaal volks- gezondheidsbeleid	2007	Plan waarin invulling wordt gegeven aan lokaal volksgezondheidsbeleid 2008-2011
Ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> - Door wetswijzigingen neemt aantal te verlenen milieuvergunningen de jaren 2008/2012 substantieel af. Verschuiving van milieuvergunningverlening naar handhaving. - Decentralisatie milieubeleid: gemeenten krijgen meer beleidsvrijheid; met name op gebied externe veiligheid, geluid, geur en bodem. - In 2008 wordt subsidie aangevraagd voor de uitvoering van Klimaatprogramma 2009 – 2013. - Er komen regionale uitvoeringsdiensten die een deel van de milieutaken op het gebied van milieuvergunningverlening en milieuhandhaving gaan uitvoeren. De start is gepland op 1 januari 2012.		

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

Hoofddoelstelling:

Verbeteren van de volksgezondheid en de leefomgeving

1. Subdoelstelling:

Streven naar zo gezond mogelijke inwoners

1.1 Opstellen van een uitvoeringsprogramma lokaal gezondheidsbeleid

Er is een uitvoeringsprogramma 2008-2011 opgesteld. De uitvoering is op de onderdelen gepland voor 2009 gestart. In de komende jaren worden de volgende onderdelen opgepakt.

1.2 Uitvoering gemeentelijke taken Wet Publieke Gezondheid (voorheen de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid)

Dit zijn wettelijke taken die door de GGD worden uitgevoerd. De door de gemeente in 2009 opgedragen taken worden volgens opdracht uitgevoerd. Bijvoorbeeld bestrijding infectieziekten, voorlichting en gezondheidsbevordering.

1.3 *Evaluatie lokaal gezondheidsbeleid*

De evaluatie staat gepland voor 2010.

In 2009 is B-fit opgestart. Dit is een onderdeel van het gezondheidsbeleid en richt zich op het tegengaan van overgewicht van kinderen (gedrag en leefstijl)

1.4 *Opstellen en uitvoeren vervolgplan project Alcoholmatiging jeugd in de Achterhoek*

Er is een vervolgplan 2008-2010 opgesteld en uitvoering van het project is ingezet.

In 2009 hebben de voorbereidingen plaatsgevonden voor een avond Jeugd en Alcohol in de DRU-fabriek. Op vrijdagavond 29 januari 2010 waren hierbij 300 personen aanwezig. Ouders, kinderen van 10 tot 17 jaar en professionals.

2. Subdoelstelling:

Schone en milieuhygiënische leefomgeving

2.1 *Bouwwerken zijn veilig, gezond om in te verblijven en passen in hun omgeving*

Bij alle relevante bouwvergunningen van woningen is getoets op de kwaliteit van de bodem en de akoestische kwaliteit van de omgeving.

2.2 *Activiteiten zijn veilig, belasten het milieu minimaal en passen in hun omgeving*

Bij het verlenen van milieuvergunningen worden voorschriften gesteld om schadelijke milieueffecten te voorkomen cq te beperken. De milieuvergunningen van Frico en de veehouderij aan de Laarstraat zijn na de uitspraak van de Raad van State onherroepelijk geworden..

Er is beleid opgesteld over het plaatsen van zendmasten.

Er is een richtinggevende notitie opgesteld over hoe om te gaan met de externe veiligheid bij lpg-tankstations en dergelijke en deze is in de raadronde van 10 september besproken. Eind 2009 heeft de notitie met de uitgesproken voorkeur ter inzage gelegen. De behandeling in de raad vindt in februari 2010 plaats..

Er is een richtinggevende notitie opgesteld over het geluidbeleid en deze is in de raadronde van oktober besproken.

In het kader de uitvoering van het afvalstoffenplan worden kunststofverpakkingen vanaf juni (met veel succes) gescheiden ingezameld. Er is 180 ton kunststof gescheiden ingezameld. Er is minder papier gescheiden ingezameld. Hoewel er per saldo minder gescheiden is ingezameld neemt het scheidingspercentage toe omdat de hoeveelheid restafval is afgenomen.

Tevens is in juni gestart met het project zwerfafval. Er is een scan uitgevoerd om de schoonheidgraad te bepalen en met diverse partijen worden projecten opgestart. Eind 2010 is het project afgerond.

2.3 *De bodem is geschikt voor de te onderscheiden functies*

Er is bodembeleid opgesteld over het verplaatsen van grond met het doel te voorkomen dat licht vervuilde grond naar gebieden met schone grond wordt gebracht.

2.4 *De (grond)waterkwaliteit voldoet aan de daaraan gestelde eisen*

Water is in onze gemeente een belangrijk aspect. Door middel van het Waterplan willen wij samen met het waterschap beleid opstellen om invulling te geven aan de bijzondere functie van water in onze gemeente.

De eerste gesprekken met commissie en klankbordgroepen hebben reeds plaatsgevonden.

De commissie heeft ingestemd met de kaderstelling.

2.5 *Het energieverbruik (CO2-emmissie) wordt beperkt*

Zowel regionaal als gemeentelijk worden hiermee successen geboekt. Vanuit de regio is het Aanvalsplan Achterhoek Authentiek Anders gelanceerd. In de gemeente is de kerngroep Economische Recessie aan de slag met duurzaamheid. Duurzaamheid krijgt steeds meer aandacht. Concrete acties zijn er onder andere rond zeer energiezuinige nieuwbouw, energiebesparing in de bestaande bouw (subsidiereregelingen), duurzame mobiliteit (rijden op aardgas) en duurzame energie.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Programma 4	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	11.956.975	12.151.068	11.929.004	222.064
Baten	11.140.791	10.947.951	10.565.524	-382.427
Saldo lasten en baten	-816.184	-1.203.117	-1.363.480	-160.363
Resultaatbestemming	36.439	356.279	188.116	-168.163
Totaal programma	-779.745	-846.838	-1.175.364	-328.526

PROGRAMMA 5 – OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Portefeuillehouder: J.P.M. Alberse

Ambtelijk verantwoordelijk: A. Vaartjes

ALGEMEEN**Programma inhoud**

In het programma komen alle schakels van de veiligheidsketen aan bod: pro-actie, preventie, preparatie, repressie en nazorg

Beleidsruimte en kaders

De beleidsvrijheid is in een aantal wetten begrensd. De belangrijkste zijn: Gemeentewet, Algemene Wet Bestuursrecht, Brandweerwet, Wet rampen en zware ongevallen, Woningwet, Wegenverkeerswet, Wegenwet en Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens.

Bestaand beleid

Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan	2006	Meerjarenplan over de aanpak verkeersknelpunten alsmede integrale visie op verkeerssysteem
Kadernota Integrale veiligheid	2007	Veiligheidsproblematiek organisatiebreed aanpakken
Brandweerbeleidsplan	2007	Kwaliteit brandweerorganisatie verhogen
Brandveiligheidsverordening	2007	Brandveilig gebruik van inrichtingen
APV	2008	Ordelijk verloop maatschappelijk verkeer

Ontwikkelingen*Regionalisering*

De uitvoering van de veiligheidszorg wordt steeds meer in regioverband afgestemd en georganiseerd. Een belangrijke exponent hiervan is het NOG Veilighuis. Vooralsnog blijft veiligheid echter wel een verantwoordelijkheid van de afzonderlijke gemeenten.

Verder wordt de samenwerking tussen de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland en de gelijknamige politieregio steeds hechter.

Rampenbestrijding

Met de Wet op de veiligheidsregio worden een aantal rampenbestrijdingstaken van gemeenten toebedeeld aan de veiligheidsregio. Hierbij moet met name gedacht worden aan het opstellen van rampenplannen.

De gemeenten in de regio Noord- en Oost-Gelderland werken momenteel al samen. Deze samenwerking wordt steeds hechter. Momenteel neemt de gemeente Oude IJsselstreek al deel aan een intergemeentelijk piketregeling voor Ambtenaren Openbare Orde en Veiligheid. Het is de verwachting dat deze regeling verder uitgebreid zal worden en dat ook voor andere taken dergelijke regelingen getroffen zullen worden.

Brandweer

- Clusteren binnen Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland met de gemeenten Bronckhorst, Doetinchem en Montferland betekent verdergaande samenwerking brandweezorg en centraliseren samenwerking (op basis van de nieuwe Wet op de Veiligheidsregio's)
- Ontwikkelingen Gebruiksbesluit en omgevingsvergunning zijn van invloed op de gebruiksvergunningen

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

Hoofddoelstelling:

Subjectieve en objectieve veiligheid in de gemeente Oude IJsselstreek waarborgen en waar nodig verbeteren in samenwerking met inwoners, bedrijven, instellingen.

Uitvoeren van kadernota integrale veiligheid 2007 - 2010

Op 27 september 2007 is door de gemeenteraad de kadernota integrale veiligheid vastgesteld. Ter uitvoering daarvan wordt door het college jaarlijks een jaarprogramma integrale veiligheid vastgesteld.

De in het jaarprogramma beschreven activiteiten maken voor het merendeel deel uit van bestaand beleid en wordt zoals te doen gebruikelijk uitgevoerd. De vorderingen ten aanzien van nieuw beleid wordt hieronder beschreven.

Veilige woon- en leefomgeving

Het onderzoek naar de wenselijkheid en de haalbaarheid van de invoering van het Politiekeurmerk Veilig Wonen in de gemeente Oude IJsselstreek is doorgeschoven naar het voorjaar van 2010.

Jeugd en Veiligheid

Het Openbaar Ministerie is nog niet aangesloten zich aansluiten bij het convenant Veilige School. In verband met de Wet politiegegevens is een nieuw convenant in voorbereiding.

Externe Veiligheid

Het extern veiligheidsbeleid is gereed. De behandeling in de gemeenteraad is doorgeschoven naar de vergadering van 18 februari 2010.

Rampenbestrijding

Op 23 juni 2009 is de regio noord- en oost-Gelderland door de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid getoetst op de mate van voorbereiding op de rampenbestrijding.

1. Subdoelstelling:

Inrichten brandweerorganisatie die alle schakels veiligheidsketen naar behoren kan uitvoeren. Hierbij wordt rekening gehouden met ontwikkeling veiligheidsregio

1.1 Uitvoeren brandweerbeleidsplan

Het brandweerbeleidsplan is op 17 december 2007 door de gemeenteraad vastgesteld. Aan het eind van 2009 is de stand van zaken als volgt:

– *Bereikbaarheidskaarten*

De eerste serie bereikbaarheidskaarten is beschikbaar op de voertuigen. Inmiddels zijn er door het taakveld ook al een aantal kaarten in ontwikkeling. Het inbouwen van de mobiele dataterminals heeft lichte vertraging opgelopen, om deze reden liggen de bereikbaarheidskaarten wat langer fysiek op de voertuigen.

– *Invulling vacatures*

De versterking op het gebied van onderhoud werpt zijn vruchten af, veel zaken worden nu structureel opgepakt. De medewerker bedrijfsvoering heeft een aantal verbeterpunten uit de RI&E opgepakt.

– *Verbouw kazernes Silvolde en Varsseveld*

De kazernes van Silvolde en Varsseveld zijn gereed. Vanaf dit moment beschikken we over drie kazernes die volledig voldoen aan de geldende wet- en regelgeving.

– *SBAW*

Vanuit de 'kadernota' wordt in 2010 gewerkt aan het opzetten van de clusterorganisatie Brandweer Achterhoek West. In 2009 zijn hiervoor al een aantal voorbereidingen getroffen. Een aanzienlijk deel van de projecten is inmiddels afgerond. Een aantal hebben een structurele vorm gekregen.

Binnen het SBAW is het opstellen van bereikbaarheidskaarten als project gestart. Binnen dit project werken we met de vier gemeenten aan de kaarten met de hoogste prioriteit. Voor Oude IJsselstreek levert dit op korte termijn een groot aantal kaarten op. Op het gebied van OTO (opleiden, trainen en oefenen) wordt intensief samengewerkt. Vanuit het samenwerkingsverband wordt al intensief samengewerkt op dit onderdeel. De visie op risicobeheersing is opgeleverd door adviesbureau Oranjewoud / SAVE.

- *Rookmeldercampagne buitengebied*
De rookmeldercampagne is volledig voorbereid. Deze wordt uitgevoerd in februari 2010.

2. Subdoelstelling:

Verkeersveiligheid verbeteren

1.1 *Uitvoeren Centrumplan Terborg*

Fysiske maatregelen verkeersstudie/ verkeersveiligheidsplan uitvoeren, waaronder profielaanpassing Walstraat, aanduiding fietsuggestiestroken, aanleg plateaus, uitwegconstructies en wegversmallingen

- Instellen van een 30 km zone.
- De formele instelling van 30 km gebied krijgt in 2009 zijn beslag.
- De fysiske maatregelen komen in uitvoering na afronding van de majeure bouwplannen aan de Walstraat.

2.2 *Uitvoeren Centrumplan Ulft*

- *Realiseren extra parkeervoorzieningen (ondergronds en zo mogelijk aan randen)*

Er is achter de Blenk een extra parkeermogelijkheid gerealiseerd van 44 plaatsen. Deze locatie wordt steeds beter gevonden en gebruikt. Onder de locatie Smeltkroes zullen 73 parkeerplaatsen gerealiseerd gaan worden

- *Inrichten verkeersluw centrum*

Het verkeerscirculatieplan is eind december 2008 vastgesteld door de gemeenteraad. Met de start van de bouw van de locaties Smeltkroes is de Kerkstraat grotendeels afgesloten. De verkeerscirculatie zoals vastgesteld in het VCP is nu grotendeels ingevoerd. Hierover is goed overleg geweest met de wijkraad en de ondernemersvereniging De Hanze.

2.3 *Uitvoeren Centrumplan Varsseveld*

- *Uitwerken nota parkeerbonds. Mogelijk invoeren blauwe zone, verbeteren parkeerverwijssysteem, weren vrachtverkeer uit centrum.*

Stand van zaken: het beleidskader parkeren (invoering blauwe zone, vrachtverkeerparkeerbeleid) is in november 2008 vastgesteld door de gemeenteraad. Het besluit om een parkeerbonds in te voeren is aangehouden in de gemeenteraad van november 2008 voor verdere behandeling in de commissie.

Gelet op bovenstaande en gelet op het feit dat de bewoners van Varsseveld zich ernstige zorgen maken over de parkeercapaciteit in Varsseveld, is er opdracht gegeven voor een grootschalig parkeeronderzoek in het centrum van Varsseveld, waarbij verwacht wordt dat de resultaten van het onderzoek in de eerste helft van 2009 opgeleverd worden.

3. Subdoelstelling:

Sociale veiligheid verbeteren

3.1 *Uitvoeren Centrumplan Ulft*

- *Geconcentreerd wonen in centrum bevorderen d.m.v. scheppen randvoorwaarden (bestemmingsplan)*

Het bestemmingsplan is bijna gereed en zal in twee delen in procedure worden gebracht. Er is gekozen voor een versnelde ontwikkeling van de achterzijde van het Kennedyplein Zuid. Dit deel van het bestemmingsplan, inclusief locatie Smeltkroes en Pastorie zal eerst in procedure gaan. Daarna zal locatie De Blenk met de kop van de Deken Nijkampstraat in procedure gaan.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Programma 5	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	2.274.637	2.268.762	2.343.721	-74.959
Baten	55.728	55.728	92.100	36.372
Saldo lasten en baten	-2.218.909	-2.213.034	-2.251.621	-38.587
Resultaatbestemming	0	0	0	0
Totaal programma	-2.218.909	-2.213.034	-2.251.621	-38.587

PROGRAMMA 6 – MAATSCHAPPELIJKE ZORG Portefeuillehouder: **W.E.N. Rijnsaardt /
C.M Sluiter-Kuilwijk**Ambtelijk verantwoordelijk: **H. Helsloot****ALGEMEEN****Programma
inhoud**

Onder dit programma vallen de taken op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning, algemeen maatschappelijk werk, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk en vluchtelingenwerk en inburgering.
Zie ook het beleidshoofdpunt "Wet maatschappelijke ondersteuning"

**Beleidsruimte en
kaders**

De beleidsvrijheid is begrensd door de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Wet kinderopvang en regionale beleidsafspraken rond algemeen maatschappelijk werk. Verder gelden de kaders van de Verkeerswet inzake de gehandicaptenparkeerkaart en -plaats

Bestaand beleid

Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
Verordening Kinderopvang	2005	Regelt wijze waarop vergoeding ouderbijdrage kinderopvang doelgroepen geregeld wordt
Nota kinderopvang	2006	Regels aanpak handhaving kinderopvangcentra
Nota kinderopvang Sociaal medische indicatie (SMI)	2007	regelt wijze wanneer/waarop ouders SMI in aanmerking kunnen komen voor vergoeding kinderopvangkosten
Verordening peuterspeelzaalwerk	2006	Kwaliteithandvest
Beleidsnotitie Wmo	2006	Kadernotitie nieuwe gemeentelijke taken
Beleidsplan Wmo	2007	Uitgangspunten Wmo-beleid 2008-2011
Verordening Wet Inburgering	2009	Kaderstelling voor uitvoering van de Wet Inburgering

Zie ook beleidshoofdpunt Wmo

Ontwikkelingen

- In het regeerakkoord is opgenomen dat iedere gemeente in 2010 een Centrum voor jeugd en gezin moet hebben gerealiseerd
- Het rijk stelde in de loop van 2007 de regeling Generaal pardon op. De gemeente moet die (volgens convenant tussen rijk en VNG) voor eind 2009 hebben uitgevoerd
- Mantelzorg en vrijwilligers: Het belang van zorgen voor elkaar, sociale samenhang en vrijwillige inzet neemt toe, onder meer door de invoering van de Wmo en door toenemende vraag naar ondersteuning.
- De middelen die voor de Wmo ter beschikking komen, zijn ingaande 2008 gebaseerd op een objectief verdeelmodel, in 2007 werd de uitkering nog gebaseerd op de historische budgetten. In het objectieve verdeelmodel zijn indicatoren versleuteld zoals het aantal inwoners per gemeente, het aantal ouderen, het aantal huishoudens met een laag inkomen etc. Er is hierbij sprake van een overgangsregeling van drie jaar, waarna de gelden uiteindelijk op het niveau moeten uitkomen waarmee de gemeente de Wmo moet uitvoeren. Zie ook beleidshoofdpunt Wmo.

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

Hoofddoelstelling:

Voorkómen van problemen en bevorderen van deelname van alle inwoners aan de samenleving

1. Subdoelstelling:

Ontwikkelkansen van kinderen vergroten door verbetering van sluitende aanpak tussen scholen en jeugdinstituten

1.1 *Zie beleidshoofdpunt Brede School*

1.2 *Coördinatiepunt jeugd wordt ontwikkeld*

Dit coördinatiepunt is voorlopig ondergebracht bij de gemeente, afdeling RMO. Nu het Centrum voor Jeugd en Gezin is geopend zal het coördinatiepunt op termijn hierin worden ondergebracht.

1.3 *Sluitende aanpak voortijdig schoolverlaten*

Op dit moment geen nieuwe ontwikkelingen, de huidige projecten hiervoor lopen naar tevredenheid

2. Subdoelstelling:

Maatschappelijke effecten verhelderen door verbetering sturing door gemeente en verantwoording door de welzijnsinstelling

2.1 *Professionele welzijnsinstellingen ondersteunen burgers in hun bijdrage aan de hoofddoelstelling van dit programma. De gemeente geeft heldere opdrachtformulering en er wordt transparant verantwoording afgelegd door de welzijnsinstelling.*

Prestatieafspraken welzijnsstichting (beleidsgestuurde contractfinanciering)

Sinds 2009 is hiertoe een accountmanager binnen de gemeente aangewezen. Die beheert de contacten tussen gemeente en welzijnsinstelling en is verantwoordelijk voor het nakomen van de afspraken en de communicatie met de welzijnsinstelling. Met de welzijnsinstelling worden op dit moment afspraken gemaakt over de methode van verantwoording en wordt de uitvoering 2010 voorbereid.

3. Subdoelstelling:

De vijf gemeentelijke functies: advies en informatie, signaleren van problemen, toegang tot het hulpaanbod, licht pedagogische hulp en coördinatie van zorg, in samenhang uitvoeren en afstemming tussen het lokaal jeugdbeleid en de jeugdzorg verbeteren.

3.1 *Het realiseren van een Centrum voor Jeugd en gezin (CJG)*

Op 1 april zijn de drie vestigingen van het CJG geopend. Op dit moment gaat het nog met name om een frontoffice. Op dit moment wordt achter de schermen gewerkt aan een sluitende backoffice, in de loop van 2009 zullen de partijen daartoe een productenboek ontwikkelen, waarin de producten van het CJG transparant en in ketensamenwerking worden aangeboden.

3.2 *Beleidsnota jeugd*

Deze beleidsnota is in concept gereed. In september heeft hierover een flexavond met de gemeenteraad en deskundigen plaatsgevonden. Dit najaar wordt het definitieve document aan college en raad aangeboden.

4. Subdoelstelling:

Kwaliteit en veiligheid kinderopvang en peuterspeelzalen waarborgen middels toezicht en handhaving.

4.1 *Uitvoering gemeentelijke taken Wet kinderopvang*

Er staan 6 vestigingen van kinderopvang in het gemeentelijke register kinderopvang (totaal 242 kindplaatsen), 6 vestigingen BSO (totaal 218 kindplaatsen) en 3 gastouderbureau's. De inspectierapporten van de GGD geven geen aanleiding zwaar te handhaven

4.2 Toezicht- en handhavende taken peuterspeelzalen

Geen bijzonderheden. De peuterspeelzalen zijn conform de vastgelegde afspraken in 2009 niet door GGD geïnspecteerd (eens per 3 jaar).

5. Subdoelstelling:

Vrijwilligers ondersteunen mensen in kwetsbare situaties en geven tegelijkertijd vorm aan maatschappelijke betrokkenheid

5.1 Samen met organisaties voor (zorg)vrijwilligers en mantelzorgers einddoelen opstellen.

Hier is tot op heden via met name de VIT aandacht aan besteed. Het betreft een regionaal project.

5.2 Zorgen voor (inter)lokale samenwerking en afstemming tussen organisaties voor (zorg)vrijwilligers en mantelzorgers.

Hier is tot op heden via met name de VIT aandacht aan besteed. Het betreft een regionaal project.

5.3 Meerjarige afspraken maken met organisaties voor intensieve vrijwilligerszorg stimuleren.

Hier is tot op heden via met name de VIT aandacht aan besteed. Het betreft een regionaal project.

5.4 PR rond vrijwilligerszorg stimuleren.

6. Subdoelstelling:

Mensen die onder de regeling van het "generaal pardon" vallen, de mogelijkheid bieden te participeren (dat gaat veel verder dan programma 8 hoort daarom deels ook bij dit programma).

6.1 Naar aanleiding van het "Generaal Pardon", de mensen die deze verblijfsvergunning ontvangen, inburgeren. (zie programma 8). Daarnaast deze mensen ook huisvesten en integreren.

Er zijn in 2009 136 mensen aangemeld bij Capabel Taal, totaal 64 trajecten zijn gestart. Vanaf 2007 zijn nu 240 mensen aangemeld en 155 trajecten gestart. Inmiddels zijn 33 mensen geslaagd voor het inburgeringsexamen. Voor de huisvesting van Generaal Pardoners geldt een taakstelling tot 31 december 2009 van 67. Op 31 december 2009 waren er 78 gehuisvest. De taakstelling is ruim gerealiseerd.

7. Subdoelstelling:

Iedereen doet mee

7.1 Streven naar optimale uitvoering van de Wmo.

Zie hiervoor ook beleidshoofdpunt WMO. Daarin is opgenomen wat er gedaan wordt aan deze subdoelstelling, met name in het kader van ketensamenwerking en minimeleiders.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Programma 6	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	10.704.911	11.485.618	12.599.337	-1.113.719
Baten	1.348.304	1.152.701	1.527.754	375.053
Saldo lasten en baten	-9.356.607	-10.332.917	-11.071.583	-738.666
Resultaatbestemming	0	326.310	326.310	0
Totaal programma	-9.356.607	-10.006.607	-10.745.273	-738.666

PROGRAMMA 7 – CULTUUR, RECREATIE EN SPORT

Portefeuillehouder: G.A. van Balveren/
J.W. Haverdil / W.E.N. Rijnsaardt/
C.M. Sluiter-Kuilwijk / J.P.M. Alberse

Ambtelijk verantwoordelijk: H. Helsloot

ALGEMEEN

Programma inhoud	Onder dit programma vallen plattelandsontwikkeling en ecologie, recreatie en toerisme, cultuur, monumentenzorg, kunst en bibliotheken en sport		
Beleidsruimte en kaders	De beleidsruimte wordt beperkt door: Reconstructiewet, Reconstructieplan, Streekplan, Monumentenwet, Wet op de Ruimtelijke Ordening, beleidsafspraken met het Recreatieschap en andere overheden en instanties en Wet op de Basisbibliotheek		
Bestaand beleid	Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
	Ontwikkelingsvisie Engbergen	2004	
	Reconstructieplan 2005-2012	2005	Voorschriften en beleidskader
	Ontwikkelingsvisie 't Venne/ Zwarte Veen	2005	
	Monumentenverordening	2005	
	Landschapsbeleidsplan	2005	Beleidsplan en subsidieregeling
	Regionaal Toeristisch Activiteiten Plan	2006	
	Oude IJsselstreek op weg naar 2020	2006	Ontwikkelingsvisie
	Aanbiedingsbrief realisatie Cultuurcluster	2006	Voorlopig Ontwerp Cultuurfabriek DRU
	Cultuurhistorisch erfgoedbeleid	2007	Beleid op het gebied van cultuurhistorisch erfgoed voor de periode 2007-2010
	Regionaal Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan	2007	Visie toeristische ontwikkelingen in de Achterhoek
	Lokaal Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan	2007	Idem op lokaal niveau
	Gebiedsprogramma Oude IJsselstreek	2007	Uitwerking reconstructieplan
	Bomenverordening	2007	Nadere visie instandhouding bomen
	Algemene Subsidieregeling Oude IJsselstreek	2008	
	Uitvoeringsregels subsidie welzijn, cultuur en sport	2008	
	Tarievenregeling gemeentelijke sport- en welzijnsaccommodaties	2008	
	Nota Voorzieningenniveau	2008	
	Subsidieverordening monumenten	2007	
	Landschapson- wikkelingsplan (LOP)	2008	Beschrijving kwaliteit en knelpunten en maatregelen landelijk gebied
	Toeristisch Recreatief Ontwikkelings Plan (TROP)	2008	Vertaalslag recreatief-toeristische ambities en mogelijkheden binnen gemeente
	Regionaal Meerjaren Investerings Program-ma (MIP)	2008	Regionale afspraken over investerings- bijdragen in toeristische voorzieningen op Achterhoekse schaal.
	VAB-beleid	2008	Beleidskader voor sloop of hergebruik

Ontwikkelingen

		van vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)
Visie Oude IJssel en Bocholter AA	2008	Grensoverschrijdende visie m.b.t. revitalisering van de Oude IJsselzone en de Bocholter AA van Doesburg tot aan Vehlen.
Gemeentelijk Kampeerbeleid	2008	Meer beleidsruimte voor de ontwikkeling van kleinschalige- en reguliere kampeerbedrijven binnen onze gemeente nu de Wet Openlucht Recreatie (WOR) is vervallen.
Beleidsnotitie Kunst & Cultuur	2008	cultuurbeleid 2009-2011
Zie ook beleidshoofdpunt Plattelandsontwikkeling en recreatie en toerisme		
Definitief ontwerp Cultuurfabriek DRU vastgesteld in 2008 (zie beleidshoofdpunt Cultuurfabriek DRU) Realisatieplan "de Afbramerij" (eind 2008) geeft inhoudelijke en financiële onderbouwing voor het ijzermuseum concept met huisvesting voor kunstenaarscollectief Breekijzer.		
Zie ook beleidshoofdpunt Plattelandsontwikkeling en recreatie en toerisme		

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

Hoofddoelstelling:

Versterken sociaal economische omstandigheden landbouw, recreatie en toerisme, wonen, werken en leefbaarheid om vitale plattelandsgemeente te realiseren

Zie de beleidshoofdpunten Plattelandsontwikkeling, recreatie en toerisme en Wet maatschappelijke ondersteuning.

Afstemming/integratie monumenten- en cultuurbeleid, archeologie en recreatie en toerisme.

1. Subdoelstelling:

Verbeteren van de ecologische infrastructuur

1.1 Uitvoering Da's Goed (zie ook programma 1 – Ruimtelijke ontwikkeling).

Rapport Faunapassages voor deze EVZ is klaar. De nieuw aan te stellen landschapscoördinator gaat mede op basis hiervan een uitvoeringsplan voor deze EVZ maken.

1.2 Opstellen Uitvoeringsplan de EVZ Boven Slinge

Visie is klaar. In overleg met enkele initiatiefnemers worden projectvoorstellen voorbereid

1.3 Uitvoering EVZ Oude IJssel

Waterschap is trekker en uitvoerder. Prioriteit heeft nu de Pol + omgeving + kavelruil om gronden te verkrijgen tbv stapstenen EVZ.

2. Subdoelstelling:

Verbeteren recreatieve voorzieningen om toename aantal bezoekers te bewerkstelligen en economie te versterken

2.1 Uitbreiding recreatieve routes

In het Regiocontract is de financiering van het grootste deel van de doorgaande fietsverbinding Doesburg-Bocholt opgenomen. Met de uitwerking van het tracé is deels via het project Engbergen en deels via de Wasserkonferenz gestart. Uitbreiding recreatieve routes is ingebracht in o.a. Gelders Fietsplatform, provinciaal project op gebied van utilitaire en recreatieve verbindingen.

Gemeente kunnen hier wensen en uitvoeringsprogramma's kenbaar maken. OIJ heeft de volgende projecten ingediend: fietspad langs Bovenslinge, kerkepaden, fietspad Doesburg-Bocholt, routewensen lokale belangverenigingen zoals bijv. Megchelen, Netterden. Verschillende gemeenten in Achterhoek zijn inmiddels in overleg met ruitersector om regionaal het paardentoeisme op te pakken. Trekker: Recreatieschap Achterhoek Liemers.

2.2 *Aanleg TOP's Idinkbos en Cultuurcluster*
Zijn aangelegd.

2.3 *Uniform Toeristische objectbewegwijzering*
Vorbereiding loopt, uitvoering medio 2010

2.4 *Digitale informatiezuilen*
Momenteel worden de technische ontwikkelingen irt de digitale informatiezuilen nader bestudeerd.

2.5 *Achterhoekspektakeltoer*
Editie 2009 op het DRU-terrein verlangde de nodige improvisatie maar was een groot succes.

2.6 *Invoering fietsknooppuntsysteem*
Is uitgevoerd

2.7 *Samenwerken aan vrijetijdseconomie in de Achterhoek*
Geen bijzonderheden sinds de vorige Berap

3. Subdoelstelling:

Bevorderen verbreding en implementeren kunst- en cultuurgedachtegoed

3.1 *Vanaf 2009 uitvoering geven aan beleidsnotitie Kunst & Cultuur (2009-2011)*
Notitie is definitief vastgesteld in januari 2010.

3.2 *Invulling geven aan doorontwikkelen van het Gebiedsgericht Cultuurbeleid Achterhoek (2009 en verder)*
Is gerealiseerd. Er ligt een nieuw beleidsplan 2009-2012 dat door het college is vastgesteld.

3.3 *Realisatie Cultuurfabriek DRU in 2009 (Zie beleidshoofdpunt)*
Gerealiseerd.

3.4 *Realisatie IJzermuseum in 2009 / 2010*
IJzermuseum maakt onderdeel uit van plannen afbramerij. Over de realisatie is in februari 2010 besloten door de raad.

3.5 *Subregionaal Cultuurmanagement vormgeven (2009 en verder)*
De Regio Achterhoek heeft dit overgenomen. Er is een regionale programmakrant gerealiseerd. Hierin stond het complete aanbod aan cultuur/theateraanbod. Amphion voert subregionaal cultuurmanagement in opdracht van de Regio uit.

3.6 *Vernieuwing en herijking bibliotheekwerk in 2009*
Er is een nieuwe meerjarige budget- en prestatieovereenkomst afgesloten met de bibliotheek voor de jaren 2010 en 2011.
Er is in 2009 daarnaast onderzoek verricht naar de het opdrachtgeverschap (regierol gemeente, de maatschappelijke effecten van de bibliotheek en de samenwerking van de bibliotheek met het maatschappelijk middenveld)

3.7 *Realisatie professioneel muziekonderwijs in dependance in de gemeente in 2009*
De gefuseerde muziekschool Oost Gelderland heeft inmiddels een locatie in de DRU-fabriek. Dit heeft geleid in een stijging van het aantal leerlingen van 112 naar 147. Met de fusie van de algemene muziekschool Doetinchem e.o. en de Muziekschool Gendringen is er sprake geweest van een kwaliteitsimpuls.

4. Subdoelstelling:

Stimuleren sportdeelname ter bevordering individuele en gemeenschappelijke sociale ontwikkeling en fysieke weerbaarheid in het kader van gezondheidszorg

4.1 Nota accommodatiebeleid

De nota accommodatiebeleid is niet gerealiseerd in 2009. De nota accommodatiebeleid is een verlengstuk van de nota leefbaarheid en de nota leefbaarheid wordt in 2010 opgeleverd.

4.2 Initiatieven uit het veld kunnen gehonoreerd worden door middel van het budget Breedtesport.

In 2009 zijn verschillende initiatieven op het gebied van breedtesport gestimuleerd en ondersteund.

4.3 Uitvoering B-fit

B-fit is succesvol uitgevoerd op een vijftal basisscholen. In de eerste helft van 2010 wordt geëvalueerd en wordt bekeken of B-fit een doorstart kan maken binnen het project Gesund Kinder in Gesunden Kommunen.

5. Subdoelstelling:

Behoud cultuurhistorisch erfgoed en verbreden van draagvlak hiervoor

5.1 Opstellen cultuurhistorische beschrijving en kaart van de gemeente

Door Vestigia is in december 2009 een concept opgeleverd dat door de commissie cultuurhistorisch erfgoed beoordeeld is en is voorzien van enkele op- en aanmerkingen. (In maart 2010 is een definitief ontwerp ontvangen dat in april 2010 zal worden afgerond.)

5.2 Archeologische waardekaart en archeologiebeleid

zie 5.1

5.3 Actualiseren beschrijvingen gemeentelijke monumentenlijst

In 2009 is door vrijwilligers het cultureel erfgoed in de gemeente opnieuw geïnventariseerd, waarbij met name aandacht is geschonken aan bouwwerken uit de wederopbouwperiode. Naar verwachting kan in mei 2010 hierover nader worden geadviseerd.

5.4 Analyse erfgoed wederopbouwperiode.

Zie 5.3

5.5 Inventarisatie historische begraafplaatsen en ontwikkelen beleid

Hiermee is in 2009 een aanvang gemaakt. Wordt in 2010 afgerond.

5.6 Monumentengids uitbrengen

Niet gerealiseerd in 2009.

5.7 Verbeteren informatievoorziening

In mei 2009 is er een informatieavond voor monumenteneigenaren door de commissie cultuurhistorisch erfgoed georganiseerd.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Programma 7	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	7.064.752	7.037.752	6.709.811	327.941
Baten	756.541	756.541	846.494	89.953
Saldo lasten en baten	-6.308.211	-6.281.211	-5.863.317	417.894
Resultaatbestemming	56.325	306.325	306.325	0
Totaal programma	-6.251.886	-5.974.886	-5.556.992	417.894

PROGRAMMA 8 – ONDERWIJS Portefeuillehouders: **C.M. Sluiter-Kuilwijk**Ambtelijk verantwoordelijk: **H. Kolenbrander****ALGEMEEN****Programma inhoud**

Binnen dit programma vallen huisvesting voortgezet en basisonderwijs en overige onderwijsvoorzieningen als onderwijsachterstandenbeleid, leerplicht, leerlingenvervoer naar het speciaal onderwijs, volwasseneneducatie, integratie en inburgering nieuwkomers

Beleidsruimte en kaders

Onderwijswetgeving, circulaire wetgeving over onderwijs achterstandenbeleid, Wet Inburgering

Bestaand beleid

Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB)	2006	Uitvoeringsprogramma aanpak onderwijsachterstanden voor de jaren 2006-2010
De Brede School	2006	Ontwikkelingsovereenkomst Brede School Terborg
Intentieverklaring Brede School Netwerk	2009	Overeenkomst deelnemende partijen BSN om Terborg tot een goed eind te brengen.
Oude IJsselstreek op weg naar 2020	2006	Ontwikkelingsvisie in relatie tot capaciteitsbepaling vast te leggen in het nog op te stellen Integraal Huisvestingsplan.
Meerjarenonderhouds planning	2008	Uitvoeringsafspraken met schoolbesturen over jaarlijks onderhoud
Beleidsnotitie inzet schoolbegeleidingsmid delen	2008	Nieuw convenant met schoolbesturen over inzet schoolbegeleidingsmiddelen 2008-2010.
Verordening Inburgering	2007	Beleidsregels omtrent de uitvoeringspraktijk van de inburgeringstrajecten
Kaderstelling integratiebeleid	2008	Richtinggevende uitspraken voor de vormgeving van de uitvoering van de inburgering.
Uitvoeringsnotitie integratie	2009	Uitwerking hoe in de dagelijks praktijk om te gaan met integratie.

Ontwikkelingen

Ontwikkeling doorgaande lijn 0-23 jarigen in relatie tot samenwerking Centrum voor Jeugd en Gezin.
 Uitwerking Lokaal Educatieve Agenda en aanpassing verordening. onderwijshuisvesting in verband met gewijzigde oppervlakte berekening.
 Mogelijke realisering nevenvestiging school voor speciaal onderwijs (doven en slechthorenden) in onze gemeente (augustus 2009).
 Implementatie Deltaplan Inburgering 2009.
 Formaliseren meldpunt discriminatie met ingang van 2009
 Overdracht Participatiebudget naar het ISWI

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

Hoofddoelstelling:

*Bieden van zo integraal mogelijke kwalitatieve en kwantitatieve onderwijsmogelijkheden.
Bevorderen van zo optimaal mogelijke integratie van burgers met een andere culturele achtergrond
(nieuwkomers/oudkomers).*

1. Subdoelstelling:

Bevorderen bouw brede scholen als voorziening in kwalitatief goede huisvesting, als middel ter bevordering van een optimale samenwerking tussen instellingen in de sluitende aanpak van de specifieke doelgroep 0-12 jarigen. .

(voor 1.1. t/m 1.4 zie toelichting beleidspunt Brede school).

1.1 Terborg: Realisatie multifunctionele accommodatie

1.2 Silvolde: Voorschoolse voorzieningen en gymzaal in servicecentrum Lichtenberg

1.3 Varsseveld: Haalbaarheidsonderzoek samengaan Koningin Wilhelminaschool en Maranathaschool

1.4 Uft: Ontwikkelingen Vogelbuurt-Biezenakker in relatie tot positie basisscholen De Dobbelsteen en St. Anthonius.

2. Subdoelstelling:

Ontwikkelen van een integrale onderwijsbeleidsvisie.

2.1 Opzet "Lokaal Educatieve Agenda".

De voorbereidingen voor de opzet van de Lokale Educatieve Agenda zijn gestart. Als procesaanzet is een inventarisatie gemaakt van bestaande beleidsvelden en samenwerkingsverbanden tussen gemeente, onderwijsveld en overige instellingen. Met gebruikmaking van het ondersteuningsaanbod van Obéron zijn gesprekken gestart om te komen tot een eerste kaderstelling. Deze zijn 15 september 2009 in een werkbijeenkomst met het veld besproken.

Planning: Vaststelling Lokaal Educatieve Agenda 2° kwartaal 2010 in het besturenoverleg.

2.2 Verdere uitvoering en implementatie speerpunten uit lopende onderwijsachterstandenplan 2006-2010.

De uitvoering loopt volgens planning. Monitoring is gestart. Schakelklassen is een succes. Daarnaast is extra doelgroepenbeleid ontwikkeld door inzet extra VVE-leidsters.

2.3 Sluitende aanpak voortijdig schoolverlaten.

Is een doorlopend proces vanuit het toezicht op de leerplicht in afstemming met Regionaal Meld- en Coördinatiepunt, Zorgteams, Centrum voor Jeugd en Gezin en vanuit de individuele cliëntbehandeling.

3. Subdoelstelling:

Bevorderen en nastreven zo optimaal mogelijke integratie van burgers met verschillende culturele achtergronden.

2.1 Beleidsplan integratiebeleid

Het Beleidskader Integratie is in 2008 door de raad vastgesteld. Het uitvoeringsplan waarin opgenomen waar vorm is gegeven aan de manier hoe de integratie in de praktijk eruit moet zien is in 2009 opgeleverd.

2.2 Kinderen krijgen kansen.

Het project wordt gefinancierd met provinciale subsidiegelden en is in 2009 gefaseerd ingevoerd. Doel: het verkleinen van de ontwikkeling- en taalachterstand van 0-4 jarigen, in het bijzonder van allochtone kinderen., zodat hun kansen op een goede schoolloopbaan verbeteren. Wordt als beleidsonderdeel opgenomen in het nieuwe Onderwijsachterstandenplan 2010-2014.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Programma 8	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	3.438.173	3.526.173	3.472.829	53.344
Baten	356.000	444.000	579.328	135.328
Saldo lasten en baten	-3.082.173	-3.082.173	-2.893.501	188.672
Resultaatbestemming	188.013	188.013	188.013	0
Totaal programma	-2.894.160	-2.894.160	-2.705.488	188.672

PROGRAMMA 9 – SOCIALE VOORZIENINGEN

Portefeuillehouder: C.M. Sluiter-Kuilwijk/
W.E.N. Rijnsaardt

Ambtelijk verantwoordelijk: H. Helsloot

ALGEMEEN

Programma inhoud	Binnen dit programma vallen de beleidsterreinen werk en inkomen en inkomensondersteuning		
Beleidsruimte en kaders	Dit programma heeft vooral betrekking op het uitvoeren van de volgende wetten: Wet Werk en Bijstand, Wet Inkomensvoorziening, Wet Sociale Werkvoorziening, Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA), de Wet Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsgeschikte werkloze Werknemers (IOAW) en Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsgeschikte werkloze Zelfstandigen (IOAZ). Gemeente heeft een zekere beleidsvrijheid bij uitvoering WWB (bijzondere bijstand) en ruimere vrijheid ten aanzien van het gemeentelijk Minimabeleid		
Bestaand beleid	Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
	GR Wedeo	2008	Wordt in november 2008 aan de raad aangeboden
	Nota Bijzondere bijstand	2005	Uitvoering beleidsregels
	GR ISWI	2006	ISWI voert sociale wetgeving gemeente uit
	Kadernota Armoede en minimabeleid	2007	Garanderen minimale bestaanszekerheid
	Beleidsvisie WSW	2007	Nota in samenwerking met gemeenten Doetinchem en Montferland
	Verordeningen Wsw	2008	Wachtlijstbeheer, persoonsgebonden budget en cliëntenparticipatie
Ontwikkelingen	<ul style="list-style-type: none"> - Nieuwe Wet Sociale Werkvoorziening is per 1 januari 2008 van kracht. Het rijk betaalt vanaf 2008 de middelen WSW en WWB aan gemeenten rechtstreeks, om gemeenten een betere regierol te kunnen laten uitvoeren. - participatiebudget: geplande invoeringsdatum 1-1- 2009. Met dit budget krijgen gemeenten één bedrag om mensen te stimuleren deel te nemen aan inburgering, werk of school. Dit budget bundelt het "werkdeel" van de WWB, de inburgeringsbudgetten en het geld voor volwasseneneducatie. 		

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?**Hoofddoelstelling:**

Participatie van burgers in de maatschappij en garantie van minimale bestaanszekerheid

1. Subdoelstelling:

Meer WSW-geïndiceerden werken buiten de beschutte werkomgeving van SW organisatie

1.1 Meer sturing en regie gemeente Oude IJsselstreek

Hier toe zijn in 2008 prestatieafspraken gemaakt. Hierover vindt structureel overleg plaats.

2. Subdoelstelling:*Het voorkomen en doorbreken van sociaal isolement en het bevorderen van sociale participatie***2.1 Financieel beter toegankelijk maken sociaal-culturele activiteiten**

Op dit moment vinden huisbezoeken plaats in het kader van armoedebeleid, waar nodig worden mensen gewezen op de mogelijkheden tot vergoedingen in dit kader. Hiervoor heeft de gemeente de huisbezoeken geïntensiveerd, wat heeft geresulteerd in meer gebruik van minima-regelingen. Een uitwerking hiervan (resultaten en gevolgen) volgt nog.

2.2 Project Sociale activering fase 4 klanten

Geen nieuwe ontwikkelingen op dit moment

3. Subdoelstelling:*Goede bereikbaarheid van de inkomensvoorzieningen voor de individuele burgers***3.1 Stimuleren bekendheid en toegankelijkheid van de gemeentelijke voorzieningen door zorgloket te positioneren als hét informatie- en adviespunt voor vragen rondom inkomen.**

Is gebeurd.

4. Subdoelstelling:*Synergie bewerkstelligen tussen WWb, Wmo, en Inburgering***4.1 Participatiebudget inzetten om synergie te kunnen ontwikkelen.**

Inmiddels is in samenwerking met het ISWI vorm gegeven aan het participatiebudget. De bedoeling is dat het ISWI hieraan uitvoering gaat geven. Door de synergie tussen de verschillende regelingen goed te gebruiken, kan meer uitstroom worden bewerkstelligd.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Programma 9	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	15.455.692	16.347.639	17.142.615	-794.976
Baten	12.778.195	13.600.142	14.485.712	885.570
Saldo lasten en baten	-2.677.497	-2.747.497	-2.656.903	90.594
Resultaatbestemming	0	0	0	0
Totaal programma	-2.677.497	-2.747.497	-2.656.903	90.594

PROGRAMMA 10 – ALGEMEEN BESTUUR

Portefeuillehouder: J.P.M. Alberse

Ambtelijk verantwoordelijk: J. Koppes

ALGEMEEN**Programma inhoud**

In het programma staat de relatie tussen burgers, instellingen, bedrijven, andere overheden en de gemeente centraal. De gemeente bestaat uit het gemeentebestuur, het college en de ambtelijke organisatie. Tevens valt integrale handhaving onder dit programma

Beleidsruimte en kaders

Beleidsruimte is redelijk groot, wel gelden algemene kaders als Gemeentewet, Algemene Wet bestuursrecht en Wet gemeenschappelijke regelingen en de specifieke kaders van de bijzondere wetten (m.n. op gebied van handhaving).

Bestaand beleid

Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
Handhavingnota	2005	Rol, betekenis en plaats handhaving Doelstellingen per vakgebied fysieke leefomgeving. Strategie en werkwijze Interne en externe afstemming Handhaafoverleggen en structuren
Verordening financieel beleid, beheer en financiële organisatie	2005	
Verordening controle financieel beheer en financiële organisatie	2005	
Verordening periodiek onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid	2005	
Verordening Rekenkamer	2006	
Organisatiebesluit	2006	Inrichting taken, functies, rollen en verantwoordelijkheden gemeentelijke organisatie
Nota planning en control	2006	Inrichting p&c cyclus, rollen en verantwoordelijkheden daarbinnen.

Ontwikkelingen

- Door wetswijzigingen neemt het aantal te verlenen vergunningen in de jaren 2008/2010 substantieel af. Er vindt een verschuiving in het werk plaats van vergunningverlening naar handhaving.
- Er worden steeds hogere kwaliteitseisen aan de gemeente gesteld. Vooral op het gebied van transparantie en publieke verantwoording
- VROM werkt aan het wetsvoorstel inzake de omgevingsvergunning. De invoering van de wet is uitgesteld en deze integrale vergunning wordt per 1-1-2010 ingevoerd (was 1-1-2009). De invoering heeft vooral een dienstverleningsdoel (zie ook programma 1 - Ruimtelijke ontwikkeling)
- Samenwerking binnen Regio Achterhoek verloopt vanaf medio 2008 aan de hand van een Strategische Agenda met 4 programma's, die in programmateams projectmatig tot uitvoering worden gebracht.

WAT WILDEN WE BEREIKEN EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN?

Hoofddoelstelling:

Betrouwbare, transparante, klantvriendelijke, efficiënt en effectief georganiseerde en bestuurd gemeente.

1. Subdoelstelling:

Vergroten draagvlak voor gemeentelijke besluitvorming

1.1 Dorps/kernbezoeken

In 2007 is een convenant getekend waarin afspraken met de wijkraden en de belangenverenigingen vastliggen. Er vindt jaarlijks een gesprek plaats tussen college van B&W en belangenverenigingen. De belangenverenigingen hebben een contactpersoon binnen de gemeente, waar zij regelmatig overleg mee hebben. In oktober 2009 vindt een kernbezoek plaats in samenwerking met Fidessa, Wonion en Politie. Bewoners worden hiervoor uitgenodigd en hebben onderwerpen voor dit kernbezoek aangedragen. Een tweede kernbezoek wordt na de winter gepland.

2. Subdoelstelling:

Waardering dienstverlening met minimaal een 7

2.1 Voorbereiding invoering omgevingsvergunning per 1-1-2010

De datum van invoering wordt gewijzigd. VROM spreekt nu van medio 2010 (1 juli?). De implementatie van de voorloper van het Wabo-softwarepakket Squit is gestart. Tevens is de gemeente aangemeld bij het vergunningenloket online. Wij gaan er vanuit dat wij op het moment van invoering van de Wabo op voldoende wijze aan de Wabo-gedachtegoed voldoen. Op dit moment handelen wordt al middels het gastheerschap/bouwteam al zoveel mogelijk in de geest van de Wabo gehandeld (een integrale vergunning, betere dienstverlening)

3. Subdoelstelling:

Kwaliteitsverbetering openbaar bestuur

3.1 Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid door college

In 2009 hebben de prioriteiten op andere plekken gelegen. Dit taakveld heeft ruim een ½ jaar geen 1^e medewerker gehad en vanaf 1 november is de focus van de 1^e medewerker op de 'Gemeente heeft Antwoord'

3.2 Kwaliteitsverbetering P&C-instrumentarium

De programma's van de begroting zijn opnieuw ingedeeld en gerangschikt naar beleidsmatige en beheersmatige thema's. Daarmee is een richting ingeslagen naar betere meetbaarheid en integratie van beleid en geld.

4. Subdoelstelling:

Promotie gemeente

4.1 Opstellen plan van aanpak marketingcommunicatie

Plan van aanpak marketing is in de zomer gepresenteerd en uitvoering wordt nu opgepakt. Concrete voorbeelden hiervan zijn het motivatie doelgroepenonderzoek voor de Biezenakker, verbetering projectcommunicatie en het plaatsen van een gemeentelijk corporate advertentie die geplaatst is in het huis-aan-huis krant Huntenpop. Waar mogelijk worden bijzondere, unieke momenten aangegrepen om vrije publiciteit te genereren. Specifiek wordt daarbij gekeken in hoeverre de momenten een positieve bijdrage leveren aan de naamsbekendheid en gewenste beeldvorming van de gemeente Oude IJsselstreek.

5. Subdoelstelling:
Een goede leefomgeving

5.1 Bouwwerken zijn veilig, gezond om in te verblijven en passen in hun omgeving

Door toezicht en handhaving op het bouwproces is in verschillende gevallen bewerkstelligd dat de bouwwerken zijn gaan voldoen aan de eisen die de wet stelt aan veilig en gezond wonen en werken. De uitvoering van de bouwcontroles vertoont een geringe achterstand t.o.v. het programma. Dit komt door het later beginnen en het inwerken van nieuwe medewerkers. De verwachting is dat deze achterstand kan worden ingehaald.

5.2 Activiteiten zijn veilig, belasten het milieu minimaal en passen in hun omgeving

Door toezicht en handhaving bij milieu-inrichtingen zijn overtredingen die schadelijk zijn voor het milieu voorkomen en beëindigd. De uitvoering van de milieucontroles verloopt volgens plan.

5.3 De bodem (incl. grondwater) is geschikt voor de diverse functies

Door toezicht en handhaving is milieuschade aan de bodem voorkomen. De uitvoering van de milieucontroles verloopt volgens plan.

5.4 De bestaande natuurwaarden worden in stand gehouden

Door toezicht en handhaving op de openbare ruimte in het algemeen en bomen en zwerfafval in het bijzonder zijn de bestaande natuurwaarden in stand gehouden.

5.5 Er komt een nieuw handhavingsbeleid 2010-2015

Om de handhaving uit te voeren conform de eisen in de Wabo zal een nieuw handhavingsbeleid worden geschreven. Het is de verwachting dat dit in de tweede helft van het jaar 2010 in de raad zal worden vastgesteld.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Programma 10	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	10.916.484	11.265.501	9.514.388	1.751.113
Baten	3.093.110	3.085.110	43.479.139	40.394.029
Saldo lasten en baten	-7.823.374	-8.180.391	33.964.751	42.145.142
Resultaatbestemming	0	0	-183.104	-183.104
Totaal programma	-7.823.374	-8.180.391	33.781.647	41.962.038

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN Portefeuillehouder: **G.A. van Balveren**Ambtelijk verantwoordelijk: **M. el Berrah**

In dit hoofdstuk worden de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente uitgewerkt en nader toegelicht. Baten en lasten die niet direct aan een programma zijn toe te rekenen zijn hier opgenomen. Het gaat hierbij om lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, de algemene uitkering uit het gemeentefonds, dividend en het bedrag voor onvoorzien.

BELEIDSRUIMTE, KADERS EN BESTAAND BELEID

De beleidsruimte betreffende "Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien" is beperkt. De belangrijkste regelgeving is opgenomen in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording, de Wet Financiering Decentrale Overheden en de Wet Waardering Onroerende Zaken.

Door de gemeenteraad vastgestelde kaderstellende notities en verordeningen zijn:

Beleidsstuk	Jaar	Inhoud
Verordening financieel beleid, beheer en financiële organisatie	2005	In deze verordening regelt de raad hoe de programma's zijn samengesteld, of we behalve de verplichte begroting en rekening ook tussenrapportages opstellen, welke regels gelden voor de functionarissen die bij het financiële proces zijn betrokken en hoe de interne controle in elkaar zit, waarop de accountant bij zijn werk kan voortbouwen.
Verordening controle financieel beheer en financiële organisatie	2005	In deze verordening regelt de raad de toetsing van de rechtmatigheid van het financieel beheer. De verordening bevat vooral regels voor de controle van de accountant.
Verordening periodiek onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid	2005	Deze verordening verplicht het college regelmatig te onderzoeken of zijn bestuur doelmatig en doeltreffend is en de raad in te lichten over de uitkomsten van dat onderzoek. Deze verordening bevat de regels rond het onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid.
Verordening Onroerende zaakbelastingen	2005	Heffingsgrondslag en tarieven
Nota Reserves en voorzieningen	2006	
Nota Weerstandsvermogen	2006	
Treasurystatuut (Financiering)	2006	Vastgesteld door college

OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Alg. dekkings midd.	Raming voor wijziging	Raming na wijziging	Realisatie 2009	Saldo 2009
Lasten	0	0	0	0
Baten	42.689.596	42.756.689	42.574.853	-181.836
Saldo lasten en baten	42.689.596	42.756.689	42.574.853	-181.836
Resultaatbestemming	-674.906	420.094	170.693	-249.401
Subtotaal	42.014.690	43.176.783	42.745.546	-431.237
Onvoorziene uitgaven	102.563	66.425	0	66.425
Totaal alg.dekk.midd.	41.912.127	43.110.358	42.745.546	-364.812

Hoofdstuk 3 – Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden (rioolrecht, afvalstoffenheffing) als heffingen waarvan de besteding niet van te voren is bestemd (OZB, hondenbelasting). Uit het overzicht "algemene dekkingsmiddelen" blijkt overigens van welke omvang het budgettaire belang is van met name de niet-bestemde heffingen.

Dat inzicht, gekoppeld aan het inzicht over omvang, werking en reikwijdte van de lokale heffingen is van belang, omdat de budgettaire positie van de gemeente mede wordt bepaald door de wijze waarop het lokale belastinginstrument wordt gehanteerd.

Het eigen gemeentelijke beleid

De gemeente Oude IJsselstreek kent de volgende gemeentelijke belastingen en heffingen:

a. gemeentelijke woonlasten:

Deze bestaan uit:

1. afvalstoffenheffing;
  2. onroerende zaakbelastingen;
  3. rioolrechten;
- b. brandweerrechten;
- c. hondenbelasting;
- d. leges;
- e. lijkbezorgingsrechten;
- f. marktgelden;
- g. reinigingsrechten;
- h. toeristenbelasting.

Ad a. Gemeentelijke woonlasten

Om de gezamenlijk uitgesproken ambities te kunnen verwezenlijken heeft de gemeenteraad in november 2007 besloten dat de gemeentelijke woonlasten (de afvalstoffenheffing, het rioolrecht en de onroerende-zaakbelastingen zakelijk recht voor woningen), vanaf 2008 in totaliteit op begrotingsbasis jaarlijks met niet meer dan 5,5% mogen stijgen ten opzichte van het jaar daarvoor. Uitgangspunt is wel dat de afvalstoffenheffing en rioolrechten op begrotingsbasis maximaal 100% kostendekkendheid mogen zijn. De totale opbrengsten gemeentelijke woonlasten bedroegen in 2009 € 9.718.164. De werkelijke opbrengst gemeentelijke woonlasten is iets minder dan de raming naar wijziging en de reden is dat het tarief OZB eigenaren woningen in 2009 iets naar beneden is bijgesteld omdat in 2008 € 106.000 teveel aan woonlasten was ontvangen.

De belastingsoorten die onder de gemeentelijke woonlasten vallen, staan hieronder ook per belastingsoort weergegeven, omdat de wetgeving de term gemeentelijke woonlasten niet kent.

Ad a1. Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degene die gebruik maakt van een perceel ten aanzien waarvan de gemeente de verplichting heeft om daar afvalstoffen van huishoudelijke aard in te zamelen. Praktisch gezien komt het er op neer dat iedere huishouding bij moet dragen in de kosten die verbonden zijn aan de inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen.

De gemeente is verplicht om bij de inzameling van afval onderscheid te maken tussen GFT-afval (de groene container) en overig afval (de grijze container). Daarnaast heeft de gemeente er voor gekozen om ook ten aanzien van glas, plastic, kleding, papier, grof groen afval en klein chemisch afval afzonderlijke inzamelingsacties te organiseren. Voor de inzameling van papier, die veelal door verenigingen en scholen wordt verzorgd, is een subsidieregeling van kracht.

Voor de verwerking van het ingezamelde afval zijn door de Regio Achterhoek centrale contracten opgesteld. De inzameling van het afval is opgedragen aan een tweetal particuliere bedrijven.

Voor de tarieven van de afvalstoffenheffing wordt onderscheid gemaakt tussen een huishouding die bestaat uit meerdere personen en huishoudingen die bestaan uit één persoon.

Het totaal van alle kosten, rondom de inzameling, verwerking en andere activiteiten ten aanzien van de huishoudelijke afvalstoffenheffing, dient volledig gedekt te worden door de tarieven van de

afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht. De totale opbrengst aan afvalstoffenheffing bedraagt in 2009 € 3.341.127.

Onderstaand overzicht biedt inzicht in de tarieven afvalstoffenheffing.

Gemeente	tarief 2008	tarief 2009
meerpersoonshuishouding	€ 249,96	€ 251,04
- 1 persoonshuishouding	€ 155,04	€ 155,88

Ad a2. Onroerende-zaakbelastingen

De heffing van de onroerende-zaakbelastingen (OZB) geniet al jaren een meer dan gemiddelde belangstelling. Dat is ook wel begrijpelijk, omdat juist deze heffing bij uitstek het instrument was om ten aanzien van de gewenste of noodzakelijke begrotingsruimte standpunten in te nemen.

De OZB bestaat in 2009 feitelijk uit een tweetal heffingen, te weten:

- een heffing van de zakelijk gerechtigde (veelal de eigenaar) van een onroerend goed waarop de heffing van toepassing is voor zowel woningen als zogenaamde niet-woningen;
- een heffing van degene die als gebruiker van een zogenaamde niet-woning (veelal de huurder of de eigenaar) dient te worden aangemerkt van een onroerend goed waarop de heffing van toepassing is.

De heffing geschiedt van alle gebouwde onroerende registergoederen. Dit betekent dat deze goederen opgenomen moeten zijn in de kadastrale registers. Onder de heffingen vallen zowel woningen als bedrijven. Van de heffing is een beperkt aantal onroerende goederen vrijgesteld. Gedacht moet hierbij worden aan o.a. kerken, verkeerstechnische installaties en land- en tuinbouwgronden. De heffing wordt opgelegd aan degene die op 1 januari van het belastingjaar als "eigenaar" en/of als "gebruiker" van het belastingobject (het onroerend goed) kan worden aangemerkt.

De grondslag voor de heffing van de OZB is de waarde die in het economisch verkeer aan het belastingobject kan worden toegekend. Die waarde wordt jaarlijks vastgesteld en wordt via een WOZ-beschikking aan de belastingplichtige meegedeeld. Belastingplichtigen kunnen dan bezwaar maken tegen de hoogte van de taxatiewaarde. De op de WOZ-beschikking vermelde WOZ-waarde wordt door de belastingdienst gebruikt voor de inkomstenbelasting (huurwaardeforfait) en door de waterschappen voor de ingezetenenomslag. De belastingdienst en waterschappen betalen aan de gemeente een jaarlijkse vergoeding voor het door de gemeente beschikbaar stellen van WOZ-gegevens. Deze vergoeding is opgenomen binnen de begroting.

De (her)waardering van het onroerend goed voor het belastingjaar 2009 heeft plaats gevonden naar de peildatum 1 januari 2008.

In tegenstelling tot voorgaande jaren wordt de OZB vanaf 2009 berekend naar een percentage van de vastgestelde WOZ-waarde. Dit komt in de plaats van de berekening met een tarief per € 2.500 van de waarde.

De totale opbrengst in 2009 aan onroerende-zaakbelastingen bedraagt € 4.732.317. Het aandeel dat betrekking heeft op de gemeentelijke woonlasten bedraagt € 3.166.516 (woninggedeelte) en het niet-woning gedeelte bedraagt € 1.565.801.

In onderstaande tabel is het tarievenoverzicht opgenomen.

Gemeente	tarief 2008 econ. waarde € 2.500,=	tarief 2009 percentage van de WOZ- waarde
<i>Oude IJsselstreek</i>		
1. gebruikers van		
a. woningen	n.v.t.	n.v.t.
b. niet-woningen	2,75	0,1079%
2. eigenaren van		
a. woningen	2,11	0,0829%
b. niet woningen	3,42	0,1282%

Ad a3. Rioolrechten

De heffing van rioolbelasting wordt opgebracht door de gebruiker (bewoner) van een op de riolering aangesloten pand. De jaarlijkse lasten ten aanzien van de riolering hebben, als gevolg van een grillig investeringsverloop, geen stabiel karakter. Daarom is er voor gekozen om ten behoeve van het product riolering een egalisatiefonds in het leven te roepen. Dit heeft als voordeel dat de jaarlijkse tariefsaanpassing voor meerdere jaren gelijkmatig kan verlopen. In het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) zijn meerjarig de te treffen maatregelen opgenomen met de daarbij behorende bedragen. Uitgangspunt blijft dat het tarief van de heffing, meerjarig gezien, alle kosten dekt welke verband houden met de exploitatie van de gemeentelijke riolering. De totale opbrengst van de rioolrechten bedraagt € 3.385.521 in 2009. In dit bedrag zit een bedrag van € 175.000 dat betrekking heeft op het niet-woning gedeelte.

Tariefoverzicht rioolrechten:

	tarief 2008	tarief 2009
Oude IJsselstreek	€ 185,28	€ 199,08

Ad b. Brandweerrechten

Brandweerrechten zijn verschuldigd voor door de brandweer verrichte diensten, anders dan in geval van brand- en rampenbestrijding e.d. Er gelden regionale tarieven. In de praktijk wordt zelden van de mogelijkheid om deze rechten te heffen gebruik gemaakt.

Ad c. Hondenbelasting

Voor het houden van een hond wordt als een directe belasting hondenbelasting geheven. Het tarief is progressief van opbouw, hetgeen zeggen wil dat voor de 2e (en volgende) hond een hoger tarief geldt dan voor de 1e hond. Voor kennelhouders is het belastingtarief afgetopt. De opbrengst uit de hondenbelasting moet beschouwd worden als een algemeen dekkingsmiddel. Niettemin zijn in de afgelopen jaren maatregelen ter bestrijding van overlast, veroorzaakt door honden, getroffen waarbij uit de daaruit voortvloeiende lasten een relatie is gelegd met de tarieven voor de heffing van hondenbelasting. De totale opbrengst aan hondenbelasting bedraagt € 155.730 in 2009.

Onderstaand overzicht biedt inzicht in de tarieven hondenbelasting.

	tarief 2008	tarief 2009
- 1e. hond	€ 37,56	€ 37,56
- 2e. hond	€ 56,40	€ 56,40
- kennel	€ 131,04	€ 131,04

Ad d. Leges

De totale opbrengst aan leges bedraagt in 2009 € 1.873.803. In de primitieve begroting 2009 was de totale legesraming € 1.992.129. De grootste budgetafwijking zat bij de leges bouwvergunningen. Bij zowel de eerste als tweede marap is de begroting hiervoor naar beneden bijgesteld met een totaalbedrag van € 94.000. Uiteindelijk bleek het werkelijke resultaat nog € 24.326 lager dan de aangepaste begroting. De oorzaak hiervan is dat het aantal aanvragen voor grote bouwwerken achter is gebleven bij de planning en de legeskosten zijn vanaf juli 2009 verlaagd in verband met de kostendekkendheid van de bouwleges.

Ad e. Lijkbezorgingsrechten

Er worden lijkbezorgingsrechten geheven voor het gebruik van een tweetal begraafplaatsen te weten de algemene begraafplaats in Varsseveld en in Terborg. De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel ten behoeve van wie de dienst wordt verricht of van degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt. Doordat het steeds vaker voorkomt dat de nabestaanden bij het regelen van de uitvaart meteen de eigendomsrechten en het onderhoudsrecht voor langere periode afkopen, zijn de inkomsten lijkbezorgingsrechten gestegen tot € 91.812.

Ad f. Marktgeden

Er worden marktgeden geheven voor het innemen van standplaatsen op de wekelijkse warenmarkten te Gendringen, Silvolde, Terborg, Uft en Varsseveld. De totale opbrengst van de marktgeden bedraagt in 2009 € 23.462.

Ad g. Reinigingsrechten

Naast de afvalstoffenheffing kennen we een reinigingsrecht. Dat recht is verschuldigd door bedrijven en instellingen die geringe hoeveelheden afval, passend in de 'gemeentelijke containers' aanbieden en die de gemeente hebben verzocht dat afval tijdens de normale inzamelingsactiviteiten mee te willen nemen. De totale opbrengst aan reinigingsrechten bedraagt in 2009 € 88.124.

Onderstaand overzicht biedt inzicht in de tarieven reinigingsrechten.

Gemeente	tarief 2008	tarief 2009
- grijze container	€ 210,--	€ 211,20
- groene container	€ 84,--	€ 84,60
- milieubox	€ 27,--	€ 27,--

Ad h. Toeristenbelasting

De opbrengst uit de toeristenbelasting vormt een algemeen dekkingsmiddel. De belasting wordt geheven van personen die niet in de gemeentelijke bevolkingsadministratie zijn opgenomen, maar die tegen het betalen van een vergoeding wel verblijf houden met overnachtingen in hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiele kampeermiddelen e.d. De totale opbrengst van de toeristenbelasting bedraagt € 88.124 in 2009.

Er wordt gebruik gemaakt van forfaitaire heffingsmogelijkheden, hetgeen zeggen wil dat de belasting geïnd wordt bij degene die gelegenheid biedt om tegen betaling te overnachten, waarbij tevens wordt uitgegaan van een gemiddelde bezetting.

Ten aanzien van het tarief kan het volgende overzicht worden gegeven:

Gemeente	tarief 2008	tarief 2009
Oude IJsselstreek	€ 0,62	€ 0,64

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Gemeenten kunnen met inachtneming van de Invorderingswet kwijtschelding verlenen voor de gemeentelijke heffingen, waarbij tot het autonoom beleid behoort het geven van een antwoord op de vraag voor welke heffingen die kwijtschelding mogelijk is.

Bij de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid is de gemeente daarbij gebonden aan de rijksregelgeving, met dien verstande dat bij de vaststelling van de berekeningscomponent "kosten van bestaan" de gemeente een ruimere interpretatie kan en mag hanteren dan op dit punt door het rijk wordt gedaan.

Het rijk hanteert voor de bepaling van de norm "kosten van bestaan" hierbij een bedrag dat overeen komt met 90% van de bijstandsnorm. Veruit de meeste gemeenten hanteren voor deze situatie een ruimere norm. Vaak wordt daarbij uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm.

Voor de gemeente Oude IJsselstreek geldt eveneens dat bij aanvragen om kwijtschelding uitgegaan wordt van 100% van de bijstandsnorm.

In 2009 is een totaalbedrag van € 219.799 aan gemeentelijke belastingen kwijtgescholden. Dit is rond 2,9% van de totaal geraamde opbrengsten gemeentelijke belastingen die voor gemeentelijke kwijtschelding in aanmerking komt. In 2008 werd in totaliteit € 224.713 aan gemeentelijke belastingen kwijtgescholden.

Totaaloverzicht belastingen en heffingen

Soort	Belasting/Heffing	Werkelijke opbrengst 2008	Raming 2009 (primitief)	Raming 2009 na wijziging	Werkelijke opbrengst 2009
	Brandweerrechten	0	0	0	0
	Marktgeden	20.938	15.568	15.568	23.462
	Leges	2.072.075	1.992.129	1.898.129	1.873.803
	Lijkbezorgingrechten	89.831	77.875	77.875	91.812
	Toeristenbelasting	85.648	81.909	81.909	88.124
	Hondenbelasting	162.089	157.713	157.713	155.730
	OZB niet-woningen	1.535.417	1.535.000	1.535.000	1.565.801
	Reinigingsrechten	81.297	85.000	85.000	82.716
	Woonlasten	9.861.692	10.084.683	9.789.843	9.718.164
	Rioolrecht bedrijven	175.000	175.000	175.000	175.000

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf wordt aandacht geschonken aan de relaties en verbindingen van de gemeente met (verbonden) derde partijen, waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en waarmee financiële belangen gemoeid zijn.

Onder bestuurlijke invloed wordt in dit verband verstaan een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Van financieel belang is sprake als de gemeente de middelen welke ten behoeve van de (verbonden) derde partij beschikbaar heeft gesteld als verloren dient te beschouwen in geval van faillissement van de verbonden partij. Van een dergelijk belang is ook sprake als financiële tegenvallers onder bepaalde voorwaarden door de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Subsidieverlening valt dus niet onder het begrip "verbonden partij." Er is immers alleen sprake van een financieel belang en niet van een direct bestuurlijk belang. Men spreekt dus van een verbonden partij als er sprake is van zowel een bestuurlijk als een financieel belang.

Voor de gemeenteraad zijn verbonden partijen om twee redenen relevant:

1. Verbonden partijen voeren beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan (blijven) doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. De gemeente blijft de uiteindelijke verantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen. De raad heeft nog steeds de kaderstellende en controlerende taak.
2. De kosten - het budgettaire beslag - en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Beleid

De paragraaf "Verbonden partijen" is een in het kader van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplichte paragraaf. In artikel 21 van de "Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie gemeente Oude IJsselstreek" is bepaald dat in deze paragraaf bij de begroting (en de jaarstukken) in elk geval wordt ingegaan op:

- nieuwe verbonden partijen;
- het beëindigen van bestaande verbonden partijen;
- de visie die de gemeente heeft op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- de beleidsvoornemens van de verbonden partijen zelf;
- het wijzigen van bestaande verbonden partijen;
- eventuele problemen (risico's) bij bestaande verbonden partijen.

Overzicht van de verbonden partijen

Deze paragraaf dient om op hoofdlijnen inzicht te geven in de verbonden partijen. Om die reden is het begrip 'financieel belang' in dit kader verruimd naar 'aanmerkelijk financieel belang', waarbij een financiële ondergrens is gehanteerd van € 50.000.

Voor elke verbonden partij wordt gebruik gemaakt van een vast format. Onderdelen zijn de doelstelling, activiteiten en realisatie (jaarstukken) daarvan, deelnemende partijen, bestuurlijk belang, financieel belang, rechtmatigheid, risico's en getroffen beheersmaatregelen, actuele ontwikkelingen, verantwoording enz. Er is nog geen specifieke aandacht besteed aan de visie die de gemeente heeft op de verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting. In de op te stellen nota "Verbonden partijen" wordt hier aandacht aan besteed.

1	Naam	Regio Achterhoek
	Relatie met programma	1. Ruimtelijke ontwikkeling 2. Wonen en werken 3. Verkeer en vervoer 4. Volksgezondheid en milieu 6. Maatschappelijke zorg 7. Cultuur, recreatie en sport 8. Onderwijs en minderheden 9. Sociale voorzieningen 10. Algemeen bestuur
	Doelstelling	Gemeenschappelijke belangenbehartiging op het gebied van: <ul style="list-style-type: none"> • Grensoverschrijdende samenwerking • Verkeer en vervoer • Economische ontwikkeling en arbeidsmarkt • Jeugd en onderwijs • Cultuur waaronder zorg voor oud archief • Recreatie en toerisme • Zorg en welzijn • Milieu en afval • Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting
	Activiteiten	<p>2009 heeft sterk in het teken gestaan van bestrijding van de crisis, maar ook het initiëren van kansen voor de Achterhoek. Programmteam Duurzame Economie voert regie op het aanvalsplan Achterhoek Authentiek Anders en de Green Deal. Het aanvalsplan kenmerkt zich door Tempo maken, Duurzaam en Samen i.c. met bedrijfsleven, onderwijs, woningbouw- corporaties en andere overheden. Tempo door het naar voren halen van investeringen en werkzaamheden, snelle vergunningverlening, gezamenlijke aanbesteding en snel betalen van facturen. Duurzaam met inzet op de Green Deal.</p> <p>Instandhouding van een streekarchief is een beheerstaak van de regio. Er wordt samen met het Staringinstituut gewerkt aan een Regionaal Erfgoed Centrum.</p> <p>Afbouwtaken lopen af volgens contract, project- of subsidietijdvak. Programmteam Mobiliteit richt zich naast andere speerpunten op duurzame mobiliteit in de Achterhoek en op effectuering van de gezamenlijke uitvoeringsagenda voor een bereikbare en goed ontsloten Achterhoek voor alle middelen van vervoer.</p> <p>Programmteam Vrijtijdseconomie zet ondermeer in op het voeren van een toeristisch-recreatieve imagocampagne (bijv. de Smaak van de Achterhoek) en op verdergaande prestatieafspraken met Achterhoek Bureau voor Toerisme en het Recreatieschap Achterhoek Liemers.</p> <p>Naast ondersteuning van andere PT's richt het Programmteam Regiomarketing c.a. zich ondermeer op regionale promotionele initiatieven, op lobby bij de provincie en 'Den Haag'. PT neemt deel aan het Euregionale Project 'Goud in de Grond'.</p> <p>Besloten is een evaluatie uit te voeren naar de medio 2008 gestarte nieuwe werkwijze van Regio Achterhoek, alsmede naar de behaalde resultaten.</p>
	Deelnemende partijen	Gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Montferland en Winterswijk
	Bestuurlijk belang	De gemeente bezet 1 zetel in het Algemeen Bestuur vanuit het college. (portefeuillehouder regio) Per programmteam is 1 collegelid afgevaardigd.
	Financieel belang	Gemeente betaalt voor afnemen diensten een jaarlijkse bijdrage. In de jaarrekening 2009 is een bedrag opgenomen van € 348.990 (begroting 2009 € 393.330)
	Rechtmatigheid	<ul style="list-style-type: none"> - Screening verordeningen op nut en noodzaak - Jaarlijks wordt voor accountantscontrole controleprotocol (inclusief normenkader) en toetsingscriteria opgesteld.

	Ontwikkelingen	Vanaf medio 2008 werken de 8 gemeenten in de Achterhoek volgens de nieuwe werkwijze samen ter uitvoering van een strategische agenda.
	Beleidsvoornemens	Leveren van een actieve bijdrage aan succesvolle samenwerking binnen de Regio Achterhoek, door uitvoering van de Strategische Agenda.
	Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Financiële afwikkeling RA van oud naar nieuw inmiddels duidelijk (zie begrotingswijzigingen 2008 en 2009 e.v. RA)
	Verantwoording	De regio verstrekt aan de raden van de gemeenten gevraagd en ongevraagd alle informatie, die voor beoordeling van door de regio gevoerd en te voeren beleid nodig is. Een lid van het algemeen bestuur geeft de raad alle informatie, die door de raad of één of meer leden van de raad worden verlangd, op een door de raad te bepalen wijze. Een lid van het algemeen bestuur is verantwoording verschuldigd aan de raad die hem of haar heeft aangewezen, voor het door hem of haar in het algemeen bestuur gevoerde beleid. De raad bepaalt de wijze waarop dit gebeurt.

2	Naam	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Gelre-IJssel
	Relatie met programma	4. Volksgezondheid en milieu
	Doelstelling	Het op regionaal niveau vaststellen en uitvoeren gezondheidsbeleid, waaronder begrepen exploitatie ambulancedienst, inentingsprogramma's en dergelijke
	Activiteiten	
	Deelnemende partijen	Gemeenten Apeldoorn, Bronckhorst, Brummen, Deventer, Doetinchem, Epe, Lochem, Montferland, Voorst, Winterswijk, Zutphen, Aalten, Berkelland, Oost Gelre
	Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder volksgezondheid maakt vanuit college van B&W deel uit van het bestuur
	Financieel belang	In de jaarrekening 2009 is een bedrag opgenomen van € 585.907 (begroting 2009 € 603.600)
	Rechtmatigheid	
	Ontwikkelingen	-Project alcoholmatiging jongeren in de Achterhoek en Stedendriehoek lopen t/m 2010 - Invoering elektronisch kinddossier jeugdgezondheidszorg en verwijsindex - inspectie kwaliteit kinderopvang
	Beleidsvoornemens	
	Risico's en getroffen beheersmaatregelen	
	Verantwoording	

3	Naam	Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland
	Relatie met programma	5. Openbare orde en veiligheid
	Doelstelling	Gemeenschappelijk en op regionaal niveau uitvoeren veiligheidsbeleid, specifiek gericht op brandweertaken en rampenbestrijding, zowel preventief als repressief
	Activiteiten	
	Deelnemende partijen	Gemeenten Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hatterem, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Putten, Voorst, Winterswijk, Zutphen.
	Bestuurlijk belang	Burgemeester vertegenwoordigt gemeente
	Financieel belang	In de jaarrekening 2009 is een bedrag opgenomen van € 442.665 (begroting 2009 € 428.917)
	Rechtmatigheid	
	Ontwikkelingen	Met de komst van de Wet op de Veiligheidsregio's is de kern-BAW

		opgezet (Brandweer Achterhoek West). Dit samenwerkingsverband bestaat uit de gemeenten Bronckhorst, Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek. In dit kader zullen 1. oefeningen, trainingen en opleidingen, 2. communicatie en 3. planpreparatie gezamenlijk worden opgepakt.
	Beleidsvoornemens	
	Risico's en getroffen beheersmaatregelen	
	Verantwoording	

4	Naam	Recreatieschap Achterhoek en Liemers
	Relatie met programma	7. Cultuur, recreatie en sport
	Doelstelling	Recreatieschap heeft tot doel behartigen gemeenschappelijke belangen deelnemende gemeenten op terrein openluchtrecreatie en toerisme. Bescherming bestaande natuurlijke waarden en landschappelijk karakter is daarbij uitgangspunt
	Activiteiten	
	Deelnemende partijen	Gemeenten Lochem, Zutphen, Bronckhorst, Berkelland, Oost Gelre, Westervoort, Duiven, Rijnwaarden, Montferland, Doetinchem, Aalten, Winterswijk
	Bestuurlijk belang	Lid college van B&W is lid Algemeen Bestuur, lid raad is plaatsvervanger
	Financieel belang	In de jaarrekening 2009 is een bedrag opgenomen van € 91.048 (begroting 2009 € 92.500)
	Rechtmatigheid	WGR
	Ontwikkelingen	De taken van het RAL in het algemeen en in het bijzonder de beheerstaken zijn momenteel onderwerp van discussie. De toekomstdiscussie over het RAL zal uiterlijk medio 2011 zijn afgerond. De recreatieplassen zullen nader bij de werkzaamheden van het RAL worden betrokken.
	Beleidsvoornemens	Ontwikkeling van een routebureau. Omslag van beheer naar ontwikkeling
	Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Gemeente betaalt reguliere WGR-bijdrage aan RAL. Het RAL heeft een aanzienlijke eigenvermogenspositie en voert hierbinnen haar taken uit.
	Verantwoording	Via Jaarrekening en Jaarverslag legt het RAL jaarlijks verantwoording af aan de aangesloten gemeenten.

5	Naam	Cultureel Centrum "Amphion"
	Relatie met programma	7. Cultuur, recreatie en sport
	Doelstelling	Bieden breed cultureel theateraanbod in daarbij te onderscheiden kunstvormen. Op weg naar theater podiumplan Oost/Achterhoek met Cultuurfabriek DRU.
	Activiteiten	Theater en conferenties
	Deelnemende partijen	Gemeenten Bronckhorst, Doetinchem en Aalten
	Bestuurlijk belang	Burgemeester is vertegenwoordiger in Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Portefeuillehouder Cultuur is lid van de Raad van Commissarissen
	Financieel belang	Gemeente is aandeelhouder en die aandelen hebben nog boekwaarde van € p.m. Nieuwbouw van Amphion is van start gegaan, waarbij aandeelhoudende gemeenten bijdragen in de stichtingskosten
	Rechtmatigheid	Raadsbesluit
	Ontwikkelingen	De nieuwbouw is in volle gang en moet volgens planning in 2010 worden afgerond.
	Beleidsvoornemens	Professioneel theaterprogramma Oost Gelderland
	Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Opgezette beheerorganisatie zorgt voor het financieel management. Gemeenteraden hebben duidelijke grenzen bepaald en meegegeven aan Aandeelhouders (AVA).
	Verantwoording	Financiële bijdrage uitbetaald in 2009 conform begroting.

6	Naam	Stadsbank Oost-Nederland
	Relatie met programma	9. Sociale voorzieningen
	Doelstelling	Op zowel maatschappelijk als zakelijk verantwoorde wijze: a. voorzien in behoefte aan geldelijk krediet; b. regelen schulden personen in financiële moeilijkheden conform de Wet Schuldhulpverlening; c. voorzien in budgetbeheer; d. geven voorlichting en advies over hiervoor genoemde zaken
	Activiteiten	Kredietverlening, budgetbeheer, schuldhulpverlening, faillissementsverklaringen en bewindvoering.
	Deelnemende partijen	Gemeenten Aalten, Almelo, Berkelland, Borne, Bronckhorst, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo (O), Hof van Twente, Lochem, Losser, Montferland, Oldenzaal, Oost Gelre, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand, Wierden, Winterwijk
	Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder sociale zaken is vanuit college B&W lid Algemeen Bestuur, lid gemeenteraad is plaatsvervangend lid
	Financieel belang	Gemeente heeft ledenkapitaal ingelegd. Boekwaarde inleg is per 1 januari 2009 € 276.058
	Rechtmatigheid	WMO
	Ontwikkelingen	De Wet schuldhulpverlening zal in 2010 in werking treden. Er is reeds begonnen met een vernieuwde werkwijze om daar op aan te sluiten.
	Beleidsvoornemens	Treasuryfunctie krijgt meer inhoud, de in gang gezette registratie en verantwoording van de geldstroom zal een vast onderdeel gaan vormen van bestuurlijke rapportages.
	Risico's en getroffen beheersmaatregelen	
	Verantwoording	Via jaarrekening en jaarverslag

7	Naam	Werkvoorzieningschap "WEDEO"
	Relatie met programma	9. Sociale voorzieningen
	Doelstelling	Uitvoering Wet Sociale Werkvoorziening, inhoudende dat personen met een afstand tot de arbeidsmarkt worden geholpen zich te ontwikkelen binnen hun mogelijkheden
	Activiteiten	Prestatieafspraken met gemeente, workfirstprojecten.
	Deelnemende partijen	Gemeenten Doetinchem en Montferland
	Bestuurlijk belang	Zowel vanuit raad als college van B&W is lid en plaatsvervangend lid in Algemeen Bestuur WEDEO afgevaardigd. In het dagelijks bestuur zit een lid van het college van B&W .
	Financieel belang	Aan WEDEO te betalen bijdragen hebben betrekking op bestuurskosten en bedrijfsmatige exploitatie. In de jaarrekening 2009 is een bedrag opgenomen van € 5.878.737 (begroting 2009 € 5.793.891)
	Rechtmatigheid	Wet sociale werkvoorziening, WMO
	Ontwikkelingen	Van binnen naar buiten werken: mensen naar een reguliere werkomgeving leiden. Hierbij positioneert WEDEO zich als een arbeidsontwikkelbedrijf met een bredere scope dan alleen de Wsw-gerechtigden.
	Beleidsvoornemens	Marktconform werken
	Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Door effecten economische crisis zal mogelijk onvoldoende opdrachten binnen worden gehaald, waardoor er een negatief resultaat behaald wordt. Maatregelen worden door Wedeo genomen om op andere wijze opdrachten binnen te halen.
	Verantwoording	Via jaarrekening en jaarverslag en tussentijdse kwartaalrapportages en toelichting in de commissie.

8	Naam	Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Werk en Inkomen (ISWI)
	Relatie met programma	9. Sociale voorzieningen
	Doelstelling	Uitvoering Wet Werk en Bijstand en daaruit voortvloeiende besluiten en regelingen. Eveneens voert ISWI meerdere wetten uit op terrein inkomensvoorzieningen ten behoeve van specifieke doelgroepen, zoals jongeren en zelfstandigen,. Ook is regionale sociale recherche bij ISWI ondergebracht. Ook voert het ISWI de Wet participatiebudget, uit, te weten 1. Wet inburgering, 2. volwassenen-educatie en 3. re-integratie. Centrale doelstelling van het programma werk is werkzoekenden zo snel mogelijk laten uitstromen naar duurzaam regulier werk en de arbeidsparticipatie te bevorderen.
	Activiteiten	Diverse re-integratie-instrumenten, zoals scholing, loonkostensubsidies en workfirstprojecten
	Deelnemende partijen	Gemeenten Aalten en Oude IJsselstreek
	Bestuurlijk belang	In Dagelijks Bestuur ISWI zitten leden college van B&W, in Algemeen Bestuur zitten leden raad en college van B&W.
	Financieel belang	Bijdrage ISWI valt uiteen in drie componenten, te weten: a. exploitatiebijdrage; b. aandeel in kosten bijstandverlening; c. aandeel in kosten werkgelegenheid. In de jaarrekening 2009 is een bedrag opgenomen van € 1.234.772 (begroting 2009 € 1.255.702)
	Rechtmatigheid	Wet Werk en Bijstand en aanverwante wetten, WMO
	Ontwikkelingen	Vanuit het Rijk worden - geormerkte- middelen toegekend voor de uitvoering van de WWB en het participatiebudget. De middelen ten behoeve van het participatiebudget vallen per 2010 sterk terug. Tevens neemt aantal aanvragen toe door effecten economische crisis, waardoor het financieel risico voor de gemeente aanzienlijk groter wordt.
	Beleidsvoornemens	Voortzetten bedrijfsvoering
	Risico's en getroffen beheersmaatregelen	Groter financieel risico voor gemeente, door lagere bijdrage Rijk en toename aanvragen. ISWI breidt werkbedrijf uit, om zodoende meer inkomsten te genereren.
	Verantwoording	Via jaarrekening en jaarverslag en tussentijdse kwartaalrapportages en toelichting in de commissie.

9	Naam	Alliander
	Relatie met programma	3. Volksgezondheid en milieu Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
	Doelstelling	Beheer van gas- en elektriciteitsnetten
	Activiteiten	Onderhoud en beheer van elektriciteit- en gasnetten in een groot deel van Nederland. Ononderbroken leveren van energie aan klanten. Bijdragen aan het verduurzamen van de energievoorziening.
	Deelnemende partijen	Aantal gemeenten en provincies in Nederland
	Bestuurlijk belang	De gemeente is vertegenwoordigd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Op basis van een aandeelhouders- overeenkomst is vanuit het NUON/NOGA platform één vertegenwoordiger namens de gemeenten aangewezen.
	Financieel belang	Gemeente heeft in Alliander een belang van 0,424% Jaarlijks wordt dividend uitgekeerd..
	Rechtmatigheid	
	Ontwikkelingen	Alliander is zelfstandig netwerkbedrijf na verkoop van NUON. Strategie o.m. gericht op vergroting concessiegebied.
	Beleidsvoornemens	Overgaan naar duurzame economie

		Netten geschikt maken voor de distributie van lokaal opgewekte energie en energiestromen op elkaar afstemmen
	Risico's en getroffen beheersmaatregelen	
	Verantwoording	Via jaarverslag

10	Naam	Stichting Cultuurfabriek DRU
	Relatie met programma	1. Ruimtelijke ontwikkeling 7. Cultuur, recreatie en sport
	Doelstelling	Cultuurfabriek DRU heeft tot doel om, naast het beheren van het cultureel erfgoed, een cultureel programma aan te bieden en een culturele broed- en ontmoetingsplaats te zijn voor jong en oud, culturele en kunstzinnige creativiteit in de breedste zin van het woord te stimuleren en ruimte te bieden aan actieve en passieve beleving van kunst en cultuur onder alle lagen van de bevolking van de gemeente Oude IJsselstreek en omgeving, met inachtneming van de notie dat de verhouding tussen de diverse activiteiten zodanig moet zijn dat een rendabele exploitatie mogelijk is.
	Activiteiten	Muziek, dans, theater, film en andere creatieve culturele voorstellingen, amateurkunstbeoefening, leestafels, publieksactiviteiten zoals lezingen, tentoonstellingen, workshops en presentaties, organiseren en realiseren van leerwerkplekken voor de opleidingen Sound & Vision (ROC RijnIJssel) en Horeca, bediening, keuken, gastvrouw/heerschap (ROC Graafschapcollege), horeca-exploitatie, verhuur van ruimten en beschikbaar stellen van voorzieningen.
	Deelnemende partijen	Gemeente Oude IJsselstreek en Nationale Maatschappij tot Behoud, Ontwikkeling en Exploitatie van Industrieel Erfgoed B.V. (BOEi).
	Bestuurlijk belang	Het college van B&W benoemt de bestuursleden van de stichting en heeft de mogelijkheid bestuursleden te schorsen.
	Financieel belang.	In de jaarrekening 2009 is een bedrag opgenomen van € 590.000 (begroting 2009 € 590.000)
	Rechtmatigheid	
	Ontwikkelingen	De Gemeente Oude IJsselstreek onderzoekt in overleg met BOEi de mogelijkheden tot aankoop van het Portiersgebouw, Loongebouw, Afbramerij en SSP-hal op het DRU-complex.
	Beleidsvoornemens	
	Risico's en getroffen beheersmaatregelen	De gemeente Oude IJsselstreek heeft, met betrekking tot de te betalen huur van de stichting aan BOEi, een garantie verstrekt aan BOEi voor die huurinkomsten voor een periode van 10 jaar (2009-2018). De gemeente Oude IJsselstreek heeft zich garant gesteld voor (de verplichtingen voortvloeiende uit) een lening van €1.350.000 met een looptijd van 2009-2018 die de stichting heeft ontvangen van de Bank Nederlandse Gemeenten.
	Verantwoording	Voor 1 oktober een tussentijdse rapportage en de begroting voor het volgende kalenderjaar. Voor 1 mei de eindrapportage (jaarrekening en activiteitenverslag) over het voorafgaande kalenderjaar.

Naast de hiervoor opgenomen partijen zijn nog een aantal partijen waarbij de invloed van de gemeente Oude IJsselstreek van minder of ondergeschikt belang is. Dat betreft zowel de financiële invloed als ook de bestuurlijke invloed.

Hierbij gaat het om de volgende partijen:

- Stichting Idinkbos en Paasberg;
- NV Bank Nederlandse Gemeenten;
- Stichting Dierentehuis Oude IJssel ;
- Univé;
- Bestuursacademie Nederland;
- Vitens;

- Instituut Ziektekostenvoorziening Ambtenaren (IZA);
Deze organisatie verkeert in liquidatie; dit proces loopt t/m 2013
- Gemeenschappelijke regeling inzake de inrichting van een distributiedienst in kring 16;
- Gemeenschappelijke Regeling Euregio Rijn-Waal;
- Gemeenschappelijke Regeling Euregio Twente-Achterhoek-Emsland.

Ontwikkelingen

In 2009 is de Drufabriek er als verbonden partij bijgekomen. Omdat de gemeente haar aandelen NUON in 2009 heeft verkocht, is deze niet meer in het overzicht opgenomen. De verkoop van de aandelen heeft € 40.153.000 opgebracht. Daar staat tegenover dat de gemeente tegelijkertijd met de splitsing van NUON, aandeelhouder is geworden van Alliander, de netwerkbeheerder. Deze is nu in de lijst opgenomen.

Overzicht financieel belang

Nr	Naam verbonden partij	Werkelijk 2009	Begroting 2009	Opmerkingen
1	Regio Achterhoek	348.990	393.330	
2	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Gelre-IJssel	585.907	603.600	
3	Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland	442.665	428.917	
4	Recreatieschap Achterhoek en Liemers	91.048	92.500	
5	Cultureel Centrum "Amphion"	pm	pm	Gemeente is aandeelhouder.
6	Stadsbank Oost-Nederland	276.058	276.058	Betreft de boekwaarde van de deelneming
7	Werkvoorzieningschap "WEDEO"	5.878.737	5.793.891	
8	Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Werk en Inkomen (ISWI)	1.234.772	1.255.702	
9	Alliander	pm	pm	Gemeente is aandeelhouder. Jaarlijks wordt dividend uitgekeerd.
10	Drufabriek	590.000	590.000	
Totaal financieel belang		9.448.177	9.433.998	

Risico's

In toenemende mate leggen gemeenten de uitvoering van taken en activiteiten neer bij andere partijen. Redenen kunnen zijn: geen eigen capaciteit beschikbaar, te behalen efficiencyvoordelen en risicospreiding. Er zijn echter ook risico's gemoeid met betrekking tot de verbonden partijen. Sowiezo speelt bestuurlijk bijna altijd de "dubbele petten" problematiek. De risico's zijn:

- Niet realiseren taken, doelstellingen, prestaties etcetera;
- Rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen gemeente inzake verbonden partijen zijn onduidelijk en/of niet goed gescheiden;
- Rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden aandeelhouder/toezichthouder/commissaris/bestuurder zijn onduidelijk;
- Democratische legitimatie is niet transparant en heeft te weinig aandacht;
- Doelstelling, taken en activiteiten zijn onduidelijk;
- Bij gemeente ontbreekt expertise betreffende verbonden partij en activiteiten;
- Informatievoorziening verbonden partij is onvoldoende en/of niet tijdig;
- Onvoldoende mogelijkheden om (tussentijds) bij te sturen;
- Uittredingsmogelijkheden zijn onvoldoende concreet vastgelegd;
- Onvoldoende zicht om bestuurlijke, beleidsmatige en financiële risico's.

Naast de aard en omvang van de activiteiten wordt het risicoprofiel ook beïnvloed door de juridische vorm, structuur en organisatie van de verbonden partij. Er zijn verschillende juridische vormen, de belangrijkste zijn de stichting, de vennootschap (NV of BV), de gemeenschappelijke regeling en de publiek private samenwerking (PPS).

Bij stichtingen loopt de gemeente uitsluitend risico over de aan de stichting verstrekte middelen en zijn bestuurders alleen aansprakelijk als er sprake is van wanbeleid. Dit betekent echter niet dat vanuit de gemeente geen (aanvullende) maatregelen nodig zijn om de risico's te beheersen. Een stichting heeft namelijk zelden een buffer om tekorten of onvoorziene uitgaven op te vangen en tevens is het toezicht vaak niet goed geregeld. De financiële informatievoorziening zal derhalve adequaat inzicht moeten geven in de exploitatie en de continuïteit van de stichting en vanuit de gemeente zal initiatief moeten worden genomen om invulling te geven aan de toezichthoudende functie.

Het risicoprofiel bij vennootschappen en PPS-constructies ligt vaak hoger. Voor PPS wordt vaak gekozen om tot risicodeling en -reductie te komen. Er is echter tevens sprake van een private partij met eigen (winst)doelstellingen. Financieel loopt de gemeente bij deze vorm risico voor het geïnvesteerde vermogen. Daarnaast is er echter bij gebiedsontwikkeling sprake van grote financiële belangen, kansen op voordelige resultaten, maar ook grote risico's.

Gemeenschappelijke regelingen hebben door de financiële risico's een hoog risicoprofiel. De deelnemende gemeenten zijn samen volledig financieel aansprakelijk voor de regeling.

Het is belangrijk inzake verbonden partijen de volgende zaken goed te regelen:

1. Duidelijke afspraken over onder andere output en budget;
2. Heldere (op afspraken afgestemde) tussentijdse informatievoorziening;
3. Transparante verantwoording.

Het is te adviseren prestatie- en/of managementcontracten af te sluiten. Hierin zijn opgenomen afspraken over: output, kwaliteit van dienstverlening, afbakening van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden, eisen aan informatieverstrekking (inhoud en frequentie), mogelijkheden om bij te sturen, inzichtelijke verantwoording over rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid, hoe om te gaan met tekorten of overschotten, het toezicht door de gemeente.

De gemeente Oude IJsselstreek is verbonden met een 10-tal partijen waarvan het bestuurlijk en het financieel belang als "aanmerkelijk" kan worden geschetst. De risico's die zich daarbij kunnen voordoen zijn divers. Mede daarom wordt in een aantal gevallen daadwerkelijk gestreefd naar een maximale bestuurlijke invloed.

Paragraaf Financiering

Inleiding

De financieringsparagraaf (of treasuryparagraaf) vormt, op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), een verplicht onderdeel van zowel de begroting als de jaarrekening. Daarnaast vloeit deze paragraaf voort uit de bepalingen van de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Deze wet stelt regels met betrekking tot het financieringsgedrag van gemeenten. Het belangrijkste uitgangspunt is het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden en het beheersen van de renterisico's. In deze wet zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. De treasuryfunctie wordt hierbij gedefinieerd als:

*het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op:
de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en
de hieraan verbonden risico's*

De treasuryparagraaf is in samenhang met het treasurystatuut een belangrijk instrument voor het transparant maken van de financieringsfunctie van de gemeente.

Beleid

De activiteiten van de gemeenten op het gebied van financiering zijn, zoals in de inleiding vermeld, gebonden aan wettelijke kaders. De belangrijkste kaders zijn opgenomen in de Wet Financiering Decentrale Overheden, waarbij onze belangrijkste beleidsuitgangspunten zijn:

- de gemeente mag uitsluitend leningen of garanties verstrekken uit hoofde van de 'publieke taak';
- de gemeenteraad dient daarbij goedkeuring te verlenen aan derde partijen, waarbij vooraf advies wordt ingewonnen over de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij;
- de gemeente kan middelen uitzetten uit hoofde van de treasuryfunctie, indien deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatig risico;
het prudente karakter wordt daarbij gewaarborgd door middel van de richtlijnen en de limieten zoals opgenomen in het treasurystatuut.
- het gebruik van derivaten (beleggingproduct, bestaande uit meerdere productcategorieën, elk met een eigen karakter en een eigen beleggingsstrategie) is niet toegestaan;
- bij het aantrekken van financieringen voor een periode van één jaar en langer gelden de volgende uitgangspunten:
  1. Financieringen worden enkel aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak;
  2. Om het renteresultaat te optimaliseren wordt de financiering met externe financieringsmiddelen zoveel mogelijk beperkt door eigen financieringsmiddelen in te zetten;
  3. De onderhandse lening, is de enige toegestane leningsvorm bij het aantrekken van financieringen;
  4. De gemeente vraagt indien mogelijk offertes op bij 3 instellingen (met een zogenaamde triple A-rating) alvorens een financiering wordt aangetrokken. De resultaten van de eventueel overige offertes waarvan geen gebruik wordt gemaakt dienen later bij de uiteindelijke beslissing te worden vermeld.
De huidige leningenportefeuille bestaat vooral uit één grote, in 2006 herziene, lening aangegaan met de NV Bank Nederlandse Gemeenten.

In het door het college vastgestelde Treasurystatuut zijn belangrijkste doelstellingen van de financieringsfunctie:

- verzekeren van een duurzame toegang tot de financiële markten tegen acceptabele condities;
  - beschermen van de gemeentelijke vermogens- en (rente)resultaten tegen ongewenste financiële risico's, zoals rente-, koers- en liquiditeitsrisico's;
  - minimaliseren van kosten (intern en extern) bij het beheren van de geldstromen en de financiële posities;
  - optimaliseren van renteresultaten binnen de kaders van de Wet FIDO en het Treasurystatuut
- Hieronder worden enkele punten nader toegelicht.

Risicobeheer

De risico's die gelopen worden binnen onze gemeente bij de uitvoering van de treasurytaak bestaan voornamelijk uit liquiditeiten, rente en kredietrisico's.

Inzake het risicobeheer geldt het volgende:

Renterisico

Dit is het risico dat de gemeente kan worden geconfronteerd met sterke rentestijgingen voor reeds afgesloten leningen. Renterisicobeheer is het bewust beperken van de -negatieve- invloed van toekomstige rentewijzigingen op het resultaat van de organisatie en op de waarde van rentedragende activa en passiva. Ook het minimaliseren van de rentekosten en het optimaliseren van de rentebaten behoren tot dit onderwerp.

Het renterisico wordt beperkt door een lening af te sluiten tegen een vast rentepercentage en per lening te bekijken welke leningsvorm en looptijd het meest gunstig is.

Kredietrisico

Dit is het risico dat de gemeente loopt wanneer geldleningen worden verstrekt aan rechtspersonen die in voorkomende gevallen in financiële problemen zouden kunnen komen. In het treasurystatuut is vastgelegd dat de gemeente alleen geld mag uitlenen aan betrouwbare bedrijven (met minimaal een zogeheten AAA-rating), semi-overheden of aan instellingen waarvoor een solvabiliteitsratio van 0% geldt. Beperkte risico's loopt de gemeente bij geldleningen die verstrekt zijn aan verenigingen.

Leningen zoals die verstrekt zijn aan NUON en ter uitvoering van de Regeling Woningfinanciering Ambtenaren leveren geen reële risico's op. De aandelen van de NUON zijn dit jaar verkocht en 50% van de waarde is inmiddels ontvangen. Het restant zal verspreid over de komende jaren aan ons worden overgemaakt. Hypothecaire leningen aan ambtenaren zijn begrensd door de waarde van het verbonden onroerend goed. Vanaf begin dit jaar is het verstrekken van nieuwe hypotheekleningen niet meer toegestaan.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat de gemeente op de korte termijn niet genoeg geld in kas heeft om aan zijn verplichtingen te voldoen. Hierom worden liquiditeitsplanningen en een liquiditeitsbegroting opgesteld. Hierbij wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen.

Met name het goed plannen van investeringsuitgaven en het verschaffen van goed inzicht in de grondexploitatie draagt bij aan een goed liquiditeitsbeheer en vermindert de risico's.

Ontwikkelingen

Relatiebeheer

De NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de huisbankier van de gemeente Oude IJsselstreek. De dienstverlening verloopt naar tevredenheid en wordt eens per 5 jaar geëvalueerd. De gemeente heeft ook een rekening bij de ING en bij lokale Rabobanken.

Kasbeheer

Liquiditeitsprognoses kunnen in zijn algemeenheid worden verbeterd.

Verder wordt gestreefd naar zo laag mogelijke omvang van het aantal (sub)kassen.

Ten aanzien van de debiteuren geldt dat er een vast beleid is ten aanzien van de invordering. Voor belastingdebiteuren gelden wettelijke bepalingen en wordt voor de dwanginvordering gebruik gemaakt van een extern deurwaarderskantoor. Voor de overige -dubieuze- debiteuren wordt van geval tot geval bezien of dwanginvordering via de gerechtsdeurwaarder zowel juridisch als praktisch (kosten/baten) zinvol is.

Rentevisie

Voor de rentevisie maakt de gemeente vooral gebruik van de informatie van de Bank Nederlandse Gemeenten. In 2009 was er nauwelijks sprake van economische groei, het inflatiecijfer was 1,2%.

Voor te betalen rente, verschuldigd voor geldleningen ter compensatie van het financieringstekort, is in de begroting 2009 uitgegaan van 4,5% rente. Dit was gezien het renteverloop in 2009 een goede inschatting.

Financiering

Financieringspositie

De gemeente Oude IJsselstreek staat de komende jaren voor grote uitdagingen. Het bestuur is ambitieus en de visie "Oude IJsselstreek op weg naar 2020" krijgt zijn uitvoer. De eerste fase van de DRU cultuurfabriek is gerealiseerd en de nieuwe brede school in Terborg is bijna gereed. Ook voor de toekomst staan er diverse grote investeringen op het programma zoals de diverse centrumplannen. De belangrijkste projecten zijn terug te vinden onder de beleidshoofdpunten. De financieringspositie zijn de financieringsmiddelen afgezet tegen de financieringsbehoefte.

Financieringsbehoefte

Financieringsbehoefte	Begroting 2009	Werkelijk 31-12-2009
Vaste activa	99.568.506	124.633.438
Totaal financieringsbehoefte	99.568.506	124.633.438

Financieringsmiddelen

Binnen de gemeente Oude IJsselstreek zijn volgende financieringsmiddelen beschikbaar:

Financieringsmiddelen	Begroting 2009	Werkelijk 31-12-2009
Vaste geldleningen o/g	78.450.830	85.480.966
Reserves (incl. resultaat 2009)	19.717.634	55.411.177
Voorzieningen	6.757.267	7.874.548
Totaal financieringsmiddelen	104.925.731	148.766.691

Beheersing risico's

Liquiditeitsrisico - kasgeldlimiet

Ter beperking van het renterisico is in de Wet FIDO een norm opgenomen ten aanzien van de korte schuld, de zogeheten kasgeldlimiet. Deze limiet geeft de maximale omvang van de korte schuld (maximaal 1 jaar) aan. De limiet wordt berekend naar een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari. Als de kasgeldlimiet wordt overschreden zal (een deel van) de kortlopende schuld moeten worden omgezet in een langlopende schuld (consolidatie van vlottende schuld). Voor Oude IJsselstreek zag dat er als volgt uit:

Begrotingstotaal per 1 januari 2009	80.445.115
Vastgesteld percentage	8,5%
Kasgeldlimiet	6.837.835
Opgenomen kortlopende leningen	10.000.000
Ruimte (+)	-/- 3.162.165

De kasgeldlimiet is aan het eind van jaar overschreden. Wanneer dit in de loop van 2010 niet wordt ingelopen, is het noodzakelijk op grond van de wet FIDO om een vaste geldlening af te sluiten.

Renterisico - renterisiconorm

Middels de renterisiconorm wordt bepaald welk renterisico de gemeente loopt op haar vaste schuld (leningen met een looptijd langer dan 1 jaar). De renterisiconorm is bepaald op 20% van het begrotingstotaal. Dat wil zeggen dat in enig jaar niet meer dan 20% van begrotingstotaal mag worden geherfinancierd. Hierbij is een minimumbedrag vastgesteld van € 2,5 miljoen. Uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Daarmee wordt voorkomen dat een - groot- deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten.

De ontwikkeling van de leningenportefeuille ziet er als volgt uit:

Ontwikkeling leningenportefeuille	Begroting 2009	Werkelijk 2009
Stand leningen 1 januari	78.450.830	88.450.830
Vervroegde aflossingen	0	0
Reguliere aflossingen	2.969.864	2.969.864
Nieuw aan te trekken leningen	p.m.	0
Stand leningen per 31 december	75.480.966	85.480.966

De renterisiconorm wordt berekend als een percentage van de totale begroting. De omvang van de renterisiconorm van dit jaar is opgenomen in de onderstaande tabel.

Berekening renterisiconorm	Begroting 2009
Begrotingstotaal	80.445.115
Wettelijk vastgesteld percentage	20%
Renterisiconorm	16.089.000

De ontwikkelingen op het gebied van de renterisico's zagen er in 2009 als volgt uit:

Renterisico's vaste schuld	Begroting 2009	Werkelijk 2009
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g	p.m.	0
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g	p.m.	0
2. Netto renteherziening op vaste schuld	p.m.	0
3a. Nieuw aangetrokken vaste schuld	p.m.	0
3b. Nieuwe verstrekte lange leningen	p.m.	0
4. Netto nieuw aangetrokken vaste schuld	p.m.	0
5. Aflossingen	2.969.864	2.969.864
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	p.m.	0
Renterisico op vaste schuld (2+6)	p.m.	0

De huidige opgenomen leningen bieden de geldgevers geen mogelijkheid tot renteaanpassingen. De te betalen rentelasten van opgenomen geldleningen bedroeg voor 2009 € 3.806.607

De toets van de renterisiconorm geeft het onderstaande beeld te zien.

Toets renterisiconorm	Begroting 2009
Renterisiconorm	16.089.000
Opgenomen geldlening	p.m.
Ruimte (+) - Overschrijding (-)	16.089.000

Geconcludeerd kan worden dat onze gemeente geen renterisico heeft gelopen in het kader van de lange financiering.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Beleid

Het gemeentelijk beleid is vastgelegd in diverse verordeningen. Enkele belangrijke in het kader van de bedrijfsvoering zijn:

- Verordening ex. artikel 212 Gemeentewet;
De verordening gaat in op de uitgangspunten voor het financieel beleid, het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie.
- Verordening ex. artikel 213 Gemeentewet;
De regeling betreft de controle op het financieel beheer en inrichting van de financiële organisatie. De uitkomsten van deze controle kunnen leiden tot organisatorische aanpassingen met betrekking tot de bedrijfsvoering.
- Verordening ex. artikel 213a Gemeentewet;
In deze verordening zijn de onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid geregeld. Deze onderzoeken moeten leiden tot verbeteringen in de gemeentelijke bedrijfsvoering.
- Reglement budgethouders 2005
- Organisatiebesluit 2006 (op basis van artikel 160 van de Gemeentewet)
Inhoud: inrichting van de ambtelijke organisatie, hoofdtaken van de verschillende organisatieonderdelen, de structuur en aansturing van de organisatieonderdelen, de financiële organisatie en de verschillende functies en daarbij behorende taken.

Ontwikkelingen

Personeel en Organisatie

De eerste helft van 2009 heeft in het teken gestaan van de uitbreiding van onze personeelsformatie met ca. 20 nieuwe medewerkers. We hebben daarvoor een aantal extra acties ingezet om mensen te interesseren in een baan bij onze gemeente. Zo hebben we begin februari 2009 een banenmarkt in het gemeentehuis georganiseerd en heeft er een paginagrote advertentie in de Gelderlander gestaan. Ook hebben we sleutelpersonen van allochtone organisaties in onze gemeente aangeschreven om vooral ook allochtone mensen te kunnen werven. Al met al was er voldoende respons en konden de meeste vacatures goed ingevuld worden. De situatie op de arbeidsmarkt als gevolg van de economische recessie was daar mede oorzaak van.

In 2009 hebben we ruim 60 vacatures opengesteld; in eerste instantie via ons regionale mobiliteitsnetwerk www.ikgavoordeachterhoek.nl In totaal hebben we dat jaar 38 nieuwe medewerkers kunnen verwelkomen en daarnaast zijn nog 15 medewerkers intern van baan gewisseld. Extra aandacht is er geweest voor de introductie door middel van het organiseren van een interne en externe introductiedag.

Net als in 2008 hebben in 2009 ook 15 medewerkers de organisatie verlaten (5%).

Het ziekteverzuim was ook over 2009 laag te noemen, namelijk 3,9% exclusief zwangerschap. Dus ruim onder ons streefgeval van 5%.

Voorts is in 2009 een nieuwe HRM nota geschreven "Een oersterke organisatie; strategisch personeelsbeleid van 2009 – 2012". In deze nota worden concreet 8 resultaatgebieden vastgesteld. Met een aantal zijn we al volop bezig, denk aan het verder opzetten van het Arbo-beleid en het cultuurtraject "gewoon doen". Met de andere onderwerpen wordt in 2010 en 2011 een aanvang gemaakt. Het ontwerpen van een nieuwe gesprekscyclus, diversiteit en leiderschapsontwikkeling zijn daarbij de eerste zaken die opgepakt worden in 2010.

Naast de cursussen en trainingen die op individueel niveau gevolgd zijn, was er in 2009 ruim aandacht voor organisatie brede opleidingen en trainingen.

- voor beleidsmedewerkers de training "Integrale Beleidskunde"
- het faciliteren van het betalen van het Europees Computer Rijbewijs (ECDL)
- alle taakvelden hebben workshops gevuld in het kader van "gewoon doen"; creatief denken, feedback geven, integraal werken en klantgericht werken.
- Intervisie voor eerste medewerkers
- bijeenkomsten over het onderwerp mediation
- projectmatig werken

Dit alles om houding en gedrag meer in overeenstemming te brengen met de organisatie die we willen zijn en medewerkers daarin te faciliteren. We willen als organisatie flexibel, servicegericht, betrouwbaar, ondernemend en innovatief zijn. Ook moet de lerende organisatie passen bij de vier

speerpunten: op de samenleving gericht, goed adviseur, integraal werken en strategie. Dit wordt in 2010 voortgezet.

2009 was kortom een jaar waarin veel in gang is gezet; dit krijgt in 2010 een vervolg.

WOPT

Op grond van de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT) is openbaarmaking in de jaarrekening verplicht van de beloning van een ieder die in publieke loondienst is en wiens beloning in enig jaar hoger is dan het op dat jaar betrekking hebbende gepubliceerde belastbaar loon van ministers. Deze informatie moet conform het artikel 28 van het BBV worden opgenomen in de toelichting op de programmarekening.

In 2009 zijn er aan (voormalige) medewerkers van de gemeente Oude IJsselstreek geen beloningen toegekend boven het vastgestelde normbedrag.

Informatisering en automatisering

Doelstelling van informatisering is dat de juiste informatie op het juiste moment beschikbaar is voor de juiste personen. De vraag of dat geautomatiseerd is of niet, wordt zondig beantwoord door informatieanalyse.

2009 laat zich kenmerken als een jaar waarin een duidelijke trendbreuk waar is te nemen. De samenhang tussen systemen onderling en diverse bedrijfsprocessen onderling brengt een hoge dynamiek met zich mee. Aan de systeemkant heeft dit tot gevolg dat er niet meer op onderdeel vervangen kan worden maar dat een heel informatiesysteem moet worden geactualiseerd. Denk hierbij aan de relatie tussen de software van leveranciers die aan moet sluiten op de Gemeentelijke Basis Administratie (personen). Gebleken is dat bij een aanpassing van één onderdeel nu dit jaar direct de gehele keten moest worden opgepakt.

Meer en meer wordt duidelijk dat wij als organisatie in onze systemen ook een wederzijdse afhankelijkheid hebben in de keten van informatievoorziening. Leveranciers passen hier hun applicaties op aan en wij werken aan de verbetering van diverse dataverzamelingen om uiteindelijk de bovenliggende doelen te verwezenlijken.

Immers verbetering in de dienstverlening vanuit de lokale overheid wordt ingegeven vanuit klantgericht werken maar zeker ook vanuit een economisch perspectief, te weten het verlagen van administratieve lastendruk.

Het aansluiten op de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) is een stevige klus die naast mooie vorderingen helaas ook op tegenslag stuitte. Een leverancier die haar activiteiten stopt op dit terrein heeft voor de nodige vertraging gezorgd. Ondertussen is echter wel doorgedaan met kwaliteitsverbetering van gegevens. Dit heeft tot gevolg dat zodra de BAG in gebruik wordt genomen, dit van kwalitatief hoog niveau zal zijn.

Ook is in 2009 een stevig fundament gelegd onder de in ontwikkeling zijnde Omgevingsvergunning. Doordat wetgeving vanuit de centrale overheid op zich laat wachten kan hier nog onvoldoende van worden geprofiteerd.

Een punt van aandacht is de informatievoorziening rondom de WMO c.q. het zorgloket. De hoge dynamiek op dit werkveld blijkt niet goed te combineren zijn met de inspanningen vanuit I&A om het werkproces te voorzien van een adequaat informatiesysteem. In 2010 zal duidelijk moeten worden op welke wijze hier invulling aan zal worden gegeven.

In de dienstverlening naar de burgers en bedrijven bewijst het Meldingenpunt een waardevol instrument. Er wordt veel gemeld en belangrijker: er wordt veel afgehandeld. In 2009 zijn er 4.350 meldingen afgehandeld. Door aanpassingen in het systeem kon meer alert op afhandeling worden gestuurd. Hierdoor is het aantal openstaande meldingen teruggebracht van gemiddeld 150 naar 50 à 60 meldingen.

Ten slotte is het nog in 2009 gelukt om aan te sluiten op de Basisregistratie Personen. Hoewel dit een wettelijke verplichting betreft per 1-1-2010, bevond deze gemeente zich in een gezelschap van 20% van de Nederlandse gemeenten.

Eisen vanuit de centrale overheid aan geautomatiseerde systemen hebben in 2009 een onvoorzienbare hoeveel updates tot gevolg gehad. Weliswaar betreft het hier een eenmalige overschrijding van het budget voor onderhoud software. Ook in de verdeling van werkzaamheden was het beter geweest om hierin te spreiden. Een en ander zet wel aan tot denken om de spreiding van uitgaven op een andere manier te bereiken.

Planning en control

In 2009 heeft het taakveld te maken gehad met een langere periode van onderbezetting. Desondanks is het gelukt om de programma's van de begroting opnieuw in te delen en te rangschikken naar beleidsmatige en beheersmatige thema's. Daarmee is een richting ingeslagen naar betere

meetbaarheid en integratie van beleid en geld. Dit initiatief krijgt in 2010 een vervolg. Het bewustzijn van verantwoording van de budgethouders is in 2009 vergroot doordat bij het opstellen van alle p&c-documenten een intensieve samenwerking plaats heeft gevonden tussen financiën en de budgethouders. Hierdoor wordt voor budgethouders steeds duidelijker wat van hen wordt verwacht.

Documentaire informatievoorziening

In 2009 is met vereende krachten de registratie van 29.000 inkomende poststukken (een toename ten opzichte van 22.000 in 2008) en andere stukken tot een goed einde gebracht. De organisatie ontving haar documenten op tijd en volledig.

Ook werd in 2009 de organisatie opgeleid zelfstandig interne en uitgaande stukken te registreren en archiveren in DMS Corsa. Ten behoeve van verdere DMS-ondersteuning voor de medewerkers was en is een helpdesk actief. Vanaf 2010 is de doorvoering van zelf registreren een feit.

De archiefbeweringsachterstanden zijn verder ingelopen met behulp van het budget uit het project Waarborg Primaire Achterstanden 2008-2010. De verwachting is dat het budget voor 2010 niet toereikend is om alle achterstanden van de afgelopen jaren naar wens op te lossen. De contacten met het Streekarchivariaat zijn verbeterd.

In 2010 zal een aanvang gemaakt worden met de inrichting en implementatie van het document structuurplan (DSP), de archiefwettelijk verplichte procesgerichte ordening van informatie en mappen in het DMS. Dit grote project zal in samenhang met het project Digitale Dienstverlening worden uitgevoerd.

Aan de professionalisering van het taakveld in relatie tot digitale dienstverlening is aandacht besteed, met name door een vijfdaagse incompanytraining Digitale DIV en een assessment traject voor elke medewerker. De incompanytraining heeft geleid tot een eerste aanpassing in het werkproces van de DIV-medewerkers. Op grond van het assessmenttraject zullen in de komende jaren opleidingen en trainingen worden gevolgd om de nieuwe competenties ten behoeve van adviserende, controlerende en digitale DIV-functies te verwerven.

Inkoop

In het kader van het Aanvalsplan "Achterhoek Authentiek Anders" hebben de Achterhoekse gemeenten het aanbestedingsbeleid op elkaar afgestemd, waardoor alle gemeenten een eensluidend beleid hebben betreffende drempelbedragen en daaraan gekoppelde aanbestedingsvormen. Hierdoor kunnen Achterhoekse ondernemingen beter meedingen bij aanbestedingen. Tevens hebben de Achterhoekse gemeenten besloten allen dezelfde inkoopvoorwaarden te hanteren. Dit past in de toenemende regionale inkoop samenwerking en professionalisering van het inkoopbeleid.

Voorts heeft het taakveld Inkoop ook in 2009 een aantal complexe aanbestedingstrajecten actief en intensief begeleid, zoals de WMO Huishoudelijke Verzorging. Door dergelijke begeleiding van aanbestedingstrajecten groeit langzaam de bewustwording binnen de verschillende afdelingen in de organisatie betreffende gecoördineerde inkoop. Structurele aandacht voor het inkoop- en aanbestedingsbeleid blijft noodzakelijk om efficiënt en rechtmatig in te kopen.

Ook in 2009 zijn een aantal aanbestedingen uitgevoerd samen met andere gemeenten, zoals de aanbesteding WMO trapliften, WMO Huishoudelijke verzorging, inburgeringstrajecten en bestrijding eikenprocessierups.

Communicatie

Het taakveld communicatie is sinds begin 2009 qua formatie op sterkte. Er is dan ook in 2009 een start gemaakt met de professionaliseringsslag, met als belangrijk onderdeel het invoeren van het consulentschap. Met de nieuwe samenstelling van het taakveld is er ook stilgestaan bij de gewenste taakinfilling en competenties voor het consulentschap communicatie. Dit heeft geresulteerd in een heroriëntatie op taken binnen het consulentschap. Begin 2010 start het taakveld met de nieuwe werkwijze.

Het Kabinet heeft in 2009 de jaarlijkse evenementen (herdenking bij Rademakersbroek, de herdenking van 4-5 mei en de veteranendag) georganiseerd. In dit jaar ontvingen zeven personen een Koninklijke onderscheiding. Er is één medaille van het Carnegie Heldenfonds uitgereikt en de Erepenninng van Verdiensten is uitgereikt. Op verzoek van de raad is gewerkt aan het instellen van gemeenteprijzen. Gerealiseerd in 2009 is het Ereburgerschap. Hiervoor moet nog wel een tastbaar object ontwikkeld worden.

In 2009 is een aantal belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling van de website: weblog voor collegeleden, een ondernemersloket en een nieuwe portaalpagina zijn gerealiseerd. Er wordt gewerkt

aan de verbetering van de digitale dienstverlening. In de eerste helft van 2010 wordt het nieuwe digitale loket (productencatalogus) geïntroduceerd.

Het communicatieplan voor OWN2020 'Oersterk en Vitaal' is vertaald naar een plan van aanpak voor marketingbeleid. Dit plan van aanpak wordt nu uitgevoerd. Er is onder meer een aantal corporate advertenties geplaatst. De communicatie rondom projecten als Vogelbuurt/Biezenakker, de centrumplannen en Engbergen is actief opgepakt. Ook heeft het taakveld een belangrijke bijdrage geleverd aan de festiviteiten rondom de opening van de Drufabriek in het najaar van 2009.

Juridische zaken

Het taakveld is, na een roerig jaar, weer compleet in de oude bezetting. Een aantal werkzaamheden is door deze omstandigheden (ziekte en stage) niet of slechts deels opgepakt, omdat de tijd hiervoor ontbrak. Er is echter wel een actieve bijdrage geleverd aan de beschrijving van processen en het project mediation is regionaal van start gegaan. In het kader van dit project heeft een aantal collega's inmiddels een training mediationvaardigheden gevolgd die zal gaan bijdragen aan een kwalitatief goede dienstverlening. Er zal in een eerder stadium contact gezocht worden met eventuele bezwaarmakers zodat procedures voorkomen kunnen worden. De trainingen lopen in 2010 door. De werkzaamheden rondom het secretariaat van de Commissie bezwaarschriften zijn door het gedigitaliseerde proces beter te volgen. Merkbaar is dat hier een kwaliteitslag mee is gemaakt doordat in het systeem documenten worden gegenereerd waardoor medewerkers duidelijk krijgen welke gegevens opgenomen dienen te worden. Ook wordt bij elk bezwaarschrift contact opgenomen met de bezwaarmaker in het kader van het project "bellen bij bezwaar".

Het consulentenschap is slechts deels opgepakt. Dit zal het komende jaar een vervolg gaan krijgen. De advisering vindt wel steeds vaker plaats vanuit een proactieve houding. Gevraagd en ongevraagd wordt advies gegeven aan bestuurders en collega's.

Er is voor gekozen om geen audits uit te voeren om zo de juridische kwaliteit te toetsen. De tijdelijke onderbezetting en de kosten zijn hiervoor de reden geweest.

Daarnaast is het afgelopen jaar extra aandacht geschonken aan de invoering van de Wet dwangsom en de vierde tranche van de Algemene wet bestuursrecht. Ook is in 2009 een start gemaakt met een juridisch overleg. Dit zal het komende jaar verder uitgewerkt worden.

Strategie en kwaliteit

In 2009 zijn een aantal personele wijzigingen binnen het taakveld en het management er de oorzaak van dat niet alle ambities in dit jaar zijn gerealiseerd. In april heeft de eerste medewerker van het taakveld binnen de gemeente een andere functie aanvaard. De ontstane vacature is per 1 november 2009 weer opnieuw ingevuld. De tijdelijk aangestelde projectleider van het taakveld is per 1 augustus 2009 gestopt met haar functie binnen de gemeente. Tevens is per 1 augustus 2009 de adjunct-directeur uit dienst getreden. Het is niet gelukt om organisatiebreed te ondersteunen bij het opstellen van de strategische plannen per taakveld. In 2008 is een doelmatigheidsonderzoek van de afdeling publiekszaken gedaan. De doelstelling om vervolgens in 2009 de kennis en kunde binnen het eigen taakveld op te bouwen om zelf de doelmatigheidsonderzoeken uit te kunnen voeren, is niet gerealiseerd. De voorgenomen ambitie om in 2009 te starten met het formaliseren van de administratieve organisatie is ook wegens eerder genoemde personele wisselingen niet van de grond gekomen.

Slechts een klein aantal van de geplande activiteiten heeft wel plaatsgevonden. In 2009 is het werkproces van het zorgloket beschreven en heeft als basis gediend voor de work flow in Corsa Case. Ook is er in het najaar gestart met een onderzoek naar het werkproces van lijstsubsidies, zodat ook dit proces in een work flow vastgelegd kan worden. Verder is op 28 april 2009 door het College van B&W besloten dat er terughoudend omgegaan zal worden met het uitzetten van klanttevredenheidsonderzoeken. Daarnaast is er besloten dat het taakveld Strategie en kwaliteit de klanttevredenheidsonderzoeken organisatiebreed zal organiseren. Taakvelden dragen ook zelf zorg voor gerichte onderzoeken onder klanten zoals het onderzoek naar het gastheerschap bij Bouwen. En het periodieke onderzoek onder klanten van het Zorgloket, ondermeer naar openingstijden van de balie.

Paragraaf Weerstandsvermogen

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie van de gemeente is. Het geeft aan in welke mate de gemeente in staat is financiële tegenvallers op te vangen. Inzicht hierin is van groot belang. In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgenomen dat in de begroting en jaarrekening hier specifieke aandacht aan besteed moet worden in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Beleid

Het bestaande beleid inzake het weerstandsvermogen is vastgelegd in de nota Weerstandsvermogen. Deze nota is in juni 2006 door de gemeenteraad vastgesteld. Voor een uitgebreide toelichting en beschrijving wordt naar de nota verwezen. In deze paragraaf zijn alleen de belangrijkste en actuele zaken opgenomen. Tevens is van belang de nota Reserves en Voorzieningen, deze is ook in juni 2006 vastgesteld.

Beleidsuitgangspunten zijn:

- Gemeente Oude IJsselstreek gebruikt in eerste instantie incidentele weerstandscapaciteit om zowel incidentele als structurele tegenvallers te dekken;
- Mochten zich gedurende een jaar structurele tegenvallers voordoen, zonder dat daar meevallers tegenover staan, dan zullen deze eerst incidenteel worden afgedekt middels de incidentele weerstandscapaciteit.
- Voor structurele tegenvallers wordt bij de eerstvolgende begroting dekking gezocht;
- Er wordt rekening gehouden met een buffer in het weerstandsvermogen;
Het weerstandsvermogen wordt zoveel mogelijk in tact gelaten en er wordt terughoudend opgetreden bij de beschikking over de algemene reserve. Dit omdat niet alle risico's voldoende gekwantificeerd kunnen worden, de ontwikkelingen in het kader van "Oude IJsselstreek op weg naar 2020" aanvullende risico's met zich meebrengen, de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning onzekere financiële consequenties heeft en de actualisering van beheerplannen nog niet volledig heeft plaatsgevonden. Om een goed beeld te houden op de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit worden deze minimaal tweemaal per jaar (bij de programmabegroting en de jaarrekening) geïnventariseerd;
Deze inventarisatie heeft als bijkomende voordelen:
  - financiële risico's kunnen worden ingeperkt als er tijdig maatregelen kunnen worden genomen;
  - door de periodieke uitvoering van de risicoanalyse wordt risicomanagement onderdeel van de reguliere bedrijfsvoering
- De post onvoorzien wordt alleen gebruikt voor eenmalige tegenvallers;
Deze tegenvallers dienen te voldoen aan de volgende criteria: Onuitstelbaar, Onvoorzienbaar en Onvermijdbaar. Structurele knelpunten dienen op structurele wijze te worden opgelost.
- De algemene reserve wordt volledig meegerekend bij de bepaling van de weerstandscapaciteit;
- Risicomanagement wordt integraal en formeel ingevoerd;
Dit betekent naast het afsluiten van verzekeringen, risico-inventarisatie en evaluatie op het gebied van de Arbowet, het toepassen planning en control (onder meer administratieve organisatie, interne controle, financial control en juridische control) en periodiek preventief en repressief onderhoud dat periodieke risicoanalyse en het nemen van maatregelen integraal onderdeel van de activiteiten worden.
- Eén maal in de 4 jaar wordt er een nieuwe nota Weerstandsvermogen opgesteld.

Berekening van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de som van:

- a. de begrotingsruimte;
- b. de algemene reserves;
- c. bestanddelen van de bestemmingsreserves;
- d. de stille reserves;
- e. de niet-benutte belastingcapaciteit;
- f. mogelijke bezuinigingsmaatregelen.

Ad. a. Begrotingsruimte

Voor de dekking van niet voorziene uitgaven is in de begroting een structureel bedrag van € 102.563 opgenomen.

Ad. b. Algemene reserves

Omschrijving	Werkelijke stand 1-1-2009	Werkelijke stand 31-12-2009
Algemene reserve	7.740.082	7.950.360
Algemene reserve grondbedrijf	933.712	950.052
Totaal	8.673.794	8.900.412

Ad. c. Bestanddelen van de bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn in 2006 in het kader van de nota Reserves en Voorzieningen opnieuw beoordeeld. Na 2006 zijn in de aanloop naar de begrotingen de reserves kritisch beoordeeld op de noodzaak om deze in stand te houden. Gevolg hiervan is dat er geen bestanddelen van de bestemmingsreserves meer beschikbaar zijn betreffende de weerstandscapaciteit.

Ad. d. Stille reserves

Dit betreft dit activa die tegen nul zijn gewaardeerd of waarvan de boekwaarde - beduidend - onder de handelswaarde ligt. De mogelijke meeropbrengsten die bij verkoop ontstaan kunnen voor andere doeleinden worden aangewend. Dit geldt wel **alleen** voor die bezittingen die op de markt te verkopen zijn. Bijvoorbeeld objecten die onderdeel zijn van de bouwgrondexploitatie zijn niet vrij te verkopen, evenmin als monumentale panden en objecten die onderdeel van de herhuisvesting zijn.

In Oude IJsselstreek betreft dit:

Omschrijving	1-1-2009		
	Boekwaarde	Actuele WOZ- waarde	Weerstand- Capaciteit
Doetinchemseweg 48 (Kwaksmölle)	44.000	186.000	142.000
Klaproosstraat 28 (brandweergarage)	273.000	397.000	124.000
Prinses Irenestraat 13 (El Bethel)	33.000	153.000	120.000
Molenweg 17 (Buurtschapshuis Heelweg)	0	269.000	269.000
Sinderenseweg 112 (Buurtschapshuis Sinderen)	0	573.000	573.000
F.B. Deurvorststraat 43 (St. Sluseborch)	0	382.000	382.000
Biezenakker 2 (repetitieruimte)	0	37.000	37.000
Molenberg 2 (het Pakhuus)	0	532.000	532.000
Walstraat 24 (de Kameleon)	8.000	589.000	581.000
Waalstraat 5 (ijsbaan)	0	74.000	74.000
Hovenstraat 10 (Multifunctioneel gebouw)	8.000	361.000	353.000
Bosweg 3 (speeltuin/kiosk)	0	119.000	119.000
Hofstraat 15 (Humanitas)	0	246.000	246.000
Netterdenseweg 1 (brandspuithuisje)	0	3.000	3.000
Industrieweg 2 Gendringen (kantine)	0	57.000	57.000
Oranjestraat 68a (bergruimte)	0	144.000	144.000
De Tuit 11 (woning)	0	449.000	449.000
Totaal	366.000	4.571.000	4.205.000

Ad. e. Niet-benutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit in Oude IJsselstreek bestaat uit:

1. Woonlasten

Met betrekking tot de onbenutte belastingcapaciteit is het volgende te melden:

Bij de afvalstoffenheffing en de rioolbelasting is sprake van volledige kostendekkendheid. Er is dus geen sprake van niet-benutte belastingcapaciteit.

De limitering van de OZB-tarieven is vanaf 1 januari 2008 afgeschaft. Wel is het voorbehoud gemaakt dat de opbrengstenstijging van de OZB landelijk beperkt dient te blijven. Hiertoe is een macronorm ingesteld die de maximale opbrengstenstijging voor een bepaald jaar aangeeft. De macronorm voor 2009 is 6,11%. Dat betekent dat de opbrengststijging voor alle gemeenten in 2009 ten opzichte van 2008 maximaal 6,11% mocht bedragen. De macronorm voor 2010 is voorlopig vastgesteld op 4,30%. De gemeente Oude IJsselstreek heeft, uitgaande van de voorlopige macronorm van 4,30%, geen onbenutte belastingcapaciteit

2. Leges

Bij de heffing van leges wordt volledige kostendekkendheid als uitgangspunt gehanteerd. Van belang hierbij is of het totale bedrag aan legesinkomsten binnen de begroting, de aan de specifieke dienstverlening toegerekende lasten al dan niet volledig dekken. De uitslag van een kostendekkendheidonderzoek is in de voorjaarsnota in 2009 gepresenteerd.

Ad. f. Mogelijke bezuinigingsmaatregelen

Er zijn geen mogelijke bezuinigingen die ruimte bieden inzake de weerstandscapaciteit.

Totale weerstandscapaciteit

De totale weerstandscapaciteit van de gemeente ziet er als volgt uit:

Onderdeel	Totaalbedrag
a. Begrotingsruimte	102.563
b. Algemene reserves	8.900.412
c. Bestanddelen bestemmingsreserves	0
d. Stille reserves	4.205.000
e. Niet-benutte belastingcapaciteit	0
f. Bezuinigingsmaatregelen	0
Totaal weerstandscapaciteit	13.207.975

Risico's

Hier worden de risico's behandeld en is het totaaloverzicht van de risico's waarmee de gemeente geconfronteerd wordt in een tabel opgenomen. De risico's worden na de tabel verder toegelicht.

De risico's zijn onderverdeeld naar:

- Aansprakelijkheidsrisico's
- Risico's op eigendommen
- Risico's van de bedrijfsvoering
- Financiële risico's
- Grondexploitatie
- Verbonden partijen
- Openeind regelingen
- Grote projecten
- Externe factoren
- Overige beperkte risico's

Het totaaloverzicht van de risico's van de gemeente Oude IJsselstreek ziet er als volgt uit:

Risico Categorie	Kans	Mate van inschat- baarheid	Beheersing *	Financiële gevolg	Risico
a. Aansprakelijkheid					
Schadeclaims	5%	Slecht	Verminderen	200.000	10.000
b. Eigendommen					

Risico Categorie	Kans	Mate van inschat- baarheid	Beheersing *	Financiële gevolg	Risico
Gemeentelijke eigendommen en accommodaties	5%	Slecht	Verminderen	200.000	10.000
Percelen met bodemverontreiniging	10%	redelijk	Accepteren	250.000	25.000
c. Bedrijfsvoering					
Ziekte	10%	Redelijk	Accepteren	100.000	10.000
Arbeidsmarktproblematiek	20%	Redelijk	Accepteren	200.000	40.000
Risico's vanwege slanke organisatie (BMC rapport)	25%	Slecht	Accepteren	200.000	50.000
Wachtgeldverplichtingen	50%	Redelijk	Verminderen	200.000	100.000
Pensioenaanspraken wethouders	50%	Redelijk	Verminderen	40.000	20.000
d. Financieel					
Bestuursdwang	25%	Slecht	Verminderen	100.000	25.000
Proceskostenveroordeling	50%	Slecht	Accepteren	10.000	5.000
Bouwvergunningen	50%	Redelijk	Accepteren	300.000	150.000
Verkoop gemeentelijke eigendommen	50%	Redelijk	Verminderen	400.000	200.000
Verkoop aandelen NUON	5%	Slecht	Accepteren	1.422.015	71.100
e. Grondexploitatie					
Zie paragraaf grondbeleid	div.	Redelijk	Accepteren	11.938.500	5.038.000
f. Verbonden partijen					
Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland	10%	Goed	Accepteren	p.m.	p.m.
ISWI	10%	Redelijk	Verminderen	50.000	5.000
Regionale aanpak "Achterhoek Authentiek Anders"	25%	Slecht	Accepteren	625.000	156.000
Cultuurcluster	30%	Redelijk	Accepteren	5.350.000	1.605.000
g. Opereind regelingen					
Monumentensubsidies	10%	Goed	Accepteren	10.000	1.000
Leerlingenvervoer	25%	Slecht	Accepteren	40.000	10.000
WMO, uitvoeringsregelingen	50%	Redelijk	Accepteren	135.000	67.500
h. Grote projecten					
Brede school	10%	Goed	Accepteren	p.m.	p.m.
i. Externe factoren					
Wet op de veiligheidsrisico	75%	Slecht	Accepteren	p.m.	p.m.
AmvB kwaliteitseisen branweerpersoneel	75%	Goed	Accepteren	40.000	30.000
Decentralisatie Rijkstaken	10%	Slecht	Verminderen	p.m.	p.m.
Risico's door het doen en laten van anderen	10%	Slecht	Accepteren		
Economische ontwikkelingen	10%	Slecht	Accepteren		
j. Overige beperkte risico's					
	1%	Slecht	Verminderen	p.m.	p.m.
Totaal					7.628.900

* Toelichting kolom "Beheersing":

Voor elk risico moet een keuze gemaakt worden uit de volgende vier maatregelen:

1. vermijden;

Dit houdt in dat het beleid waar een risico door ontstaat, wordt beëindigd, op een andere manier wordt vorm gegeven of geen beleid gestart dat een risico met zich meebrengt. Ook kunnen werkprocessen zodanig ingevuld zijn, dat op die manier bepaalde risico's worden vermeden.

2. verminderen;

Door het risico af te dekken middels een verzekering, een voorziening of een ander budget in de begroting. Hiermee worden de gevolgen van een risico dus beperkt. Tevens kan bij verminderen gedacht worden aan het aanpakken of wegnemen van de oorzaak van het risico.

3. overdragen;

Dit kan door het beleid dat een risico met zich meebrengt, uit te laten voeren door een andere betrokken partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt.

4. accepteren;

Als een risico niet wordt vermeden, verminderd of overgedragen, wordt het risico geaccepteerd en zal eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit moeten worden afgedekt. Dit betekent niet dat het risico niet beïnvloedbaar is en daarom maar geaccepteerd moet worden. Het betekent dat het risico op dit moment geaccepteerd wordt en niet op één of andere wijze is afgedekt. Mocht de wens bestaan om het risico in de toekomst anders te beheersen dan zal gekozen moeten worden voor vermijden, verminderen of overdragen.

Toelichting risico's

a. Aansprakelijkheidsrisico's

Schadeclaims

De gemeente kan op velerlei gebied aansprakelijk worden gesteld vanwege onzorgvuldig, onjuist of niet tijdig handelen. Hierbij kunnen we denken aan de volgende gebieden:

- Weg- en rioolbeheer
- Het gebied van vergunningverlening en handhaving (milieu, RO, bouwen, veiligheid)
- Gegevensregistratie en –informatie (m.n. wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen, verder verstrekken van onjuiste informatie o.i.d.)
- Niet-tijdig nemen van besluiten

Deze risico's kunnen aanzienlijk zijn.

We hebben ons tegen dit soort schadeclaims verzekerd. Het eigen risico is in de begroting gedekt. In uitzonderlijke gevallen dekt de verzekering de schade niet. Hiervoor is een beperkt restrisico opgenomen.

b. Risico's op eigendommen

Gemeentelijke gebouwen en accommodaties

De risico's zijn aanzienlijk beperkt doordat de gemeente brand- en stormverzekeringen heeft afgesloten. Er geldt hiervoor een eigen risico van € 2.500 per gebeurtenis. Zaken als bijvoorbeeld vandalisme en diefstal zijn hiervan echter uitgesloten.

Gemeentelijke percelen en bodemverontreiniging

Wat betreft eigen percelen gelden de volgende risico's:

- er zit een verontreiniging die nog niet bekend is
- er zit een verontreiniging die wel bekend is, maar bij nader onderzoek groter uitvalt
- er zit een verontreiniging die zich verspreid tot op buurpercelen
- er zit een verontreiniging op het gemeentelijk perceel als gevolg van verspreiding vanaf het buurperceel

Er zijn een aantal gevallen van bodemverontreiniging bekend; op basis van de huidige saneringsregels en –uitvoeringspraktijk schatten wij de hiermee gepaard gaande risico's beperkt in. Een aantal risico's zijn middels budgetten afgedekt.

c. Risico's van de bedrijfsvoering

Ziekte

Er kan volstaan worden met een beperkt restrisico.

Risico's van een slanke organisatie

Adviesbureau BMC heeft in het kader van de evaluatie van de organisatie geconstateerd dat de organisatie op een aantal productcategorieën grote risico's loopt. In het kader van de begroting zijn een aantal verbeteringen voorgesteld. Deze voorstellen kunnen niet direct en niet in het geheel worden overgenomen. Hierdoor worden risico's gelopen. Hiervoor hebben we een globale inschatting gemaakt.

Wachtgeldverplichtingen

Op het salaris van het personeel van de gemeente werd een pseudo ww-premie ingehouden. Door die ingehouden premie in een voorziening onder te brengen zouden er middelen beschikbaar komen welke bij eventuele afvloeiing van personeel ingezet kunnen worden. Op basis van de voorschriften (BBV) is het niet meer toegestaan voor te verwachten kosten van een jaarlijks vergelijkbaar volume

een voorziening in te stellen. Dit zou alleen kunnen bij een grootscheepse reorganisatie, omdat dan de kosten behoorlijk stijgen. Het was ook in het verleden al niet gebruikelijk bij gemeenten om die premies te reserveren. Deze werkwijze heeft wel tot gevolg dat ingeval van gedwongen ontslagen de gemeente risico loopt, omdat de uitkeringsinstantie in die situatie de (wachtgeld)uitkering bij de gemeente in rekening zal brengen.

Pensioenaanspraken wethouders

Ieder jaar schat Loyalis opnieuw de beleggingstegoeden in. De mogelijkheid is er om deze ingeschatte tekorten aan te vullen. Het zijn echter inschattingen van de eindwaarde van de beleggingen die ieder jaar wijzigen. Daarom is de keuze gemaakt niet ieder jaar aan te vullen maar deze bij de risico's te vermelden.

d. Financiële risico's

Bestuursdwang

De gemeente heeft geen budget voor bestuursdwang. Het risico bestaat dat ergens binnen de gemeente bestuursdwang toegepast moet worden waarbij bijvoorbeeld sprake is van hoge opruimkosten. Deze kosten komen in eerste aanleg voor rekening van de gemeente. Wanneer de kosten niet te verhalen zijn op de overtreder blijft de gemeente met een schadepost zitten.

Proceskostenveroordeling

In het kader van vergunningverlening en handhaving kan de gemeente veroordeeld worden tot het betalen van een proceskostenvergoeding in het kader van de Algemene Wet Bestuursrecht. De rechter kan op grond van artikel 8:73 AWB (vernietiging besluit) een proceskostenvergoeding toekennen. Sinds 1 januari 2002 geldt er ook een proceskostenvergoeding bij bezwaarschriften procedures.

Bouwvergunningen

Gezien de economische recessie is er een groot risico dat er minder aanvragen zullen komen voor bouwvergunningen. De inkomsten zijn in 2010 al afgeraamd ten opzichte van 2009. Er is echter een grote kans dat deze aframing in de praktijk niet genoeg blijkt te zijn.

Verkoop gemeentelijke eigendommen

In het kader van de herhuisvesting gemeentelijke diensten zijn diverse opbrengsten van verkopen van gemeentelijke eigendommen geraamd. Het is nog niet duidelijk of deze geraamde opbrengsten volledig gerealiseerd worden.

Verkoop aandelen NUON

In 2009 zijn de aandelen NUON verkocht aan Vattenfall. In 2009 is de eerste tranche ontvangen. In 2011, 2013 en 2015 zal het resterende bedrag worden uitgekeerd. Ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening zijn er geen aanwijzingen dat Vattenfall niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Dit kan overigens in de komende jaren veranderen. Indien Vattenfall niet aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen, krijgt de gemeente de mogelijkheid om de reeds verkochte aandelen terug te kopen voor de nominale waarde (€ 5 per aandeel)

e. Grondexploitatie

Gelet op de ambities opgenomen in de visie "Oude IJsselstreek op weg naar 2020" zal ook het aanbod van bouwterreinen voor woningbouw groter worden en de risico's zullen stijgen. Het is duidelijk dat de economische recessie hier per saldo negatieve gevolgen heeft. In de paragraaf Grondbeleid zijn de risico's per project in beeld gebracht. In de tabel is het financiële totaalresultaat van de risico-inschatting opgenomen.

f. Verbonden partijen

Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland

Als deelnemer van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland is de gemeente, tezamen met de overige deelnemende gemeenten, financieel aansprakelijk voor eventuele tekorten bij deze regio.

ISWI

Het ISWI voert voor de gemeenten Aalten en Oude IJsselstreek de sociale wetgeving, onder andere de Wet Werk en Bijstand uit. In budgettaire zin is het ISWI een onzekere factor. De naar het ISWI toe gesluisde budgetten zijn in de afgelopen jaren fors toegenomen. Een verandering in het aantal uitkeringsgerechtigden heeft daarbij ook nog eens direct forse consequenties voor de door de gemeente te betalen bijdrage.

Regionale aanpak “Achterhoek Authentiek Anders

In het kader van de bestrijding van de recessie hebben een achttal gemeenten besloten om een fonds van € 5.000.000 op te richten om hiermee innovatieve bedrijven krediet te verstrekken. Voor alle gemeenten gaat het hier per deelnemer om € 625.000,=. Het wordt verstrekt als krediet en alhoewel de verwachting is dat dit geld terugkomt is er sprake van een zeker kredietrisico.

Cultuurcluster

De gemeente heeft zich garant gesteld voor het cultuurcluster. Er zijn garantstellingen verleend aan het cultuurcluster voor de huur die betaald moet worden aan de eigenaar van het complex en voor een afgesloten geldlening. Het totale risico dat de gemeente loopt is € 5.350.000 (waarvan € 1.350.000 garantstelling geldlening en € 4.000.000 huur over een periode van 10 jaar, exclusief indexeringen). De kans dat de gemeente wordt aangesproken schatten wij in op 30%. Daarmee loopt de gemeente een risico van € 1.605.000.

g. Openeind regelingen

De uitgaven die gemoeid zijn met openeind regelingen zijn zoals de naam al aangeeft moeilijk te beïnvloeden door de gemeente. Uitgaven vinden plaats op basis van verordeningen en regelingen. De aanspraken die op de regelingen worden gedaan zijn niet te beïnvloeden door de gemeente.

In Oude IJsselstreek is gaat het om de volgende regelingen:

- Monumentensubsidies
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (incl. voorzieningen gehandicapten)
- Leerlingenvervoer
- Bijzondere bijstand

h. Grote projecten

Brede school

Door centralisering van huisvesting van de bij de stichting van de brede school in Terborg betrokken participanten, komt een aantal locaties vrij waarvoor een herbestemming dient te worden voorbereid. Teneinde de kosten te kunnen beperken, zullen die locaties een bestemming moeten verkrijgen waarbij, op zijn minst voor een belangrijk deel, uitvoering van commerciële activiteiten, waaronder woningbouwmogelijkheden, primair is. In het investeringskrediet is rekening gehouden met een opbrengst van € 900.000 voor De Rietborgh. Inzicht in de opbrengst voor de Rietborgh zal pas in 2010 verkregen worden aangezien de ontwikkeling pas plaatsvindt nadat de brede school gerealiseerd is.

i. Externe factoren

Wet op de veiligheidsregio

Er wordt in den lande breed gediscussieerd over het schaalniveau waarop het veiligheidsnetwerk moet worden georganiseerd. De richting is nog niet geheel duidelijk. Wij gaan er vanuit dat dit financiële consequenties zal hebben. Hoe die eruit zien is op dit moment nog niet bekend.

Decentralisatie van rijkstaken

In de afgelopen jaren zijn er de nodige taken vanuit het Rijk overgeheveld naar de gemeenten, waarbij de daarbij behorende middelen, veelal na een doelmatigheidskorting, aan het gemeentefonds zijn toegevoegd. Bovendien krijgt de gemeente ook taken ter uitvoering met een openeind karakter (zie g. Openeind regelingen).

Risico's door het doen en laten van derden

Deze risico's zijn niet of nauwelijks te voorspellen. In dit kader moet vooral gedacht worden aan projecten waarvan de uitvoering in een onomkeerbare situatie verkeert. Deze risico's doen zich ook op andere terreinen in de exploitatiesfeer voor, maar zijn dan vaak van een andere omvang.

Economische ontwikkelingen

Het gaat hier om wat meer algemene ontwikkelingen buiten de invloedssfeer van de gemeente. Daarbij kan onder andere gedacht worden aan renteontwikkelingen. Niemand garandeert dat de huidige lage rentestand voor opname van vast geld zal blijven voortduren. In de begroting wordt daar echter voor een deel wel op geanticipeerd.

j. Overige beperkte risico's

In deze paragraaf worden enkele overige risico's benoemd die verder weinig tot geen financiële gevolgen hebben.

Het betreft de volgende zaken:

- Gemeentegaranties en borgstellingen

De gemeente heeft in het verleden voor vele tientallen miljoenen euro's aan garanties en borgstellingen afgegeven, waarvoor de gemeente in theorie betalingsrisico loopt. Ook neemt de gemeente de zogeheten achtervangpositie in bij vele door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw geborgde leningen ten behoeve van door Parès en Wisch Wonen opgenomen leningen. Ook hierbij gaat het om vele tientallen miljoenen euro's. De risico's welke uit dergelijke posities voortvloeien zijn in de praktijk gering. Het instituut gemeentegaranties bestaat al langere tijd niet meer. De waarde van de woningen, zeker vanuit de periode waarin het instituut gemeentegaranties nog bestond, is veelal hoger dan het schuldrestant op de betreffende woningen. Ook de financiële positie van Parès en Wisch Wonen baren geen zorgen met betrekking tot de ingenomen achtervangpositie.

- Debiteuren

Het niet kunnen binnenhalen van een vordering is een risico. Dit risico is naar verwachting afgedekt door middel van een voorziening Dubieuze Debiteuren.

- Planschade

Als gevolg van de aanpassing van de Wet op de Ruimtelijke Ordening mag de gemeente tegenwoordig met de initiatiefnemers van bouwprojecten weer afwentelingovereenkomsten afsluiten. Dat wil zeggen dat eventuele planschadeclaims voor rekening komen van de initiatiefnemer en niet voor de gemeente. Een mogelijk risico is echter nog de actualisering van enkele komplannen. Eventuele claims die daaruit voortvloeien zijn niet te verhalen. Er is nu nog geen zicht op wat voor consequenties dit zal hebben.

- Hypotheken personeel

De gemeente heeft hypothecaire geldleningen verstrekt aan personeelsleden. Het onderpand voor de hypotheekverstrekking is de eigen woning van de hypotheekgever. Het beleid van de gemeente was dat de maximale hypotheek wordt gerelateerd aan de WOZ-waarde. Gezien de zekerheidsstelling loopt de gemeente hiervoor niet veel risico. Overigens is het vanaf begin 2009 wettelijk niet meer toegestaan nieuwe hypothecaire geldleningen te verstrekken.

- In het kader van vergunningverlening en handhaving kan de gemeente veroordeeld worden vanwege een onrechtmatige daad. Dit omdat de gemeente bijvoorbeeld een vergunning in strijd met de Wet heeft verleend, de bouw onterecht heeft laten stilleggen of onjuiste voorschriften heeft opgelegd die later gecorrigeerd moeten worden. De gemeente heeft hiervoor wel een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering afgesloten

Weerstandsvermogen

Voor het beoordelen van het weerstandsvermogen is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's in relatie tot de aanwezige weerstandscapaciteit.

Het weerstandsvermogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden en het saldo van de weerstandscapaciteit minus de risico's positief is.

Weerstandscapaciteit	13.207.975
Risico's	7.628.900
Weerstandsvermogen	5.579.075

Hieruit kan geconcludeerd worden dat het weerstandsvermogen van de gemeente Oude IJsselstreek voldoende is, ondanks het feit dat veel risico's moeilijk te kwantificeren zijn. De gemeente is dus voldoende in staat om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

1. Algemeen

De gemeente heeft een groot aantal kapitaalgoederen in eigendom. Het betreft hier onder andere openbaar groen, wegen, riolering, diverse gebouwen, openbare verlichting en kunstwerken. De kwaliteit van deze kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is enerzijds bepalend voor het voorzieningenniveau en anderzijds ook voor de (jaarlijkse) lasten.

Beheer

Kapitaalgoederen dienen zo lang mogelijk een bijdrage te leveren aan het doel waarvoor zij zijn aangeschaft of vervaardigd. In vervolg op de verkrijging- of vervaardigingfase van kapitaalgoederen wordt gesproken over de beheerfase (fase 2) van kapitaalgoederen. Beheer moet daarbij worden gezien als meer dan *'houden wat je hebt'*.

In de verplichte paragraaf onderhoud kapitaalgoederen dient het beleidskader, de daaruit voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling daarvan in de begroting en jaarrekening te worden aangegeven (artikel 12 van het BBV). Een essentieel onderdeel van de inhoud van deze paragraaf wordt bepaald door het gekozen ambitieniveau, de staat van onderhoud van de desbetreffende kapitaalgoederen en de kosten die hiermee gemoeid zijn. Hierbij dient in acht te worden genomen dat achterstallig onderhoud leidt tot kapitaalvernietiging en afwaardering wanneer sprake is van duurzame waardevermindering (artikel 65 van het BBV). Bij een tijdelijke waardevermindering vanwege achterstallig onderhoud (zonder afwaardering) dienen de lasten van het wegwerken van achterstallig onderhoud ineens ten laste van de exploitatie te worden gebracht.

In deze paragraaf gaat het over het beheer van de kapitaalgoederen in de gemeente Oude IJsselstreek.

De kapitaalgoederen zijn grofweg als volgt te rubriceren:

- Beheer infrastructuur, waaronder wegen, water, riolering en kunstwerken;
- Beheer voorzieningen waaronder openbaar groen en speelplaatsen, openbare verlichting, sport- en recreatiemogelijkheden;

Ontwikkeling

In 2009 is gewerkt aan de actualisatie van de verschillende beheerplannen. Dit zal ook de komende jaren verder worden uitgewerkt. Op basis van de vastgestelde plannen zal per kapitaalgoed inzicht worden gegeven in het gemeentelijke beleid, de doelstellingen, de activiteiten die op stapel staan, de daarmee gemoeid zijnde financiële middelen en eventuele ontwikkelingen en risico's.

Onderhoud

Onderhoud kan worden onderscheiden in groot onderhoud en klein onderhoud. Onder groot onderhoud wordt verstaan onderhoud van veelal ingrijpende aard dat op een groot deel van het object wordt uitgevoerd en na een langere gebruiksperiode moet worden verricht. Klein onderhoud is het onderhoud dat in het eerste of het lopende planjaar op een klein gedeelte van het object wordt uitgevoerd. Onderhoudskosten worden gemaakt om het object gedurende de levensduur op een bepaald kwaliteitsniveau te houden (naar behoren laten functioneren en een bepaalde representativiteit laten behouden). De kosten van klein en groot onderhoud zijn dus niet levensduurverlengend en mogen dus niet worden geactiveerd.

Bij het opstellen van het onderhoudsplan vindt afstemming plaats met de toekomstige werkzaamheden aan groen, wegen, riolering, etc., maar ook met de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling. Een integrale benadering en aanpak wordt hier voorgestaan. De onderhoudsplannen bestaan naast het groot onderhoud ook uit klein onderhoud. Hierbij gaat het om het herstel van schades aan wegen, groen, riolering, etc.

2. Wegen.

Beleid

Het beleidsplan wegen is door de raad vastgesteld en op basis van dit plan worden de onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. De gemeente is verantwoordelijk voor de aanleg en

onderhoud van openbare wegen en civieltechnische kunstwerken. Uitgangspunt hierbij is dat tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten de openbare verharding en civieltechnische kunstwerken dienen te worden onderhouden. Een achterstand bij het onderhoud kan de veiligheid van weggebruikers in gevaar brengen en leiden tot klachten en het aansprakelijk stellen van de wegbeheerder. Verschillende beleidskeuzes leiden tot verschillende kwaliteitsniveaus van de te beheren infrastructuur. Er geldt evenwel een ondergrens voor de kwaliteit en dus ook voor de beleidskeuzes. Dit minimale beheerniveau wordt aangeduid als referentieniveau (R). Niveau R is landelijk door het Centrum voor Regelgeving en Opleidingen in de Wegenbouw (CROW) bepaald op basis van beleidskeuzes die maatschappelijk als minimaal worden ervaren voor de gebruikswaarde van de infrastructuur.

Om tot een afgewogen oordeel te komen welke gedeeltes verharding wanneer aan de beurt zijn voor een onderhoudsmaatregel laten wij ons bijstaan door een geautomatiseerd wegbeheer programma (DG Dialog Wegen). In DG Dialog zijn de hiervoor geschetste uitgangspunten van beheer infrastructuur opgenomen. Één keer per twee jaar wordt alle wegen in de gemeente Oude IJsselstreek geïnspecteerd en beoordeeld op kwaliteitsniveau en schades. Ook dit gaat aan de hand van door het CROW opgestelde schade classificatie.

Gerealiseerd in 2009

In 2009 is een aantal wegen gereconstrueerd. Prins Hendriklaan in Varsseveld, de Hutteweg in Ulft, de Dr. Schaepmanstraat en K. de Vriesstraat in Ulft, LARGAS fase 1, 2 en 3A in Terborg en Silvolde, aanleg parkeerplaats op de Paasberg, de Bosboombroekerweg in Heelweg, aanleg plateaus in de Berkenlaan, de Vulcaanstraat in Terborg, St. Jorisplein in Terborg, kruispunt Ulftseweg-Engbergseweg in Gendringen, etc.. Diverse wegen in het buitengebied zijn voorzien van een nieuwe asfalt- of slijtlaag.

Het benodigde bedrag wordt enerzijds als groot onderhoud in de exploitatiebegroting opgenomen en anderzijds worden reconstructies als investering op de meerjarige investeringslijst geplaatst.

Product	Kosten begroting 2009	Gerealiseerd
Rationeel wegbeheer, uitvoeringsplan	950.000	Planmatig onderhoud en reconstructie van wegen, afgerond
Opstellen plan rationeel wegbeheer	Bestaande formatie	Bestaande budgetten
Reconstructies en herinrichting	Kapitaallasten 2009	Diverse reconstructies Afgerond, in voorbereiding
Financieel beleid mbt wegen	Bestaande formatie	Gerealiseerd, het onderhoud is opgenomen in de exploitatiebegroting.

3. Kunstwerken en bruggen

Beleid

Uit een recente inventarisatie is gebleken dat er achterstand zit in het beheer en onderhoud van de kunstwerken. In het beheerplan (2010) kunstwerken wordt aangegeven op welke wijze de achterstand bij het beheer van kunstwerken zal worden ingelopen in een periode van 10 jaar en hoe daarna duurzaam beheer kan plaatsvinden. Het gewenste kwaliteitsniveau wordt (2010) aangegeven in het beleidsplan. Het (groot) onderhoud wordt uitgevoerd in het kader van de exploitatiebegroting, onderhoud bruggen.

Kwaliteitsniveau

Uitgangspunt is een zodanig kwaliteitsniveau dat de kunstwerken en bruggen naar behoren functioneren en er dus geen sprake is van achterstallig onderhoud of gevaarlijke situaties. Bij het beheer heeft het voorkomen van gevaarlijke situaties eerste prioriteit. Tweede prioriteit is zorgdragen voor het goed functioneren van de voorzieningen, gevolgd door het wegwerken van achterstallig onderhoud. Pas daarna kan er echt sprake zijn van duurzaam beheer.

Gerealiseerd in 2009

Het noodzakelijke onderhoud is gerealiseerd. Alle kunstwerken/bruggen zijn globaal geïnspecteerd en er is begonnen met het opstellen van een beheerplan voor bruggen.

Product	Kosten begroting 2009	Gerealiseerd
Onderhoud bruggen	Bestaande budgetten en formatie	Het onderhoud is gerealiseerd en het beheerplan is doorgeschoven naar 2010.

4. Riolering

Beleid

Het gemeentelijke beleid is opgenomen in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Het GRP bevat:

- een overzicht van de in de gemeente aanwezige voorzieningen voor de inzameling en het transport van afvalwater en het tijdstip waarop die voorzieningen naar verwachting aan vervanging toe zijn;
- een overzicht van de aan te leggen of te vervangen voorzieningen als bedoeld onder a;
- een overzicht van de wijze waarop de voorzieningen worden of zullen worden beheerd;
- de gevolgen voor het milieu van de aanwezige voorzieningen en van de in het plan aangekondigde activiteiten;
- een overzicht van de financiële gevolgen van het plan.

De Wet Milieubeheer biedt het wettelijk kader voor de gemeentelijke rioleringsstaak. Hierin is opgenomen dat de gemeente zorg moet dragen voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater dat binnen haar grenzen wordt aangeboden. Hiervoor dient een beleidsplan opgesteld te worden waarin deze zorgplicht wordt uitgewerkt. Het opstellen van dit beleidsplan is een verplichting vanuit de eerder genoemde wet Milieubeheer.

In het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is dus aangegeven hoe de gemeente invulling denkt te geven aan haar zorgplicht. In 2020 moeten de systemen voldoen aan de algemene milieukwaliteit. Dit houdt in, dat bij lozingen vanuit de rioolwatersystemen geldt, dat geen stank, geen visuele verontreiniging, geen (vis)sterfte, geen verarming van ecologische diversiteit in open wateren mag voorkomen. De riolering moet dus voldoen aan het gestelde in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het huidige GRP heeft een looptijd van 5 jaar en is geldig tot 1 januari 2011.

Alle riolen binnen de bebouwde kommen zijn geïnteriseerd op diameter, hoogteligging, materiaalsoort ed. Daarnaast is van het overgrote deel van deze riolen de toestand vastgesteld. Rioolbuizen worden hiervoor van binnen met een videocamera bekeken en schades worden volgens een landelijke NEN norm vastgelegd. Deze twee informatiestromen worden ingebracht in een rioolbeheer programma (DG Dialog riool). Hieruit komt een vervangingsplanning. Daarnaast zijn alle riolen in de diverse kernen doorgerekend voor wat betreft het functioneren. Bij deze berekeningen zijn de uitgangspunten zoals die zijn opgenomen in het GRP meegenomen. Door de uitkomsten van deze berekeningen te vergelijken met wat daadwerkelijk aanwezig is, ontstaat er een plan van eventuele verzwaringen van riolen of het plaatsen van randvoorzieningen (bergbezinkbasins).

De vervangingsplanning kan eventueel enkele jaren aangepast worden, indien blijkt dat verzwaring van een bepaald rioolgedeelte meer prioriteit heeft vanwege steeds voorkomende problemen bij regenval. Zo komt er een lijst van te vervangen of te verzwaren riolen tot stand. Zoals reeds opgemerkt bij de infrastructuur, wordt getracht zoveel mogelijk af te stemmen met andere werken. Uit het rioolbeheer komen tevens jaarlijks te reinigen rioolgedeeltes naar voren.

Apart te noemen valt nog het onderhoud en vervanging van pompgemalen (minigemalen en grote gemalen). Hiervoor wordt twee keer per jaar een schouw gedaan en kleine reparaties direct uitgevoerd. Vervanging van gemalen gaat via de jaarlijkse investeringslijst.

In 2007 heeft de gemeente Oude IJsselstreek meegedaan aan de door de stichting Rioned georganiseerde Benchmark Rioleringszorg. Uit deze benchmark kwam onder andere naar voren dat de gemeente Oude IJsselstreek een achterstand heeft in het uitvoeren van video-inspecties. Inmiddels is begonnen met een inhaalslag en wordt er jaarlijks tussen de 10 en 15 kilometer geïnspecteerd.

Gerealiseerd in 2009

Met het waterschap Rijn en IJssel zijn (bestuurlijke) afspraken gemaakt om de basisinspanning vanuit het GRP in te vullen tot uiterlijk 2010, i.p.v. de wettelijk vastgestelde termijn van 2006. Alle kosten voor riolen worden gedekt via het egalisatiefonds riolering. In 2009 is begonnen met de vervanging van de riolering in de Vulcaanstraat in Terborg. Verder is de riolering in de volgende straten vervangen:

Dr. Schaeppmanstraat, Uift
Kannunink de Vriesstraat, Uift
Bosboombroekerweg, Heelweg
Molenweg, Heelweg
Terborgseweg, Slivolde (deels)
Silvoldseweg, Terborg (deels)

Financieel kader

De financiële dekking van het GRP vindt plaats door het heffen van een riolrecht. Hierbij wordt kostendekkendheid nagestreefd.

Product	Kosten begroting 2009	Gerealiseerd
Actualisatie GRP	Bestaande formatie en budgetten	In 2006 is het GRP geactualiseerd
Uitvoering GRP	Bestaande budgetten egalisatiefonds riolering	Diverse reconstructies zijn uitgevoerd, een aantal is in uitvoering en een aantal wordt voorbereid en dit loopt over naar het jaar 2010.
Voorkomen wateroverlast	Bestaande budgetten, egalisatiefonds riolering	Aanleg en verbeteren bergbezinkbassins en riooloverstorten
Afkoppeling hemelwater	Bestaande budgetten, egalisatiefonds riolering	Diverse projecten, bv afkoppeling Schrijversbuurt

5. Beheer openbaar groen.

Beleid

De afgelopen jaren is gewerkt op basis van een Groenbeleidsplan en een Groenstructuurplan uit 2001 van de oude gemeente Gendringen. In een nieuw op te stellen groenbeleids- en groenstructuurplan wordt het gemeentelijke beleid vastgesteld en worden de uitgangspunten voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen opgenomen. Op basis hiervan zal in de programmabegroting 2011-2014 inzicht gegeven worden in het gemeentelijke beleid, de doelstellingen, de activiteiten die op stapel staan, de daarmee gemoeid zijnde financiële middelen en eventuele ontwikkelingen en risico's.

Bepaling planning onderhoud

Het onderhoudsniveau van het openbaar groen in de gemeente Oude IJsselstreek is voor wat betreft de kernen onderverdeeld in een viertal niveaus. Het onderhoud voor niveau 1 is het meest intensief en neemt voor niveau 2, 3 en 4 steeds verder af. De niveaus zijn ingesteld bij instemming van de colleges van beide voormalige gemeenten.

- Niveau 1 = intensief: winkelcentra, gemeentehuis, kerkpleinen, verzorgingstehuis
- Niveau 2 = aandacht: onderwijsinstellingen, speelterreinen, entrees naar dorpen, bedrijfsterreinen
- Niveau 3 = normaal: woonwijken
- Niveau 4 = extensief: ecologische zones, randen van dorpen, berm van hoofdontsluitingswegen

Intensief betekent inrichten met bijzondere beplantingen, duidelijk aanwezige vormgeving, representatief uiterlijk, bijzondere materialen. Het beheer is gericht op esthetische waarde, netjes, strak.

Aandacht betekent ook een bijzondere inrichting, maar gebruik van mindere bijzondere materialen. Ook het beheer is minder strak. Beheer gaat verder de dan standaard maatregelen.

Normaal betekent een inrichting met minder bijzondere materialen. Beheer wordt uitgevoerd volgens de standaard maatregel.

Extensief betekent een inrichting gericht op natuur. Gebruikte materialen doen daar in mee en zorgen voor een natuurlijke uitstraling. Het beheer beperkt zich tot het sturen van groen naar een gewenst eindbeeld door minimale ingrepen.

Voor het groenbeheer gebruiken wij het programma DG Dialog groen. Hierin is de gehele oppervlakte en soort groen opgenomen en zijn de verschillende niveaus verwerkt. Het eindproduct is een bezettingsgraad van de gebiedsteams waardoor het onderhoud uitgevoerd moet worden. Naast deze gebiedsteams is er inzet van het werkvoorzieningschap WEDEO, het ISWI en externe bedrijven.

De onkruidbestrijding op de verhardingen wordt in zijn geheel uitbesteed. Voor wat betreft de speelplaatsen wordt elke speelplek eens per 3 maand bezocht door een controleur. Hij bekijkt de toestand van de speelwerktuigen en voert zonodig reparaties uit. Voor groot onderhoud wordt een aparte planning gemaakt.

Voortgang gepland onderhoud.

Het halen van de planning van het groenonderhoud is van vele factoren afhankelijk. Een belangrijke factor daarvan is het weer. Bij afwisselend natte weersomstandigheden en veel zon zal de onkruidgroei explosief toenemen, met als gevolg, dat er een beduidend slechter beeld ontstaat dan gewenst is. Bij een droge zomer is dit beeld anders. In normale omstandigheden moet het gewenste aangegeven onderhoudsniveau met de huidige bezetting en beschikbare middelen (peildatum juli 2005) gehaald kunnen worden.

Gerealiseerd in 2009

Er is binnen de kernen geen sprake van veel achterstallig onderhoud. In het buitengebied bij het boomonderhoud is wel sprake van achterstalligheid. Er is een groot bestand van Amerikaanse eiken die veel onderhoud vragen. De raad heeft een bedrag uit het overschot van de begroting van 2008 beschikbaar gesteld om een deel van het achterstand in het onderhoud weg te werken. Een groot deel van het achterstallig onderhoud is in 2009 weggewerkt. De rest zal de komende jaren worden weggewerkt tijdens het reguliere onderhoud. Er zal een plan worden opgesteld voor het beheer van de bomen.

Product	Kosten begroting 2009	Gerealiseerd
Opstellen groenbeheerplan	Bestaande budgetten en formatie	Niet gerealiseerd, is doorgeschoven naar 2010, na het opstellen van het groenbeleidsplan
Uitvoering planmatig onderhoud Streven naar een beeldkwaliteit van het groen die beter overeenkomt met het wensbeeld van bewoners en bedrijven	Bestaande budgetten en formatie	Uitvoering van het reguliere groenonderhoud.
Herstel en renovatie van groen	Investeringsplan 2007-2010, 200.000	In 2009 is een deel van het groen hersteld, conform het investeringsplan
Uitbesteden 3.000 uur schoffelwerk	Bestaande budgetten	In 2009 is voor 3.000 uur schoffelwerk uitbesteed

6. Speelplaatsen

Beleid

In 2006 is een speelplaatsenplan opgesteld. In dit plan zijn het voorgestelde gemeentelijke beleid en de uitgangspunten voor de renovatie en het opwaarderen van bestaande speelterreinen en de aanleg van nieuwe speelterreinen opgenomen. Op basis hiervan wordt in de programmabegroting 2011-2014 inzicht gegeven in de activiteiten die op stapel staan, de daarmee gemoeid zijnde financiële middelen en eventuele ontwikkelingen en risico's.

Met name de speelterreinen die niet voldoen aan het Attractiebesluit (= landelijke normering voor de veiligheid van speelvoorzieningen en val ondergronden) worden gerenoveerd.

Gerealiseerd in 2009

Het onderhoud is gerealiseerd en een aantal speeltoestellen is vervangen.

Product	Kosten begroting 2009	Gerealiseerd
Onderhoud speelattributen	Bestaande budgetten en formatie	Controle en inspectie van speeltoestellen (4 x per jaar), onderhoud van een groot aantal speeltoestellen en vervanging van speeltoestellen
Vervanging speelattributen	Bestaande budgetten en formatie	Gerealiseerd, een aantal speeltoestellen is vervangen.

7. Gemeentelijke gebouwen en accommodaties.

Beleid

Het planmatig onderhoud van de gebouwen is uitbesteed aan woningbouwvereniging Wonion. Het planmatig onderhoud wordt uitgevoerd aan de hand van een beheersplan. Het beheersplan is in 2009 opgesteld en wordt verder vertaald in een uitvoeringsplan.

Uitvoeringsplan.

In het beheersplan zijn de onderhoudskosten over een aantal jaren in beeld gebracht. Om de fluctuatie in de jaarlijkse kosten voor het beheer te voorkomen, is een voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen ingesteld.

Gerealiseerd in 2009

Het noodzakelijke onderhoud is conform het beheersplan in 2009 uitgevoerd.

Product	Kosten begroting 2009	Gerealiseerd
Onderhoud gebouwen	Bestaande budgetten uit voorziening	Het noodzakelijke onderhoud is gerealiseerd.
Uitvoeringsplan	Opstellen plan voor uitvoering van het onderhoud	Niet gerealiseerd, doorgeschoven naar 2010.

8. Water

Beleid

De gemeentelijke zorgplicht is in de Wet Milieubeheer geregeld. Het gaat hierbij om de inzameling en afvoer van het afvalwater. Hierbij dient expliciet rekening te worden gehouden met de voorwaarden die worden gesteld vanuit de omgeving. Het functioneren van RWZI, oppervlaktewater en bodem- en grondwater mogen niet nadelig beïnvloed worden.

Er is nog geen gemeentelijk beleid vastgesteld. In 2010 zal een Waterbeleidsplan worden opgesteld en ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Ook in het Gemeentelijke Rioleringsplan zijn elementen opgenomen die met water te maken hebben.

Vanuit het wetsvoorstel "Verankering en bekostiging van gemeentelijk Watertaken" krijgt de gemeente de zorgplicht om in het openbaar gemeentelijk gebied maatregelen te treffen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Dit voor zover het treffen van die maatregelen niet tot de zorg van het waterschap of provincie behoort.

Gerealiseerd in 2009

Product	Kosten begroting 2009	Gerealiseerd
Waterbeleidsplan	Bestaande budgetten en formatie	Niet gerealiseerd, doorgeschoven naar 2010. (raakvlakken met Milieu)

9. Openbare verlichting

Beleid

In 2006 is een vervangingsplan openbare verlichting opgesteld. Openbare verlichting is een hulpmiddel dat bijdraagt aan een veilige en leefbare openbare ruimte. Het is daarom een beleidsterrein waarbij het van belang is dat de gemeente zelf een sturende rol bij het definiëren van het beleid en het uitvoeren van het beheer en onderhoud vervult. Met het oog daarop is een geharmoniseerd en geactualiseerd beleids- en onderhoudsplan voor de openbare verlichting in ontwikkeling. Naast doelen, prioriteiten, kwaliteit en investeringsomvang zal aan het beleidsplan ook een meerjarenonderhoudsplan worden gekoppeld.

Gerealiseerd in 2009

De 4^e fase van het vervangingsplan is afgerond. Alle energie-onzuinige lampen en armaturen zijn over een periode van 4 jaar (2006-2009) vervangen. Er is een structurele besparing op het energieverbruik van ± 400.000 kWu op jaarbasis (vanaf 2010).

Product	Kosten begroting 2009	Gerealiseerd
Wegwerken achterstallig onderhoud (vervangingsplan)	400.000	De 4 ^e fase van het vervangingsplan is afgerond
Uitvoering planmatig onderhoud	Bestaande budgetten en formatie	Klachten en storingen verholpen, planmatig vervangen van lampen (groepsremplace)
Onderhoudsplan en evaluatie beleidsplan	Bestaande budgetten en formatie	Doorgeschoven naar 2010

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om ruimtelijke doelstellingen te realiseren, het omvat alle strategieën van de gemeente rond het verwerven, beheren, bewerken en uitgeven van gronden. Grondbeleid is een verzamelnaam van een aantal specifieke beleidsuitingen en kan worden ingezet om doelstellingen van de andere beleidsaspecten binnen de gemeente mede mogelijk te maken. Het grondbeleid heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van de beleidstaken zoals: ruimtelijke ontwikkeling - volkshuisvesting - verkeer en vervoer - cultuur, sport en recreatie - economische structuur.

Daarnaast kan het grondbeleid grote financiële gevolgen hebben. De eventuele resultaten, maar vooral ook de financiële risico's zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente.

In deze paragraaf is het grondbeleid verder uitgewerkt. Van de vastgestelde Nota Grondbeleid gemeente Oude IJsselstreek zijn in deze paragraaf alleen de hoofdlijnen opgenomen.

Beleid

Actief grondbeleid houdt in dat de gemeente zelf grond verwerft, bouwrijp maakt en uitgeeft. Bij passief (of faciliterend) grondbeleid stelt de gemeente voorwaarden aan de ontwikkeling van grond in eigendom van een particulier. Er zijn ook mengvormen mogelijk, waarbij de gemeente en een of meer private partijen samen voor de ontwikkeling van een gebied zorgen.

De gemeente Oude IJsselstreek voert daar waar mogelijk een actief (of strategisch) grondbeleid. Soms is de gemeente gedwongen het initiatief aan een particulier of ontwikkelaar over te laten. Met name de tendens van uitbreiding naar inbreiding betekent veelal dat de gemeente slechts regulerend kan, maar wel stimulerend moet optreden. Als tussenvorm van actief en passief grondbeleid kan de gemeente op verschillende manieren samenwerken met particuliere ondernemingen. Deze samenwerkingsvormen staan in de praktijk bekend onder de naam Publiek Private Samenwerking (PPS). Het komen tot samenwerking heeft voor beide partijen voordelen, meerwaarde.

Het bestaande beleid op het gebied van Grondbeleid is opgenomen in de volgende stukken:

- Nota Grondbeleid van 2005, een beleidsnotitie over de grondexploitatie;
- In bestemmingsplannen;
- Oude IJsselstreek Op Weg Naar 2020 van 2006, waarin opgenomen een ontwikkelvisie;
- Oude IJsselstreek en de toekomst (speerpunten 2008 - 2010)

Het gemeentelijke beleid heeft als uitgangspunten:

- *Strategische grondaankopen*

Hierbij bepaald de combinatie van realiseringstermijn, risico en kosten de wenselijkheid van aankoop. Uiteraard zijn ook de financiële mogelijkheden van de gemeente van belang.

- *Toepassing van de Wet Voorkeursrecht gemeenten (WVG)*

Het vestigen van een voorkeursrecht, mits juist toegepast, is een belangrijk instrument in het proces van verwerving van gronden door de gemeente. Daadwerkelijke vestiging van het voorkeursrecht betekent echter ook dat ieder moment het "risico" aanwezig is dat grond wordt aangeboden aan de gemeente. Op dat moment moet de gemeente beslissen of ingegaan moet worden op de aanbidding.

- *Verhaal van kosten door middel van:*

- Actieve grondpolitiek (bij gemeentelijke grondexploitatie de kosten verhalen bij de gronduitgifte)
- Grondexploitatievergunning als gevolg van de invoering van de Grondexploitatiewet (onderdeel van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening)
- Samenwerkings-constructies (Publiek-Private Samenwerking)

- *Onteigening*

Er vindt een vroegtijdige afweging plaats om dit instrument in te zetten, waarbij als uitgangspunt geldt:

- onteigening in principe bij elk plan (start planologische procedure);
- feitelijke procedure is afhankelijk van meerdere zaken (gemeente actief/passief, gronden al in eigendom)

Voordelen van actief grondbeleid zijn:

- de mogelijkheid om "alle" kosten via gronduitgifte te verhalen;
- winsten uit grondexploitatie te gebruiken om onrendabele (deel)exploitaties te dekken;
- winsten kunnen vrij worden ingezet voor de realisatie van andere (gemeentebrede) doelstellingen.

Na invoering van de Grondexploitatiewet moet blijken of ook bij een passief grondbeleid de gemeente de regie kan behouden en het kostenverhaal in voldoende mate is geregeld.

Voor overige beleidsuitgangspunten wordt naar de hiervoor genoemde stukken verwezen.

Gronduitgifte

In tegenstelling tot gronduitgifte voor woningbouw vraagt de uitgifte van bedrijventerreinen vaak om maatwerk. Daarom worden voor de verkoop van grond voor industrie per bestemmingsplan de selectiecriteria en daarmee een uitgiftevolgorde vastgesteld.

Per complex waarin gronden voor woningbouw worden uitgegeven wordt een eenvoudig uitgifte-systeem voor een bouwkavelverdeling gehanteerd dat gebaseerd is op slechts enkele hoofdlijnen, mogelijk met een beperkte binding voor de kleine kernen.

Voor de bepaling van de uitgifteprijs van bouwgrond is niet de optelsom van de kosten bepalend, maar wordt zoveel mogelijk de marktprijs benaderd. Daarnaast is voor de prijs van bedrijventerreinen van belang de samenwerkingsovereenkomst tot het realiseren van het regionale bedrijventerrein. De daarin vast te stellen grondprijzen zullen tevens van invloed zijn op de hoogte van de grondprijzen binnen onze bedrijventerreinen.

Planschade

Voor het vergoeden van planschade is het mogelijk overeenkomsten tot verhaal van planschade tussen aanvragers van bouwplannen en de gemeente te sluiten. Met deze overeenkomst kan het totale bedrag van de directe schade die voortvloeit uit de herziening of vrijstelling van het bestemmingsplan worden verhaald.

In de vastgestelde planschadeprocedureverordening is vastgesteld dat het college de planschadeverzoeken afhandelt. Ook geldt voor aanvragen een te betalen drempelbedrag. Het verminderen van de schade met een bedrag voor een algemeen maatschappelijk risico heeft zijn beslag gekregen. De hoogte van het percentage, te berekenen over de waarde van de onroerende zaak, is vastgesteld op 2 % en opgenomen in de nieuwe Wro. Daarnaast behoort tot de nieuwe bepalingen een verjaringstermijn. Na het verstrijken van een verjaringstermijn van 5 jaren worden verzoeken om planschade afgewezen.

Binnen de grondexploitatie van de gemeente wordt overigens met eventuele planschade rekening gehouden als onderdeel van de plankosten.

Beleidsuitgangspunten reserves voor grondzaken in relatie tot risico's

Grondexploitatie brengt financiële risico's met zich mee. Van de algemene reserve wordt steeds een gedeelte "gebufferd" om specifieke risico's die samenhangen met de grondexploitatie af te kunnen dekken. Reden hiervoor is dat grondexploitatie en de daarmee samenhangende risico's dermate afwijken van de overige activiteiten van de gemeente dat deze specifieke buffer hiervoor gewenst is. Door bijdragen uit de grondexploitatie na afsluiting van complexen of vroegtijdige en verantwoorde winstneming wordt de algemene reserve gevoed en kan de gewenste buffer in stand worden gehouden.

Herziening exploitaties

Alle exploitaties zijn per 31 december 2009 (peildatum) herzien. Deze herziening hield het volgende in:

- bijstelling van de boekwaarden op basis van inkomsten en uitgaven in 2009
- aanpassing van de fasering.
Door de financiële en economische crisis zal er in 2010 en de eerste jaren daarna minder bouwrijpe grond worden uitgegeven. De uitgifte ramingen zijn daarom bijgesteld in de tijd. Tevens is hierbij gekeken of het ook mogelijk was investeringen uit te stellen. Een en ander heeft wel tot gevolg dat in verschillende exploitatie meer te betalen rente is opgenomen. Dit heeft een nadelige invloed op het eindresultaat van de exploitaties.
- Er zijn complexen overgebracht van gronden niet in exploitatie naar gronden in exploitatie. Criterium hierbij was dat complexen waar grond wordt bouwrijp gemaakt en bouwrijpe grond wordt uitgegeven ondergebracht moeten worden naar gronden in exploitatie. De boekwaarde per 1 januari

2009 van deze gronden zijn in de tabel gronden in exploitatie opgenomen in de kolom investeringen. Daarnaast zijn exploitaties opgenomen bij gronden in exploitatie waarvoor de Raad in 2009 een complex heeft geopend. Het betreft de volgende complexen:

- o Rieze VI Ulft
- o De Hutten Noord (Gietelincx)
- o Centrumplan Ulft
- o Slawijkseweg Netterden
- o Centrumplan Varsseveld
- o Schimmels Etten
- o Essenkamp Varsseveld

– Van de gronden niet in exploitatie is nagegaan of de boekwaarde van deze gronden de marktwaarde niet overschrijdt. De rekeningvoorschriften geven immers aan dat bij een hogere boekwaarde dan de marktwaarde er een voorziening moet worden getroffen. Voor de gronden waarbij dit het geval was is een risico opgenomen in de tabel met risico's hierna.

Gronden in exploitatie

In de tabel hieronder zijn de gronden in exploitatie opgenomen. Voor zover per 31 december 2009 een verlies werd verwacht in de exploitatie is onder de kolom "voorziening verlieslatend complex" een voorziening opgenomen. De rekeningvoorschriften schrijven dit immers voor. De balanswaarde bedraagt dan de boekwaarde minus de verliesvoorziening.

Onderstaande tabel geeft de stand per 31 december 2009 weer. Indien de komende jaren de exploitaties verbeteren zal de verliesvoorziening navenant kunnen worden verlaagd.

Op dit moment laten met name de complexen De Hutten Noord, de Hutten Zuid en Centrumplan Ulft forse verliezen zien. In de complexen Hutten Noord en Hutten Zuid is de belangrijkste oorzaak het uitlopen in de tijd van deze projecten. Het centrumplan Ulft kende bij de opening van het complex een tekort van ruim € 1,5 miljoen. Diverse voorstellen om de exploitatie te verbeteren zijn nog niet zover in uitvoering dat ze konden worden meegenomen in de stand per 31 december 2009. Per 31 december 2009 moet daarom ook voor deze exploitatie een verliesvoorziening worden genomen.

In totaal zal er een verliesvoorziening moeten worden getroffen per 31 december 2009 van € 2.369.847

	<i>Gronden in exploitatie</i>	<i>Boekwaarde</i>	<i>Investerings/ Overname boekwaarden</i>	<i>Desinves- teringen</i>	<i>Boekwaarde</i>		<i>Balans waarde</i>
						<i>Voorziening verlieslatend complex</i>	
		<i>01-01-2009</i>			<i>31-12-2009</i>		<i>31-12-2009</i>
60380203	Vlasakker Megchelen	-183.144	110.340	0	-72.804	0	-72.804
60380205	Rieze IV Ulft	-243.174	-6.742	0	-249.916	0	-249.916
60380208	Mariëngaarde Gendringen	-47.056	79.997	0	32.941	40.974	-8.033
60380209	Rieze VI Ulft	0	3.704.428	1.012.939	2.691.489	0	2.691.489
60380210	De Hutten Noord Ulft	0	6.718.742	775.280	5.943.462	364.404	5.579.058
60380211	De Hutten Zuid Ulft	3.851.391	1.991.107	1.269.232	4.537.266	488.108	4.085.159
60380213	Rieze V Ulft	294.119	213.769	-2.145.371	2.653.259	4.267	2.648.992
60380214	Centrumplan Ulft	0	2.689.533	0	2.689.533	1.445.942	1.243.591
60380216	Slawijkseweg Netterden	0	499.761	261.230	238.531	0	238.531
60380221	Hofskamp-Oost II Varsseveld	10.345.420	686.194	1.344.577	9.687.037	0	9.687.037
60380226	Eskopje Varsseveld	268.491	62.473	338.240	-7.276	0	-7.276
60380231	Centrumplan Varsseveld	0	209.790	136.000	73.790	25.197	48.593
60380234	Schimmels III Etten	0	-5.597	0	-5.597	955	-6.552
60380237	Essenkamp Varsseveld	0	687.622	0	687.622	0	687.622
	Totalen	14.286.047	17.641.420	2.992.127	28.935.340	2.369.847	26.565.493

Gronden niet in exploitatie

In onderstaande tabel zijn de gronden opgenomen die niet in exploitatie zijn opgenomen. Voor zover de complexen zijn overgebracht bij gronden in exploitatie is de boekwaarde per 1 januari 2009 van deze gronden overgebracht naar gronden in exploitatie. Dit staat in onderstaande tabel weergegeven in de kolom "naar gronden in exploitatie".

Voor zover de boekwaarde per 31 december 2009 uitkomt boven de verwachte marktwaarde is hiervoor een risico geformuleerd in het desbetreffende onderdeel hierna.

<i>Gronden niet In exploitatie</i>	<i>Boek- waarde</i>	<i>Inves- steringen</i>	<i>Desinves- teringen</i>	<i>Naar gronden in exploitatie</i>	<i>Boek- waarde</i>	<i>m2</i>	<i>Boek waarde per m2</i>
	01-01-2009				31-12-2009		
60380207 Voorraad gronden	677.620	10.397	505.195	0	182.823	337.025	0,54
60380209 Rieze VI Uift	2.913.615	0	0	2.913.615	0	--	--
60380210 De Hutten Noord Uift	5.856.811	0	0	5.856.811	0	--	--
60380214 Centrumplan Uift	1.479.696	0	0	1.479.696	0	--	--
60380216 Slawijkseweg Netterden	426.627	0	0	426.627	0	--	--
60380218 Centrumplan Gendringen	2.149	1.479	0	0	3.628	--	--
60380224 Bontebbrug Silvolde	170.161	8.020	0	0	178.181	18.940	9,41
60380227 Den Es 3e fase Varsseveld	117.122	5.695	37.015	0	85.802	17.190	4,99
60380228 Hofskamp-Oost 3e f Vsv	560.051	1.213.422	0	0	1.773.473	370.775	4,78
60380230 Centrumplan Terborg	1.302	248.994	0	0	250.296	--	--
60380231 Centrumplan Varsseveld	822.929	0	0	822.929	0	--	--
60380234 Schimmels III Etten	-6.865	0	0	-6.865	0	--	--
60380235 Lenteleven II Gendringen	57.536	49.092	0	0	106.628	--	--
60380236 Hofskamp-Zuid (rev.) Vsv	1.162	55	0	0	1.217	--	--
60380237 Essenkamp Varsseveld	53.760	0	0	53.760	0	--	--
60380238 Biezenakker II (Uift-Noord)	51.293	1.452.833	0	0	1.504.126	--	--
60380239 Varsselder (Dorpshuis)	18.928	6.235	0	0	25.163	--	--
60380240 Akkermansweide Terborg	124.183	81.783	0	0	205.966	--	--
60380241 Lichtenberg Silvolde	612	28	0	0	640	--	--
60380242 Kromkamp Sinderen	0	4.466	0	0	4.466	--	--
60380310 Strategische aankopen	0	1.766.825	0	0	1.766.825	90.565	19,51
60380311 Den Dam Breedenbroek	123	2.989	0	0	3.112	--	--
60380312 Het Anker Uift	0	917.597	0	0	917.597	13.970	65,68
60380313 Varsselder (3e speelveld)	0	10.046	0	0	10.046	--	--
	13.328.815	5.779.957	542.209,80	11.546.573	7.019.989		

Risico's

In de hierna opgenomen tabellen zijn de, met name financiële, risico's per 31 december 2009 opgenomen.

Gronden in Exploitatie				
Pr.nr.	Project		Risico	Omschrijving risico's / opmerkingen
60380203	Vlasakker	Mg-ch		Het afwerken van de openbare voorzieningen is in 2009 net niet meer gelukt zodat dit complex definitief in 2010 met een te verwaarlozen resultaat kan worden afgesloten.
60380205	Rieze IV	Uift		In 2008 werd nog winst genomen. Gelet op de boekwaarde, de nog uit te voeren werken en een aantal nog uit te geven restpercelen en rekening houdende met een wat langere uitgiftetermijn wordt op eindwaarde alsnog een voordelig resultaat van bijna € 250.000,- verwacht.
60380208	Mariëngaarde	Gdg		Het verwachte nadelige resultaat is ten opzichte van 2008 nog iets toegenomen door toerekening van uren van toezicht op en de meerkosten van de werken. Meevallers worden niet verwacht zodat met dit resultaat het complex uiteindelijk in 2010 kan worden afgesloten. Voor dit nadelige resultaat van € 41.000,- is in 2009 een voorziening getroffen.
60380209	Rieze VI	Uift		Voor bedrijventerreinen op de Rieze in Uift is nog steeds belangstelling. Toch is met de herziene berekening van dit complex door de huidige economische crisis met een teruglopende belangstelling rekening gehouden. Het voordelige resultaat werd daardoor naar beneden bijgesteld, maar de exploitatie blijft een voordelige uitkomst houden.
60380210	Hutten-Noord / Het Gietelink	Uift	500.000	<p>Algemeen</p> <p>Bij het project Hutten Noord zijn meerdere partijen betrokken. Dit heeft tot gevolg dat er een groot aantal overeenkomsten is gesloten. Met partijen zijn zowel samenwerkingsovereenkomsten als realisatieovereenkomsten gesloten. Kenmerk van deze overeenkomsten is dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeente koopt, saneert, sloopt waar nodig en maakt bouwrijp. • Ontwikkelaar maakt woonrijp. • Er is een taakstellende grondexploitatie • Gemeente levert bouwrijpe grond tegen vastgestelde grondprijzen. • Door partijen geaccordeerde taakstellende grondexploitatie <p>Indien de taakstellende grondexploitatie niet overschreden wordt, loopt de gemeente op deze exploitatie geen risico's. Alle taken en de daarbij behorende vergoedingen zijn uitvoerig beschreven. Iedere partij weet dan ook waar hij aan toe is. Daarnaast is er geregeld dat de ontwikkelaar bijdraagt in een eventueel tekort. Dit bedrag is gemaximaliseerd. Door de financiële en economische crisis loopt de verkoop van kavels uit. Hierdoor dreigt een tekort te ontstaan door oplopende rente lasten. De gemeente loopt hierdoor een risico van € 500.000,-. Dit risico was nog niet opgenomen in de rekening 2008. Hoewel de fasering van dit project is aangepast wordt toch rekening gehouden met dit mogelijke risico.</p>
60380211	Hutten-Zuid	Uift	500.000 750.000	<p>De eerste fase van Hutten Zuid is afgerond. Op dit moment zijn nog niet alle woningen verkocht. Dit is echter het risico van de ontwikkelaar/aannemer.</p> <p>Met de ontwikkelaar vindt op dit moment overleg plaats over de veranderingen in fase 3. Het is namelijk de bedoeling de ontsluitingsweg van het centrum van Uift door het gebied dat fase 3 omvat, aan te leggen. De veranderingen in de grondexploitatie hierdoor komen voor rekening van de gemeente. Hoewel op dit moment deze gevolgen lijken mee</p>

Gronden in Exploitatie				
Pr.nr.	Project		Risico	Omschrijving risico's / opmerkingen
				te vallen wordt toch rekening gehouden met een risico van € 500.000. Fase 4 wordt dit jaar aan de ontwikkelaar overgedragen. Hier loopt de gemeente geen risico meer. Met de ontwikkelaar wordt thans overlegd over de voortgang van fase 2 en 3. Door de financiële en economische crisis loopt het project vertraging op. In de grondexploitatie is rekening gehouden met een langere fasering. Echter er zal mogelijk moeten worden herontwikkeld. Hier ligt een risico voor de gemeente dat wordt geschat op € 750.000,-- Dit risico was nog niet voorzien in de programma rekening 2008. In de loop van 2010 zullen hierover besluiten worden genomen.
60380213	Rieze V	Uift		Door faillissement kon Etna niet gedwongen worden te bouwen op deze fase van de Rieze. Van de mogelijkheid de grond voor de oorspronkelijke verkoopprijs weer terug te kopen is daarom ook gebruik gemaakt. Dit geeft weer mogelijkheden voor uitgifte in meer en kleinere kavels. Een herziening van de grondexploitatieberekening laat zien dat met aanpassingen van de riolering en (energie) infrastructuur nog een bijna sluitende exploitatie te behalen is. Voor het verwachte nadelig resultaat van ruim € 4.000,-- is een voorziening getroffen. Omdat dit plan al lang loopt zijn veel rentekosten toegerekend. Ook is in dit boekjaar de geplande uitname ten gunste van Hutten-Noord gedaan. Ook voor dit complex geldt dat mogelijk door aanpassing van de uitgifteprijs in verband met de afspraken rond het Regionaal bedrijventerrein, uiteindelijk nog een voordelig resultaat wordt bereikt. Hoe hoog deze zal zijn is afhankelijk van de verhoging van de nog vast te stellen grondprijs voor dat bedrijventerrein.
60380214	Centrumplan Uift	Uift	340.000 500.000 336.000	Het opstellen van een realisatieovereenkomst met de ontwikkelaar is thans afgerond. Het is de bedoeling dat de gemeente het betrokken onroerend goed koopt, deze sloopt en bouwrijpe grond levert. De ontwikkelaar vergoedt deze kosten aan de gemeente. Deze vergoeding is wel aan een plafond gebonden. Er ligt derhalve een risico voor de gemeente om aangekocht onroerend goed weer in de markt te moeten zetten. Dit risico wordt ingeschat op € 340.000,--. De ontwikkelaar legt de openbare ruimte aan. Hiervoor ontvangt hij een vergoeding van € 2,1 miljoen. Het is nog niet zeker of dit bedrag voldoende is. Mogelijk ligt hier nog een risico, wanneer de kosten hoger uitvallen. Dit risico wordt ingeschat op € 500.000,--. Om te voorkomen dat de nieuwbouw zou stagneren door marktomstandigheden is besloten een aantal te bouwen parkeerplaatsen van de ontwikkelaar aan te kopen. De gemeente zal deze parkeerplaatsen weer op de markt zetten. Bij verkoop moeten de parkeerplaatsen mogelijk worden afgewaardeerd. Hier loopt de gemeente een risico van € 336.000,-- Dit risico is 2009 ontstaan. Voor de ontsluiting van het centrum van Uift zal er een nieuwe ontsluitingsweg worden aangelegd. De kosten hiervan zijn niet in het centrumplan opgenomen.
60380216	Slawijkseweg	Nett		Grondexploitatie in een van de kleine kernen van de gemeente. Een deel van de bebouwing kan aan bestaande (maar wel te reconstrueren) wegen worden gerealiseerd. Voor het overige zal bouw- en woonrijp worden gemaakt voor een verbindingsweg in het plangebied. Financiële risico's kunnen ontstaan indien de uitgifteduur langer wordt dan gedacht. Gelet op de belangstelling voor een kleine kern als Netterden is er daarom ook rekening gehouden met een langere uitgifteduur. Voor 2009 is de gedachte uitgifte wel gerealiseerd en zijn 3 bouwpercelen verkocht.

Gronden in Exploitatie				
Pr.nr.	Project		Risico	Omschrijving risico's / opmerkingen
60380221	Hofskamp-Oost 2 ^e fase	Vsv		Door verwerving, bouw- en woonrijpmaken is de boekwaarde toegenomen tot ruim € 9,6 mil. Uit de verkoop van bouwterreinen werden pas vanaf 2008 opbrengsten van enige omvang ontvangen. Totaal tot en met dit boekjaar € 2,4 mil. Er zijn nog een aantal uitgaven te doen waardoor de investeringen verder oplopen, maar niet in die mate van eerdere ramingen, deze lijken aan de ruime kant. Financiële risico's liggen er dan in de vertraging van de uitgifte en de daarmee samenhangende rentekosten. Binnen de exploitatieberekening is hiermee, door een fasering toe te passen die aansluit bij een temporisering in de uitgifte door de huidige economische crisis, zo goed mogelijk rekening gehouden. Deze herziene kostprijsberekening laat desondanks een aanzienlijk voordelig resultaat zien.
60380226	Eskopje	Vsv		De bouwrekening laat een te verwaarlozen (voordelig) resultaat zien ondanks dat de uitgifteprognose niet is gehaald door verslechtering van de (bestaande) vastgoedmarkt. Hoewel hiermee in een herziening rekening is gehouden kan slechts door de toegezegde bijdrage van de provincie een nadelig resultaat worden voorkomen. Deze bijdrage wordt verwacht uit de Ruimte voor Ruimteregeling waarin door de gemeente aan de Provincie werd bijgedragen. Met de Provincie is overeengekomen dat een deel daarvan wordt terugbetaald en in de exploitatie wordt ingebracht waardoor een verlies kan worden afgewend.
60380231	Centrumplan Varsseveld	Vsv	127.500	Het plan kende een sluitende exploitatie. Met betrekking tot de plankosten zijn er met name door archeologische begeleiding en het verleggen van kabels en leidingen in het centrum meerkosten gemaakt. Voor het daardoor verwachte nadelige resultaat wordt een voorziening getroffen. Er is echter wel een risico. In de exploitatie is een uitkering uit het parkeerfonds opgenomen van € 127.500,-. Ontwikkelaars binnen het centrum zullen dit moeten bijdragen aan het fonds. Daarnaast blijft de vraag of de ontwikkelaars in deze tijd wel bereid zijn het bedrag te betalen.
60380234	Schimmels	Etten		Dit inbreidingsplan is inmiddels door een aannemer gerealiseerd. Met de aannemer zijn overeenkomsten gesloten tot overdracht van de ondergrond inclusief de voorzieningen van openbaar nut. Ook de geraamde kosten van planwijziging en het toezicht op de uitvoering alsmede een bijdrage in het fonds bovenwijkse voorzieningen worden verhaald. Door meer interne uren wordt dit complex met een klein nadelig resultaat in 2010 afgesloten
60380237	Essenkamp	Vsv		Dit inbreidingsplan wordt door de gemeente ontwikkeld en omvat in 2 fases in totaal 24 uit te geven bouwkvavels voor 2 ⁴¹ kapwoningen. Bij voorkeur in particulier opdrachtgeverschap. De eerste fase van bouwrijpmaken is gereed. In 2010 kunnen de eerste kvavels worden uitgegeven. Vooral nog kent dit complex een sluitende grondexploitatie.
60380207	Voorraad gronden	Div		De grondvoorraad is tegen een lage grondprijs gewaardeerd, lager dan de agrarische waarde, derhalve geen financiële risico's. Een in 2008 ingebracht pand in het centrum van Ulft is in 2009 weer uitgenomen en ondergebracht in het complex Strategische aankopen in afwachting in welke ontwikkeling het alsnog wordt ingebracht.(Centrumplan, verkeerscirculatieplan, dan wel ten behoeve van de ontwikkelingen van een fase in het plan Hutten-Zuid).
60380218	Centrumplan Gendringen	Gdg	75.000	Er is nog geen sprake van planvorming voor het centrum van Gendringen. Er kan dan ook nog niets worden gezegd over risico's. Wel moet er op worden gewezen dat er

Gronden in Exploitatie				
Pr.nr.	Project		Risico	Omschrijving risico's / opmerkingen
				panden leeg staan en dat deze panden dreigen te verloederen. Het is niet uit te sluiten dat dit proces zich doorzet. Tijdig oppakken zou daarom de boodschap moeten zijn. Voorlopig lijkt een investering in uitwerking plannen, begeleiding etc. nodig van € 75.000,- Deze zijn niet geraamd.
60380224	Bontebrug	Slv	120.000	Boekwaarde bestaat uit kosten verwerving, beheer en administratie en rentekosten. Aan grond wordt woningbouw toegedacht ivm uitbreiding kleine kernen. Indien dit plan voor woningbouw geheel geen doorgang vindt, loopt de gemeent een risico voor dat deel van de boekwaarde boven de waarde van agrarische grond, thans bepaalt op € 120.000,--. Dit risico was niet opgenomen in de programma rekening 2008
60380227	Den Es III	Vsv	34.000	De boekwaarde ligt iets boven de huidige verkoopwaarde van agrarische grond. Daarin ligt voor de gemeente een financieel risico. Deze ligt ook in een verdere overschrijding van deze marktwaarde, maar zullen de komende jaren gering zijn omdat alleen administratiekosten en renten worden bijgeschreven. De gronden worden verpacht en kunnen voor toekomstige plannen worden uitgeruild.
60380228	Hofskamp-Oost 3 ^e fase	Vsv	660.000	Om een derde fase van Hofskamp-Oost voor de toekomst mogelijk te maken is van de geboden mogelijkheid gronden aan te kopen ook gebruik gemaakt. Bijna alle gronden konden daarvoor worden aangekocht. De boekwaarde ligt boven de marktwaarde van agrarische grond. Financiële risico's liggen er in een overschrijding van de marktwaarde. Administratiekosten en renten worden bijgeschreven. Contractueel blijven de gronden bij de verkopers in gebruik. Indien de gronden niet in exploitatie kunnen worden genomen is het risico dat de gemeente loopt becijferd op € 660.000,--. Een belangrijk deel van deze gronden zijn aangekocht in 2009.
60380230	Centrumplan Terborg	Tbg	1.800.000	Voor de herontwikkeling van Terborg is een plan ontwikkeld. Delen van het plan worden op dit moment door de markt opgepakt. De gemeente heeft enig bezit in het gebied. Daarnaast wordt in het plan voorgesteld de openbare ruimte aan te pakken/te verbeteren. Kosten hiervoor zullen gedragen moeten worden door de gemeente indien er geen kostenverhaal gepleegd kan worden. Op dit laatste is vooralsnog weinig uitzicht. De gemeentelijke bijdrage aan het plan kan dan enkele miljoenen gaan bedragen. Vooralsnog ligt hier een risico van € 1.800.000,--
60380235	Lenteleven II (West)	Gdg	106.000	Als vervolg op het gerealiseerde deel Lenteleven I wordt Lenteleven II (West) nu voorbereid. De huidige boekwaarde betreft voorbereidingskosten die in de grondexploitatie worden ingebracht. Financiële risico's liggen er alleen in het niet tot uitvoering komen van dit plan voor een bedrag van de huidige boekwaarde van € 106.000,-- . Grondexploitatiereningen laten nog een economische uitvoerbaar plandeel zien. Dit risico is in 2009 ontstaan.
60380236	Hofskamp-Zuid	Vsv		Tot nu toe beperken de kosten zich tot een aantal interne uren besteed aan een onderzoek om tot revitalisering van dit bedrijventerrein te komen. Of het uiteindelijk tot een plan komt hangt af van bereidwilligheid van participanten.
60380238	Biezenakker Uift-Noord	Uift	700.000 500.000	Dit plan behelst de herstructurering van de Vogelbuurt, nieuwbouw in de Biezenakker, inpassing van voetbalvelden en de bouw van een MFA. In 2007 is over het plan een intentieovereenkomst gesloten met Parès (thans Wonion) In deze overeenkomst is afgesproken dat de gemeente in het kader van de herstructurering van de Vogelbuurt de openbare ruimte zal verbeteren/aanpassen. Hiervoor zijn ramingen opgenomen in het gemeentelijke investeringsplan. De geraamde bedragen lijken vooralsnog voldoende. Wel

Gronden in Exploitatie				
Pr.nr.	Project		Risico	Omschrijving risico's / opmerkingen
				<p>zijn er voor de aanpassing van de openbare ruimte panden aangekocht en gesloopt. De kosten voor aankoop en sloop van deze panden kunnen worden gedekt uit de ramingen die voor de Vogelbuurt in het gemeentelijk investeringsplan zijn opgenomen. Vooralsnog zijn deze aankopen ten laste gebracht van Biezenakker maar worden in 2010 naar het daarvoor beschikbare investeringskrediet van de Vogelbuurt doorgeboekt.</p> <p>Door de gemeente worden de gronden in de Biezenakker die eigendom zijn van Wonion overgenomen. Een deel van deze gronden met een waarde van € 700.000,- komt ten laste van het complex "gronden niet in exploitatie" Een deel van deze gronden zal mogelijk moeten worden afgeboekt omdat ze mogelijk niet in exploitatie worden genomen.</p> <p>Door de overname van de gronden van Wonion loopt de gemeente het risico dat een mogelijk tekort op de exploitatie Biezenakker niet kan worden weggewerkt. Dit tekort wordt geschat op € 500.000,--. Deze risico's zijn in 2009 ontstaan.</p>
60380239	Varsselder-Veldhunen (Dorpshuis)	Vsd		De plannen voor het dorpshuis zijn veranderd en bieden mogelijkheden voor ontwikkeling van het gebied van Van der Pavert zodat ook een goede ontsluiting worden gerealiseerd. De hier geboekte kosten komen ten laste de ontwikkeling van het dorpshuis.
60380240	Akkermanswei de	Tbg	500.000	<p>Voor dit plan zijn door OPP en Arcadis haalbaarheidsstudies verricht. Uit deze studies blijkt dat er een omvangrijk tekort gaat ontstaan als het gebied in exploitatie zou worden genomen.</p> <p>Thans liggen er wel kansen om via minnelijke verwerving dit tekort terug te brengen. Echter wanneer toch besloten moet worden dat het project niet doorgaat moeten de voorbereidingskosten worden afgeschreven. Het gaat hierbij om een bedrag van € 500.000,-- .Dit risico is voor het eerst opgenomen in de programma begroting 2010 – 2013.</p>
60380241	Lichtenberg	Slv		Ontwikkeling van De Lichtenberg als multifunctionele accommodatie is een samenwerking tussen gemeente en Wonion. Deze ontwikkeling bevindt zich buiten de grondexploitatie. Abusievelijk zijn kosten op dit grootboek van de grondexploitatie geboekt . Dit zal in 2010 worden gecorrigeerd.
60380242	Kromkamp	Snd	420.000	De tot en met 2009 geboekte kosten zijn de kosten van voorbereiding van het plan Kromkamp in Sinderen. Door verplaatsing van een bedrijf ontstaat ruimte voor de bouw van 16 woningen. Inmiddels is een sluitende exploitatie vastgesteld waarin deze voorbereidingskosten zijn opgenomen. Voor de toegezegde provinciale subsidie is nog geen beschikking afgegeven waardoor de gemeente een risico loopt van € 420.000,--.
60380243	Biezenakker Uift-Noord Bomenbuurt	Uift	360.000	Voor de ontwikkeling van de eerste fase van Uift-Noord Biezenakker is rekening gehouden met bijdrage uit de andere twee fases. Indien deze niet tot ontwikkeling komen zal het risico voor de gemeente € 360.000,-- bedragen.
60380244	Varsselder-Veldhunen (Vd Pavert)	Vsd	460.000	Door veranderingen in de plannen voor het dorpshuis lijken de risico's voor de gemeente weggenomen. Door aankoop van het gebied van Van der Pavert kan ook een goede ontsluiting worden gerealiseerd. De exploitatie van het gebied Van der Pavert is sluitend. Echter in de exploitatie is rekening gehouden met een bijdrage van € 460.000,-- uit het derde speelveld. Wanneer deze niet in exploitatie wordt genomen loopt de gemeente een gelijk risico.
60380310	Strategische aankopen	Div.	590.000	Onder strategische aankopen zijn gronden en panden ondergebracht die zullen bijdragen in de ontwikkeling van een aantal plannen in het buitengebied, het centrum van Uift, Varssveld en het DRU-park. Wanneer deze gronden en opstallen niet kunnen worden ingebracht zal het op de

Gronden in Exploitatie				
Pr.nr.	Project		Risico	Omschrijving risico's / opmerkingen
				markt brengen voor de gemeente een financieel risico met zich mee brengen dat is vastgesteld op € 590.000,-. In de programmarekening 2008 was dit risico nog niet opgenomen.
60380311	Den Dam	Brbr		Dit plan voor Breedenbroek omvat de mogelijkheid 6 half-vrijstaande woningen te bouwen voor particulier initiatief. De kosten van voorbereiding worden ten laste van de exploitatie gebracht. Een aantal onderzoeken loopt. Hoewel er nog geen exploitatieberekening voor ligt mag worden aangenomen dat bij uitgifte door de gemeente de grondexploitatie tenminste sluitend zal zijn.
60380312	Herontwikkeling locatie Het Anker	Ulft	750.000	Het huidige ontwikkelingsplan met het concept "Buitenpost" levert een tekort op van € 1.600.000,-. Door aankoop van het complex door de gemeente is het risico voor de ontwikkeling van Hutten Zuid weggenomen. Er ligt echter wel een risicovolle opgave om tot een sluitende exploitatie te komen. Lukt het ontwikkelen van dit plan niet dan wordt het financieel risico, na sloop en sanering, voor het op de markt brengen van dit onroerend goed geschat op € 750.000,-. Dit risico is ook opgenomen in de programmabegroting 2010 - 2013
60380313	Varsselder – Veldhunen 3 ^e speelveld		10.000	Er zijn plannen om het 3 ^e speelveld van Varsselder te bestemmen voor woningbouw. De geringe voorbereidingskosten tot nu toe vormen een financieel risico als deze plannen niet doorgaan. Bovendien vormt dat een financieel risico voor het plan Van der Pavert . Zoals daar is beschreven wordt rekening gehouden met een bijdrage uit dit plan.
--	Algemene risico's		600.000	Naast de projectspecifieke risico's zijn er in de projecten ook algemene risico's. Deze hebben te maken met de fasering en met de gehanteerde parameters in de exploitaties. Het faseringsrisico leidt er toe dat opbrengsten langer uitblijven dan begroot. Hierdoor nemen de rente betalingen toe. Dit komt ten laste van de exploitatie wanneer deze rentelasten niet verhaalbaar zijn op de desbetreffende ontwikkelaar. In de herziening van de exploitatie is met dit risico rekening gehouden. Dit risico is dus in de exploitaties verwerkt. Het is echter moeilijk in te schatten wat de uiteindelijke gevolgen zijn van de crisis. Mogelijk moet rekening worden gehouden met prijsdalingen van uitgeefbare grond. Hier ligt nog een risico dat thans wordt ingeschat op € 600.000,-
--	Bijzondere risico's		200.000	Bij de herziening van de grondexploitaties is zoveel mogelijk getracht de risico's in de exploitaties te verwerken. Naast de risico's in de specifieke projecten, zoals hiervoor beschreven, ligt het belangrijkste risico voor de gemeente in de ontwikkeling van de economie. Dit risico is zoveel mogelijk in de exploitatie verwerkt. Daarnaast is er nog een extra risico opgenomen bij de algemene risico's. Er blijft dan een bijzonder risico over. De kosten van de medewerkers van OWN 2020 moeten zo veel mogelijk vanuit de projecten worden afgedekt. In verband met lopende projecten waarover afspraken zijn gemaakt met ontwikkelaars zal deze systematiek niet in alle projecten kunnen worden doorgevoerd. Hier ligt een risico van € 200.000

Samenvatting van de risico's in bedragen.

Complex-nr.	Omschrijving	Risico in €	Kans op risico	Risico-reserve in €
60380210	Hutten-Noord Het Gietelinc	500.000	50%	250.000
60380211	Hutten Zuid 3 ^e fase	500.000	50%	250.000
60380211	Hutten Zuid herontwikkeling	750.000	50%	375.000
60380214	Centrumplan Ulft onroerend goed	340.000	50%	168.000
60380214	Centrumplan Ulft openbare ruimte	500.000	50%	170.000
60380214	Centrumplan Ulft parkeervoorz.	336.000	50%	250.000
60380218	Centrumplan Gendringen	75.000	75%	56.250
60380224	Bonteburg Silvolde	120.000	50%	60.000
60380227	Den Es III Varsseveld	34.000	50%	17.000
60380228	Hofskamp-Oost III Varsseveld	660.000	50%	330.000
60380230	Centrumplan Terborg	1.800.000	25%	450.000
60380231	Centrumplan Varsseveld	127.500	50%	63.750
60380235	Lenteleven II (West) Gendringen	106.000	50%	53.000
60380238	Biezenakker gronden Wonion	700.000	50%	350.000
60380238	Biezenakker	500.000	50%	250.000
60380240	Akkermansweide	500.000	50%	250.000
60380242	Kromkamp Sinderen	420.000	50%	210.000
60380243	Biezenakker Bomenbuurt	360.000	50%	180.000
60380244	Varselder Veldhuten (Vd Pavert)	460.000	50%	230.000
60380310	Strategische aankopen	590.000	50%	295.000
60380312	Het Anker	750.000	50%	375.000
60380313	Varselder 3 ^e speelveld	10.000	50%	5.000
	Algemene risico's	600.000	50%	300.000
	Bijzondere risico,s	200.000	50%	100.000
	<i>totaal</i>	10.938.500		5.038.000

Het volume aan risico's is ten opzichte van de programma begroting 2010 – 2013 toegenomen met iets meer dan € 4 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door de toename van het aantal projecten met risico's, 21 projecten tegenover 16 projecten in de programma begroting. Het beroep dat moet worden gedaan op de algemene reserve is daartegenover toegenomen met € 755.000. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat in de herziening van de exploitaties risico's in de exploitaties zijn verwerkt.

Ontwikkelingen

“Oude IJsselstreek op weg naar 2020”

Het plan “Oude IJsselstreek, op weg naar 2020” omvat een strategische visie en een ontwikkelingsprogramma voor de groei van de gemeente Oude IJsselstreek. De gemeente wil ontwikkelingen bewerkstelligen voor een beheerste groei van inwoners met behoud van het bestaande voorzieningenniveau. Daarvoor moeten bouwplannen worden gerealiseerd die passen binnen de Lokaal Kwalitatieve Woonprogramma's door inbreiding, uitbreiding en het transformeren van industriegebieden binnen de woonkernen.

Na de gemeentelijke herindeling is niet alleen de omvang van de gemeente toegenomen, maar ook het aantal en de omvang van de projecten binnen de gemeente. De raad heeft voor deze projecten kaders gesteld middels het vaststellen van bijvoorbeeld uitgangspunten, startnotities of budgetten. Diverse projecten zijn in 2009 overgegaan van de voorbereidingsfase naar de uitvoeringsfase.

Regionaal bedrijventerrein

De gemeenten Doetinchem, Bronckhorst, Montferland en Oude IJsselstreek zijn een samenwerkingsovereenkomst voor de realisatie van een regionaal bedrijventerrein bij Wehl aangegaan.

Door samenwerking kan de gezamenlijke ambitie om de ontwikkelingen op het gebied van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen te stroomlijnen actief worden opgepakt. Hierbij hoort vanaf nu ook een nieuw gezicht: A18 Bedrijvenpark. De naam A18 Bedrijvenpark is als naam gekozen voor het regionale bedrijventerrein. Dit bedrijventerrein zal ook een uitkomst bieden voor verplaatsing van bedrijven van de gemeente Oude IJsselstreek ten behoeve van transformatie van bedrijventerreinen zoals Akkermansweide in Terborg.

Kostenverhaal en exploitatieplan

De nieuwe wet Ruimtelijke ordening heeft het kostenverhaal op derden die ontwikkelen aanzienlijk veranderd. Kostenverhaal kan contractueel vooraf geregeld worden of anders door middel van een exploitatieplan. Bij het bepalen van de exploitatiebijdragen moet dan onderscheid worden gemaakt in uitgiftecategorieën. Deze categorieën worden in het exploitatieplan vastgelegd. Omdat het exploitatieplan gelijktijdig met het bestemmingsplan of het projectbesluit moet worden vastgesteld, betekent dit dat al bij het opstellen van het bestemmingsplan inzicht moet bestaan in de uitgiftecategorieën. Dit geldt voor woningen, maar ook voor kantoren en bedrijventerreinen. De in het exploitatieplan op te nemen uitgiftecategorieën moeten overeenstemmen met de categorieën waarin de in het bestemmingsplan opgenomen bestemmingen voorzien. Marktontwikkelingen kunnen aanleiding zijn voor andere uitgiftecategorieën en/of een andere inrichting van een gebied. Dit kan gevolgen hebben voor de eigenaren. De wet lijkt zich er niet tegen te verzetten dat bij een herziening van het exploitatieplan de uitgiftecategorieën en/of inrichting worden aangepast. Voorwaarde hierbij is wel dat de veranderingen blijven passen binnen het bestemmingsplan.

Om inzicht te geven in de werken en werkzaamheden, de nutsvoorzieningen, inrichting van de openbare werken, de uitgiftecategorieën en de te verwerven gronden moet de gemeente een eindbeeld voor ogen hebben. Verder moet inzichtelijk zijn hoe zij tot de gewenste eindsituatie wenst te komen. Dit vraagt een ontwikkelingsgerichte aanpak. Heeft een gemeente niet voldoende inzicht in de gewenste ontwikkeling en wil zij voorkomen dat de mogelijkheid haar wordt ontnomen voor kostenverhaal, dan zal zij bij het opstellen van het bestemmingsplan slechts de bestaande situatie moeten consolideren of wellicht de gronden waarvoor de gewenste eindsituatie nog niet duidelijk is buiten het nieuwe bestemmingsplan laten. Aan het bieden van nieuwe inrichtingmogelijkheden zonder dat een exploitatieplan is vastgesteld, zijn immers risico's verbonden. Een ontwikkelaar kan een bouwvergunning aanvragen, die wellicht niet kan worden geweigerd. Omdat er geen exploitatieplan is, kan de gemeente geen financiële voorwaarde aan de bouwvergunning verbinden. De kosten blijven dan voor rekening van de gemeente. De wet vraagt om een andere aanpak bij het opstellen van bestemmingsplannen. Gedurende het proces om te komen tot een bestemmingsplan moeten gemeenten de samenwerking tussen de diverse disciplines zoals ruimtelijke ordening, grondzaken en planeconomie zo organiseren dat zij het verhaal van kosten veiligstellen. In de Woningwet komt te staan dat een aanvraag om bouwvergunning wordt geweigerd als deze in strijd is met een exploitatieplan.

Voor een toetsing van een aanvraag aan het exploitatieplan is het noodzakelijk dat de in het exploitatieplan opgenomen voorwaarden en eisen duidelijk omschreven zijn. De nieuwe wet vraagt nog andere acties van gemeenten. Op de voorbereiding van een exploitatieplan is afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Vóór de vaststelling van het exploitatieplan moet de gemeente een concept-exploitatieplan ter inzage leggen en belanghebbenden de mogelijkheid geven zienswijzen in te dienen. Op grond van de wet moeten – behalve de bekendmaking van het ter visie leggen van het concept-exploitatieplan in één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen aan belanghebbenden – de eigenaren een kennisgeving ontvangen van de tervisielegging. Ook na vaststelling moeten deze eigenaren worden geïnformeerd. De belanghebbenden kunnen vervolgens beroep instellen tegen het exploitatieplan. De gemeenteraad moet elk jaar het exploitatieplan herzien, totdat de werken, werkzaamheden en bouwwerken zijn gerealiseerd. Verder dient er een eindafrekening plaats te vinden en dienen meevallers boven een drempel van vijf procent naar rato te worden terugbetaald aan (in ieder geval) degenen die op grond van een financiële voorwaarde aan de bouwvergunning een bijdrage hebben betaald.

Als een ontwikkelaar geen overeenkomst aangaat, kunnen burgemeester en wethouders een voorschrift aan een bouwvergunning verbinden op grond waarvan de vergunninghouder een bijdrage is verschuldigd. In de bouwvergunning moeten burgemeester en wethouders (b&w) aangeven binnen welke termijn de bijdrage betaald moet worden. Ze kunnen in de vergunning ook een betalingsregeling opnemen, die afhankelijk is van de uitvoering van de werken en werkzaamheden, eventueel in combinatie met de eis dat de vergunninghouder aanvullende zekerheden stelt. Als de vergunninghouder te laat betaalt, kunnen b&w besluiten dat de bouw niet kan aanvangen of moet worden gestaakt. Een maand na verloop van de betalingstermijn kunnen b&w daarbij bij dwangbevel het verschuldigde invorderen. B&w kunnen overigens – uiterlijk drie maanden nadat zij hebben besloten dat de bouw niet kan aanvangen of moet worden gestaakt – de bouwvergunning intrekken. De wet zal niet van toepassing zijn op een aanvraag om bouwvergunning die in overeenstemming is met een vóór de inwerkingtreding van de wet vastgesteld bestemmingsplan of een verleende vrijstelling. Dit betekent dat de wet geen soelaas biedt voor gebieden waarvoor een globaal uit te werken bestemmingsplan is c.q. wordt vastgesteld vóór de inwerkingtreding van de wet.

Al met al hebben gemeenten met de nieuwe wetgeving voor de grondexploitatie betere mogelijkheden op te treden tegen free-riders. Ze hebben bovendien meer mogelijkheden om tot een juiste uitvoering van hun bestemmingsplan te komen. Tegenover deze voordelen staan ook nadelen: de procedurele rompslomp die de wet met zich brengt. Verder zullen gemeenten het proces en de interne procedure om te komen tot een bestemmingsplan tegen het licht moeten houden om kostenverhaal veilig te stellen.

